

Leso 16—Nzambi buyaka makabu ya Kaini.

Kuyantika ch. 4 vs. 1-8

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesa yai, bana ta bakisa nde beto lenda ve kwisa na Nzambi na konso mutindu beto zola. Beto fweti kwisa na Yandi na mpila Yandi me songa beto. Nzambi ndimaka makabu ya Abele, sambu Abele kwisaka na Yandi na mpila Yandi me songa, kansi Yandi buyaka makabu ya Kaini sambu Kaini kwisaka ve na mpila Nzambi me songa bo.

Sambu bo bakisa mambu yai, bana ta songa bampangi na bo nde beto fweti kwisa na Nzambi na nzila ya Yesu Kristo, Mwana ya Nzambi.

Verse ya kulonguka:

Yoane ch. 14 vs. 6

Yesu nde: “Mono kele nzila, mono kele kieleka, mono kele moyo. Ata muntu mosi ve lenda kwenda na Tata na nzila ya nkaka kana yandi kwisa na mono nzila ve.

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesa yai:

Kwisa na Yesu Kristo

Muvukisi ya Nkaka Ikele Ve

Yesu Ke Nzila (Bankunga yai yonso tatu kele na mukanda ‘Bankunga ya Ecodim’.

Revisio:

- Inki mutindu Adami ti Eva zabaka nde Nzambi zolaka bo kukwisa na Yandi na nzila ya makabu ya menga?

(Yo fweti vanda nde Nzambi songaka bo ntangu Yandi fwaka mwana-dimeme sambu na kusadila bo bilele.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Nani kele muvikisi mosi kaka ya beto ke na Yandi, ya ke vukisaka beto ti Tata Nzambi? (Yesu Kristo)

Ntangu nge sambaka na mposo yai, keti nge sambaka na zina na Yandi? Keti na kati na beno, muntu kele ya vandaka kusamba na nzila ya nkaka? Mbala ya nkaka nge me samba na basantu to na bawanzio to na muntu ya nkaka, kansi ntangu yai, nge me balukaka, ntangu yai nge me yantika kusamba kaka Tata Nzambi na nzila ya Yesu Kristo? (Longi, kinga mvutu.)

Kiese sambu na nge! Nzambi zola sadisa beto, kana beto kuma na Yandi na zina ya Yesu Kristo.

Kuyantika Leso:

Bana zole sala théâtre. Mwana mosi ke na mabanza nde yandi lenda kwisa na Nzambi na nzila ya biteki. Mwana ya nkaka tuba kaka nde Yandi fweti kwisa na nzila ya Yesu Kristo.

Bana, keti nge me yindula banzila yonso ya bantu meka kukwisa na Nzambi? Inki nzila kele nzila ya kieleka? Keti Nzambi ta ndima konso nzila beto zola kwisa na Yandi?

Transitio na Leso ya Bible:

Bubuyai beto ta longuka makambo ya bana ya Tata Adami na Mama Eva. Nzambi me songaka bo, Adami ti Eva, inki mutindu kukwisa na Yandi, kansi ata mpila yina, bo me bikala na bangindu na bo mosi mingi. Beto ta mono inki mambu salamaka na mukanda ya Kuyantika, kapu 4.

Malongi ya nene ya lesa yai na bitini iya:

Leso 16.1 Tangila bana: *Kuyantika ch 4 vs. 1-2*

1 Ntangu yai Eva bakaka divumu ya bakala na yandi Adami, ebuna yandi

*butilaka yandi mwana ya bakala.
Yandi pesaka yandi zina Kaini
sambu yandi tubaka nde: “Mono me
zwa mwana na ngolo ya Mfumu
Nzambi.”*

*2 Na nima yandi butaka mwana ya
nkaka ya bakala, zina na yandi
Abele. Abele kisalu na yandi
kukebaka bambisi, ebuna Kaini
kisalu na yandi kusalaka bilanga.*

Leso 16.1 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

?

- Inki vandaka zina ya mwana-bakala ya ntete ya Tata Adami na Mama Eva? (Kaini)
- Bo tondaka nani sambu na mwana yai? (Nzambi. Bo monaka nde Nzambi muntu me pesa bo mwana yina.)
- Nani zina ya mwana-bakala ya zole? (Abele.)
- Inki vandaka kisalu ya Abele? (Kusansa bambisi. Yandi vandaka mvungi.)
- Inki kisalu ya Kaini? (Yandi bondulaka ntoto kusala kilanga.)

Niveau Secondaire:

- Bible ke tuba nde Kaini vandaka mwana-bakala ya ntete. Keti beto zaba mpenza nde yandi vandaka kibeni mwana ya ntete? To, keti mpila ikele nde Eva me buta dezia mwana mosi to bana ya bankento? Sambu na inki nge tuba mpidina?

(Longi, kuwa mabanza ya bana. Kieleka, beto zaba ve. Mbala mingi bantu tuba bonso Kaini ti Abele vandaka bana ya ntete, sambu bo kele bana ya ntete ya Bible ke songa bazina na bo. Kansi beto zaba nde

Adami butaka mpi bana bankento (ch 5 vs. 7). Beto zaba ve kana yandi butaka bo na ntuala to na nima ya Kaini ti Abele.)

- Eva tubaka nde “Mono me zwa mwana na ngolo ya Mfumu Nzambi.” Na français yo ke tuba mwana ya bakala. Inki Eva zolaka kutuba?

(Yo lenda vanda kaka nde yandi monaka nde Nzambi me pesa mwana yina. Yo mpi lenda vanda nde yandi me buta bana bankento dezia, ebuna yandi monaka nde mbala yina, Nzambi me sadisa yandi kubuta mwana-bakala. Yo ke possible mpi nde yandi banzaka nde mwana yina ta vanda mvulusi ya Nzambi silaka bo, sambu bo bakisaka nde mvulusi yina ta vanda bakala.)

Leso 16.1 Kusonga inki me salama:

Longi, nge ta tanga baverse yina diaka. Bana yonso ta sala bonso bo kele Adami, ke tala mwana ya Eva me butaka. Ntangu nge tanga sambu na lubutuku ya bana, bo yonso tuba nde, “Oh, Mama Eva! Yo kele mwana ya bakala!” Na nima, bo yonso na kimvuka sala bagestes bonso bo kele Abele na mameme na yandi, ti Kaini na bilanga na yandi.

Leso 16.1 Kuyimba ti kukina:

Nzambi me pesa beto mwana ya bakala,

Zina na yandi Kaini, i, i,

Nzambi me pesa beto mwana ya bakala,

Zina na yandi Abele, e, e

Kaini salaka kilanga, e, e, e

Ye Abele vandaka mvungi

Ya mameme.

Leso 16.2 Tangila bana: Kuyantika ch. 4
vs. 3-4a

3 Kilumbu mosi Kaini bakaka ndambu ya bima yina ya yandi katulaka na bilanga, yandi kwendaka kupesa yo makabu na Mfumu Nzambi.

4 Na nima Abele mpi bakaka na bambisi na yandi mwana-dimeme mosi yina butukaka ya ntete, yandi fwaka yo, yandi bakaka bitini ya mafuta mingi, yandi kwendaka kupesa yo makabu.

Leso 16.2 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Inki makabu Kaini nataka na Nzambi? (Bima ya yandi katulaka na bilanga na yandi)
- Inki makabu Abele nataka na Nzambi? (Mwana dimeme ya butukaka ya ntete.)
- Keti nge bambuka inki makabu Nzambi me songa bo kunata? (Mbisi ya menga. Nzambi fwaka mbisi sambu na kusadila bo bilele.)
- Abele vandaka na bambisi sambu yina vandaka ksalu na yandi. Kansi Kaini salaka ksalu ya bilanga. Inki mutindu yandi lendaka kuzwa mbisi sambu na kupesa makabu? (Yandi lendaka kusumba mwana-dimeme .)

Niveau Secondaire:

- Na kati ya Kaini ti Abele, nani vandaka na ksalu ya mbote?

(Bo yonso zole salaka ksalu ya mbote. Kilanga vandaka mbote sambu Nzambi pesaka Adami ksalu yina na Kilanga ya Edeni, mpi sambu bo vandaka na mfunu ya madia.

Bambisi vandaka mfunu sambu na makabu mpi sambu na kusala bilele, ata bo kudiaka bambisi ntete ve [Kuyantika 2:16]).

- Sambu na inki nge banza Abele pesaka mwana-dimeme ya butukaka ya ntete?
(Yo lenda vanda nde ntangu Nzambi songaka bo kupesa makabu ya menga, Nzambi songaka bo mpi kupesa mutindu yina. Yo vandaka mfunu sambu mwana-dimeme yina vandaka kusonga Mvulusi ya Nzambi silaka ta kwisa. Matayo ch 2 vs. 7 songa beto nde Yesu vandaka mwana ya Maria ya ntete.)

Leso 16.2 Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka lenda sala bageste bonso bo ke tunga mesankailu sambu na kusamba Nzambi, na nima, bonso bo ke fwa mwana-dimeme ti bo ke losa masa na yo, na nima, bo ke tula yo na zulu ya mesa yina.

Leso 16.2 Kuyimba ti kukina:

Kaini nataka bambuma

Kansi Nzambi songaka yandi mutindu yina ve.

Abele nataka mwana-mbisi

Bonso Nzambi songaka yandi kusala.

Mm, mm! oo oo!

Leso 16.3 Tangila bana: Kuyantika ch. 4
vs. 4b & 5

Mfumu Nzambi ndimaka Abele ti makabu na yandi,

5 kansi yandi ndimaka ve Kaini ti makabu na yandi. Yo yina Kaini waka makasi, ilungi na yandi vimbaka sambu na makasi.

Leso 16.3 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Nzambi ndimaka makabu ya nani? (Ya Abele.)
- Inki makabu yina ya Nzambi ndimaka? (Mwana-dimeme ya butukaka ntete.)
- Nzambi buyaka makabu ya nani? (Ya Kaini.)
 - Makabu ya Kaini vandaka ve makabu ya menga bonso Nzambi songaka bo kunata. Na zulu na yina, keti Bible ke tuba nde makabu yina vandaka mbi na mutindu ya nkaka—bonso yo mbala ya nkaka yo vandaka ya kupola? (Ikele ve.)
- Sambu na inki nge banza Nzambi buyaka makabu ya Kaini? (Yo vandaka ve makabu ya menga bonso Nzambi songaka bo kupesa.)
- Ntangu Nzambi buyaka makabu ya Kaini, Kaini salaka inki? (Yandi waka makasi ti luse na yandi vimbaka na makasi yina.)

Niveau Secondaire:

- Sambu na inki nge banza yo vandaka mfunu mingi nde makabu kuvanda mbisi, kansi bandunda ve? (Lufwa ya mwana-dimeme ti kupanzana ya menga na yo, yo

songaka nde masumu vandaka mambu ya nene na meso ya Nzambi, ti yo songaka nde masumu nataka lufwa. Yo bambukisaka bo mpi Mvulusi ya Nzambi silaka fweti kwisa, Mvulusi ya ta pesa menga na Yandi sambu na kukatula masumu ya bantu.

Bandunda kulenda ve songa mambu yina. Beto lenda tuba mpi nde, bantu salaka masumu sambu bo solaka kusala luzolo na bo, kansi ya Nzambi ve. Ebuna, na kusamba Yandi, yo vandaka mfunu mingi nde bantu kwisa na Yandi na mpila Yandi me songa bo.)

- Inki mutindu nge banza Nzambi songaka bantu na bilumbu yina nde Yandi me ndima makabu na bo? (Yo lenda vanda nde Nzambi yokaka makabu tiya, to Yandi songaka kidimbu ya nkaka. Beto zaba ve inki kidimbu Nzambi songaka, kansi beto zaba nde Abele ti Kaini, bo yonso zole bakisaka yo nswalu.)

- Ntangu Kaini bakisaka nde Nzambi me buya makabu na yandi, inki zolaka kuvanda mvutu ya mbote?

(Mbote yandi bambukaka inki Nzambi me songa bo dezia ti yandi nata makabu na mpila Nzambi me tula.)

Leso 16.3 Kusonga inki me salama:

Mwana mosi sala geste kusonga makabu ya Abele me pesa, ti bana yonso nikisa ntu na bo to bula maboko na bo kusonga nde bo ke

ndima.

Na nima, mwana mosi ya nkaka sala geste kusonga makabu ya Kaini me pesa. Ebuna bana yonso nikisa ntu na bo “ve” kusonga nde Nzambi ndimaka ve makabu ya Kaini.

Leso 16.3 Kuyimba ti kukina:

Nzambi ndimaka mwana-dimeme

Ya Abele nataka. Ee, ee.

Yandi buyaka bandunda ya Kaini nataka. Mawa! Mawa!

Mbote Kaini waka Nzambi. Mbote yandi lemfukaka.

Kansi yandi waka makasi,

Mawa, mawa, mawa.

Leso 16.4 Tangila bana: *Kuyantika ch. 4 vs. 6-7*

6 Ebuna Mfumu Nzambi yulaka Kaini nde: “Sambu na nki nge me wa makasi? Sambu na nki nge me kanga ilungi?”

7 Kana nge salaka mbote nge zolaka kuvanda na kiese, kansi sambu nge me sala mbi, zaba nde masumu kele bonso mbisi ya makasi me bumbana sambu na kupumbukila nge. Yo ke zola kusimba nge kansi nge fweti bedisa ti kuyala yo.”

Leso 16.4 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Ntangu Kaini waka makasi, inki Nzambi yulaka yandi? (Sambu na inki nge me wa makasi? Sambu na inki nge me kanga ilungi?)
- Keti nge banza Nzambi zabaka ve sambu na inki Kaini vandaka na makasi, to, keti nge banza Nzambi zolaka Kaini kuyindula

inki yandi vandaka kusala?

(Nzambi zaba mambu yonso, ebuna Yandi zabaka mpi sambu na inki Kaini vandaka na makasi. Mbala ya nkaka Nzambi yulaka yandi mutindu yina sambu yandi yindula ti ndima mbi na yandi.)

- Kana Kaini salaka mbote, kana yandi nataka makabu ya Nzambi zolaka, keti Nzambi zolaka kundima makabu na yandi bonso Yandi ndimaka makabu ya Abele?

(Ee, sambu Nzambi tubilaka yandi, “Kana nge salaka mbote, nge zolaka kuvanda na kiese.”

Yo vandaka ve nde Nzambi zolaka Kaini ve, kansi mambu vandaka nde Kaini lemfukaka ve na mpila yandi nataka makabu.

- Kana Kaini landaka kubuya kupesa makabu Nzambi zolaka, yo ta benda inki na kielo na yandi? (Masumu bonso mbisi ya makasi ya zolaka kupumbukila yandi ti kusimba yandi.)
- Inki Nzambi zolaka Kaini kusala ti masumu? (Kubedisa ti kuyala yo.)

Niveau Secondaire:

- Bantu ya nkaka me tuba nde Nzambi zolaka Abele kuluta Kaini. Inki mutindu beto zaba nde Nzambi zolaka Kaini mpi? (Nzambi tubilaka Kaini nde kana yandi salaka mbote, Yandi ta ndima yandi mpi. Ebuna Nzambi zolaka Kaini kubalula ntima na yandi.)
- Inki mutindu verse ya

kulonguka bubuyai *Yoane ch. 14 vs. 6* ke tadila lesa yai?

(Nzambi songaka Kaini ti Abele kunata mwana-dimeme bonso makabu sambu na kubambukisa bo nde Mvulusi ta kwisa. Nzambi ndimaka kaka makabu ya menga sambu bo kwisa na Nzambi. Yesu ikele Mwana-Dimeme yina. Beto lenda kwisa na Nzambi kaka na nzila na Yandi.)

Leso 16.4 Kusonga inki me salama:

Songa bana ya classe kusala bageste ntangu nge tanga baverse yina diaka. (Longi, kana nge kele na mutangi ya mbote na classe, yandi lenda tanga.) Bantu tatu na histoire kele Kaini, Nzambi, ti masumu (Satana). Nzambi tuba na Kaini. Kaini kutelema kuna, luse na yandi na ntoto. Masumu (Satana) ke bumbana penepene na porte ya kukangula, bonso yandi ke sosa mpila ya kukota.)

Leso 16.4 Kuyimba ti kukina:

O, Kaini, sambu na inki makasi?
Nge lenda sala mbote mpi,
'buna Nzambi ta ndima nge.

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Keti nge bambuka banduku beto solulaka na luyantiku ya lesa yai? Bo vandaka kusolula inki mutindu beto lenda kwisa na Nzambi. Beto lenda ve kwisa na Nzambi na konso mutindu beto zola. Beto fweti kwisa na Yandi na mpila Yandi me songa beto.

Nzambi ndimaka makabu ya lemfukaka na Yandi, kansi Yandi buyaka makabu ya Kaini ya landaka ve mutindu Yandi songaka bo kukwisa.

Kana nge me yamba Yesu, nge lenda songa bantu ya nkaka nde beto fweti kwisa na Nzambi na mpila Yandi me tuba. Ketu nge me solula mambu yai ti banduku, mpi ti fami?

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Mbala ya nkaka nge mosi me kwisa na Nzambi ntete ve na nzila ya Yesu. Yesu vandaka makabu ya kulunga sambu na beto. Bamakabu yonso ya mbote ya ntama, bo vandaka kubambukisa beto nde Mvulusi ta kwisa.

Yesu Mwana-Nzambi zingaka mvu ya mvu. Yandi bikisaka nzo na Yandi na zulu, Yandi zingaka kukonda masumu, Yandi salaka bima mingi ya mbote ti ya kuyituka. Yandi monaka mpasi, ti Yandi kufwaka sambu na masumu na beto, ebuna Yandi telemaka na lufwa.

Kana nge me yamba Yandi bonso Mvulusi na nge ntete ve, inki ta kanga nge nzila kuyamba Yandi bubuyai?

(Longi, songa sika bana lenda kwenda sambu nge kusoloula ti bo na mambu ya mpulusu.)

===

NSUKA YA LESO 16

===

Leso 17 Kaini zwaka makambo sambu na makasi na yandi.

Kuyantika ch. 4 vs. 8 tii na 15

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde kimpala ti makasi lenda benda beto na kusala mbi. Kieleka, makasi lenda natila beto makambo, ti bantu mingi lenda mona mpasi sambu na yo. Yo yina, bo ta kebisa mbote ntima na bo, sambu na kukatula bankeni ya kimpala ti ya makasi na ntswala yo lenda yela ti kuma nene.

Verse ya kulonguka: Bingana ch. 27 vs. 4

*Makasi kele kima mosi ya nku,
yo ke fwaka bantu;
kansi bo lenda meka yo ve na kimpala.*

Revisio:

- Nani vandaka bana ya bakala ya ntete ya Adami ti Eva? (Kaini ya ntete, ti Abele ya zole)
- Kaini salaka inki? (Yandi salaka kisalu ya bilanga.)
- Abele salaka inki? (Yandi vandaka mvungi. Yandi sansaka mameme.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, inki vandaka devoir beto pesaka beno? (Ee, yo vandaka kusonga muntu ya nkaka nde beto lenda kwisa na Nzambi kaka na nzila ya Yesu Kristo.) Nani mekaka kusala yo? Nani zola kusonga beto inki yandi salaka? Inki mvutu bantu pesaka? (Longi, pesa nzila sambu na

mwana mosi to zole kupesa rapport ya nkufi, ti feliciter bo.)

Kuyantika Leso:

- Lomba bana kubambuka mbala mosi ya bo waka kimpala, ti inki bendaka bo na kuwa kimpala. (Longi, pesa nzila na mwana mosi to zole kuvutula mvutu ya nkufi.)
- Lomba bana kubambuka mbala mosi bo waka makasi. Inki bendaka bo na kuwa makasi?
- Yula bo kana bo me mona mpasi to bo me kota na makambo sambu na kimpala to makasi na bo. (Longi, pesa nzila na mwana mosi to zole kupesa mvutu ya nkufi.)

Transitio na Leso ya Bible:

Makasi ti kimpala lenda vanda mbote—KANA beto ke wa makasi na masumu, ti KANA beto ke na kimpala sambu na lukumu ya Nzambi—bonso Yesu vandaka kusala.

Kansi beto bantu, mbala mingi beto kubwa na makambo ya kimpala ti ya makasi. Beto kuwa makasi, ti beto mona kimpala na bampila ya pesa Nzambi kiese ve. Bubuyai beto ta longuka inki mutindu kimpala ti makasi bendaka Kaini kusala mbi mosi ya nene. Beto ta mona mambu mingi ya mpasi ya landaka masumu yina.

Revisio diaka:

- Keti nge bambuka inki mutindu Kaini waka na nsi ya ntima ntangu Nzambi ndimaka makabu ya Abele, kansi ya yandi Kaini ve?

(Yandi waka makasi. Ilungi na yandi vimbaka sambu na makasi yina.)

- Keti nge bambuka inki Nzambi songaka Kaini ntangu yandi waka makasi?

(Nzambi songaka yandi nde kana yandi salaka mbote, Nzambi zolaka kundima mpi makabu na yandi. Yandi pesaka Kaini encouragement kuyala makasi na yandi.)

- Ntangu yai, beto mona inki salamaka na nima na yo:

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bitini 4:

Leso 17 .1 Tangila bana: *Kuyantika ch. 4 vs. 8*

Ntangu yai Kaini tubilaka leki na yandi Abele nde: “Beto kwenda tambula fioti.” Ntangu bo kumaka na bilanga, Kaini balukilaka leki na yandi, yandi fwaka yandi.

Leso 17 .1 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Kaini salaka inki ti leki na yandi na ntwala yandi fwaka yandi? (Yandi tubilaka yandi nde, Beto kwenda tambula.)
- Kaini salaka inki mambu ya mbi ya Abele leki na yandi? (Yandi fwaka leki na yandi.)
- Kaini fwaka Abele wapi? (Na bilanga.)
- Sambu na inki Kaini fwaka Abele? (Kaini waka makasi ti yandi monaka kimpala sambu Nzambi ndimaka makabu ya Abele, kansi ya yandi ve.)

Niveau Secondaire:

- Ntete Kaini vandaka kutambula ti leki na yandi na kintwadi, kansi na nima ya ntangu fioti, Kaini kufwaka Abele. Inki mutindu mambu bonso yina lenda salama? (Yo fweti vanda nde yo vandaka lukanu ya Kaini tuka ntangu

yandi tuba nde, ‘Beto kwenda tambula fioti.’ Yandi songaka Abele nde bo tambula, sambu yandi zolaka kufwa yandi na kinsweki. Ntima na yandi vandaka fuluka ya makasi ti kimpala, ebuna yo bendaka yandi na kufwa Abele.)

- Keti nge lenda bambuka ntangu ya nge vandaka na makasi to kimpala ya mingi? Keti yo bendaka nge kusala mbi? Keti nge me mona mambu yai na luzingu ya bantu ya nkaka? (Longi, kuwa mvutu ya bana ntangu fioti. Mvutu yai kele personel.)

Leso 17 .1 Kusonga inki me salama:

Bana yonso sala bageste bonso bo kele Abele, ke kwenda tambula na mbuta Kaini bonso na kiesa. Bo kuma na bilanga, ebuna bo sala bonso Kaini ke waka makasi mingi, yantika kubula bo. Bo dila nde, “Oh, Kaini, mbuta na mono! Kusala mono mbi ve.” Kansi na nsuka, bo kufwa na diboko na yandi.)

Leso 17 .1 Kuyimba ti kukina:

Kaini tambulaka na Abele
Kaini solulaka na Abele
Kaini balukilaka na Abele
Makasi simbaka yandi
Ti yandi fwaka mpangi.

O makasi, mawa na mawa
O kimpala, mawa na mawa

Leso 17.2: Tangila bana: *Kuyantika ch. 4 vs. 9 ti 10*

Mfumu Nzambi yulaka Kaini nde: “Wapi leki na nge Abele?” Kaini nde: “Mono zaba ve. Keti mono

muntu ke talaka yandi?” 10 Mfumu Nzambi nde: “Nki yina ya nge me sala mpidina? Wa, menga ya leki na nge ke dila ngolo na meso na mono.

Leso 17.2 Kuyula bana bonso yai:

Niveau Primaire:

?

- Nani yulaka Kaini ngyifula? (Mfumu Nzambi)
- Nzambi yulaka yandi inki? (Wapi leki na nge Abele?)
- Kaini pesaka inki mvutu? (Yandi vutulaka nde, “Mono zaba ve. Keti mono muntu ke talaka yandi?”)
- Keti mvutu ya Kaini vandaka kieleka to luvunu? (Luvunu kutuba nde yandi zabaka ve, sambu yandi zabaka mbote.)
- Inki kuyufula ya zole Nzambi yulaka Kaini? (“Nki yina ya nge me sala mpidina?”)
- Nzambi tubaka nde inki vandaka kudila ngolo na yandi? (Menga ya leki ya Kaini Abele)

Niveau Secondaire:

- Sambu na inki nge mona nde Nzambi yulaka Kaini wapi Abele vandaka? Keti Nzambi vandaka na mfunu ya lusadisu ya Kaini sambu na kumona yandi vandaka wapi?
(Ikele ve. Bonso Yandi kele Nzambi, Nzambi zabaka mbote wapi Abele vandaka, kansi Yandi zolaka Kaini kubakisa nde yandi lenda bumba masumu na yandi ve. Yandi zolaka Kaini kundima masumu na yandi.)
- Kaini vutulaka Nzambi ngyifula yai, “Keti mono kele

muntu ke talaka yandi?” Inki mabanza to inki ntima Kaini songaka kupesa mvutu bonso yina?

(Yo ke monika bonso ya luzitu ve. Yo ke monika mpi nde yandi banzaka yandi lenda kusa Nzambi. Mbala ya nkaka makasi vandaka ve kumana na ntima na yandi.)

- Inki nge banza sambu na ngyifula ya Kaini? Keti yandi vandaka muntu ya vandaka kutala mpangi na yandi?
- Nzambi sadila mpi mpila mosi ya kutuba ya bantu ya mikanda binga ‘personification.’ Na yo, kima tuba bonso yo kele person. Inki Nzambi ke tuba nde yo ke dila bonso yo kele person?

(Menga ya Abele vandaka kudila. Na français, bo yika, “dila na ntoto.”)

- Inki mutindu mpila ya kutuba yina songa Kaini nde Nzambi zaba mbi na yandi? (Nzambi songa menga ya leki na yandi, nde yo ke dila na ntoto.)
- Yai ke songa inki na mpila Kaini kufwaka Abele? (Yo vandaka violent, ti menga panzanaka na ntoto.)
- Yindula mabanza na Kaini na zulu ya menga. Nge mona inki? (Yandi ndimaka ve kufwa mbisi ti kupanza menga na yo sambu na kupesa Nzambi makabu na mpila Nzambi songaka bo kusala, kansi yandi ndimaka kupanza menga ya mpangi na yandi sambu na makasi ti

kimpala!)

- Ketii nge me mona ntangu ya makasi ti kimpala me benda nge to muntu ya nkaka kusala na mpila ya vandaka mpasi mingi? Nge monaka inki? (Longi, kuwa mvutu mosi to zole ya nkufi.)

Leso 17.2 Kusonga inki me salama:

Sala théâtre ya mambu yai. Bana yonso na kimvuka ta sala bonso Nzambi, ti nge ta sala bonso Kaini, ke pesa mvutu na yandi ya makasi ti ya luzitu ve.

Leso 17.2 Kuyimba ti kukina:

O, Kaini! Leki na nge ke wapi? Menga na yandi ke dila na ntoto
O Kaini! Makasi me sala nge inki?
O Kaini! Kimpala me sala nge inki?
O Kaini! O mawa!

O Kaini! O mawa!

Leso 17.3 Tangila bana: Kuyantika ch. 4 vs. 11 ti 12

11 Mono Nzambi me singa nge, mono ke kula nge mpi na ntoto yai, sambu nge muntu me nwisa yo menga ya mpangi na nge.

12 Ntoto ya nge ta bundulaka yo ta butaka ve, nge ta vandaka nge mosi, nge ta kwendaka kuyungana nge mosi na nsi-ntoto.”

Leso 17 3: Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Nani ke tuba na baverse yai? (Mfumu Nzambi)
- Nzambi ke tuba na nani? (Na Kaini)

- Inki vandaka nsuka ya

masumu ya Kaini? Nzambi pesaka yandi inki ndola? (Nzambi singaka yandi, ti kisalu na yandi ya kubondula ntoto kumaka kuluta mpasi diaka. Nzambi mpi kulaka yandi sambu yandi lenda zinga ti fami na yandi diaka ve, kansi yandi fweti kuyungana yandi mosi.)

Niveau Secondaire:

- Kana mwana mosi zaba français, yandi tanga ti songa inki mpila ya kutuba Nzambi sadilaka. Na français, inki me singa Kaini?

(Ntoto me kangula munoko na yo kubaka menga ya Abele. Yo kele personification diaka, sambu menga kele ve muntu ya lenda kangula munoko, kansi yo ke tuba bonso yo ke kangula munoko, ke nwa menga ya Abele.

Yo yina, na kutuba mbote, ata Nzambi songaka mambu yina, yo kele ntoto yo mosi ya me singa Kaini. Yo kele bonso ntoto vandaka kitemwe kusonga mbi na yandi.)

- Yindula kusinga ya Kaini na ntoto. Ketii nge mona connection ti makabu ya Kaini pesaka? Inki?

(Kaini zolaka kupesa makabu ya bandunda ya ntoto sambu yina vandaka kisalu na yandi. Ntangu yai, yandi ta vanda ngolo diaka ve na kisalu yina. Nzambi buyaka makabu na yandi, ti Yandi mpi singaka yo.

- Vutuka diaka kutala ndola

Nzambi pesaka Adami na ch. 3 vs. 17 tii na 19. Inki mutindu ndola ya Kaini kele bonso yo?

(Yonso zole kele kiteso mosi mingi. Ebuna, na ndola ya Kaini, ntoto na yandi vandaka kusingama mbala zole.)

- Keti yo ke monika nde Nzambi zolaka bantu kuvanda kuyungana? (Ikele ve. Kuyungana vandaka ndambu ya kusinga ya Kaini sambu na masumu na yandi.)

- Kaini waka kimpala ti makasi. Yandi zolaka kupesa mpasi na mpangi na yandi, ti yandi salaka yo. Masumu na yandi pesaka mpasi na nani diaka?

(1. Na yandi mosi, yo pesaka mpasi sambu na ndola ya Nzambi pesaka.

2. Na bibuti na yandi, yo pesaka mpasi sambu mwana mosi na bo Abele kufwaka, ti mwana ya nkaka na bo vandaka ve na mpila kuzinga sika mosi ti bo diaka.

3. Na baleki ya bankento na yandi yonso, yo pesaka mpasi sambu mbi na yandi kabanaka fami.

4. Nkento ya Kaini ti bana na yandi yonso ya landaka na nima, yo pesaka mpasi na bo mpi, sambu bo zingaka ve ti fami na bo ya mvimba. Yo pesaka mpasi na bo mpi sambu tata na bo pesaka bo mbandu mosi ya mbi, mpi sambu bo yonso fweti kuyungana ti tata na bo Kaini.)

- Ndola ya Kaini vandaka mpasi sambu na fami yonso, kansi

yindula mbote. Keti yo mpi sadisaka bo na mpila mosi? (Ee, sambu Kaini vandaka diaka ve kubenda bo yonso na mabanza na yandi ya mbi.)

Leso 17.3 Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bageste bonso bo kele Nzambi ke singa Kaini. Bo lenda landa bandinga ya Nzambi phrase par phrase na nima ya nge. Bo lenda songa musapi na ntoto, na nima songa yo na sika mosi ya kele ntama ti bo, sambu na kusonga kuyungana.

Leso 17.3 Kuyimba ti kukina:

Nzambi me singa nge, Kaini, Ntoto me singa nge, mpi. Ntoto ya nge ta buta mbote diaka ve Makasi na nge me sala yai yonso.

Mawa!

Leso 17.4 Tangila bana: Kuyantika ch. 4 vs. 13 ti 14

13 Ebuna Kaini tubilaka Mfumu Nzambi nde: “Ndola yai me lutila mono ngolo.

14 Ntangu yai nge me kula mono na ntoto yai, nge mpi me kula mono na meso na nge. Mono ta vandaka mono mosi, mono ta yunganaka mpi na nsi-ntoto. Mpidina konso muntu yina ta mona mono yandi ta fwa mono.”

Leso 17.4 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Inki mutindu Kaini vandaka kubokuta? Yandi tubaka inki sambu na ndola yina ya Nzambi pesaka? (Yo luta ngolo na yandi, yandi zolaka ve kuyungana yandi mosi, ti yandi vandaka na boma nde

muntu ta fwa yandi.)

- Kaini bokutaka nde Nzambi kulaka yandi na luse ya nani? (Ya Nzambi. Masumu konso ntangu ke tula Nzambi ntama ti beto.)

Niveau Secondaire:

- Inki mutindu nge mona kubokuta ya Kaini?

(Yandi waka boma nde muntu ta fwa yandi, kansi yandi fwaka leki na yandi. Yandi zolaka ve kuvanda yandi mosi, kansi yandi fwaka mpangi Nzambi pesaka yandi.)

- Keti nge mona nde yo vandaka mambu ya nene na mabanza ya Kaini nde Nzambi kumaka ntama ti yandi?

(Ikele ve, sambu dezia Nzambi me songa yandi nde kana yandi salaka mbote, Nzambi ta ndima mpi yandi, kansi yandi zolaka ve kundima nzila ya Nzambi.)

- Nzambi tubaka nde kana Kaini salaka mbote, Nzambi zolaka kundima mpi yandi. Inki mutindu Kaini lenda sala mbote?

(Yandi lenda lemfuka na ndinga ya Nzambi na mpila yandi vandaka kupesa makabu.)

Leso 17.4 Kusonga inki me salama:

Bana yonso tuba bandinga ya Kaini na nima ya nge na ndinga ya kubokuta, kusonga bageste kiteso mosi. Na nsuka, bo tuba, “Nzambi, sadisa mono kuvanda ve bonso Kaini.”

Leso 17.4 Kuyimba ti kukina:

Kaini vandaka kubokuta
Sambu na ndola ya Nzambi.
Mawa mingi ntangu yandi
Landaka makasi na yandi.

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Bana, beno ya me yamba Yesu Kristo na ntima, sesepiyai, yindula zina ya muntu mosi ya nge wa kimpala na yandi, to muntu mosi ya nge ke wa makasi. Inki nge banza? Yo zolaka kuvanda mbote kubika kimpala yina, makasi yina, na ntwala yo benda nge kusala mambu mosi ya ta sadisa nge ve?

Kana nge zola kubika makasi yina, kaka sesepiyai nge lenda songa Nzambi mambu yina. Songa Yandi zina ya muntu yina. Songa Yandi nde nge kele kulolula muntu yina.

Kana muntu yina me sala nge mbi, songa Nzambi nde nge kele kubika yo na maboko na Yandi. Kana muntu yango me sala nge mbi, Nzambi lunga landa mambu yina.

Kana nge me samba mpidina, nge me pesa yo na Nzambi, kansi ata mpila yina, Satana lenda vutula mabanza ya ntama ya kimpala na nge. Kana mabanza yina ya ntama ya mbi zola vutuka, samba Nzambi diaka ti vutula yo na Yandi diaka. Diaka ti diaka. Ndambu-ndambu, nge ta mona nde ngemba ta fulusa ntima ya nge, ti Nzambi ta katula nge na kimpala yina. Makasi ta yala nge ve.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Mbala ya nkaka nge me yamba Yesu Kristo ntete ve. Bubuyai ikele lumbu mosi ya mbote sambu nge kundima Yandi. Kana nge me ndima Yesu ntete ve, kansi bubuyai nge zola kuyamba Yandi, kwisa na mono na nima ya classe. (Longi, songa bana wapi ti inki ntangu bo lenda solula ti nge na mambu yina.) Mono ta vanda na kiese kusadisa nge.

NSUKA YA LESO 17

===

Leso 18 Dikanda ya Kaini yelaka, kansi bo landaka Nzambi ve.

Kuyantika ch. 4 vs. 15 tii na 24

Kusala na ntwala:

Sonika bazina ya bana ya bakala ya Kaini, mosi na konso carte, ti tula bo na ndonga:

Enoki, Iradi, Mehuyaele, Metushaele, Lameki, Yabale (ya mama Ada), Yubale, Tubale-Kaini (ya mama Sila)

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti leso yai :

(Yonso ke na mukanda 'Bankunga ya Ecodim ')

Sosa Ntete Kimfumu ya Zulu

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde Nzambi ta songa nlemvo na Yandi na makanda yonso ya nsi-ntoto, kansi makanda mingi me pesa Yandi mukongo. Bana ta mona yo mawa mingi kutunga fami ya ke tula Nzambi na kati ve, ebuna bo ta sosa Nzambi na ntima na bo yonso.

Verse ya kulonguka:

Esdrasi ch. 8 vs. 22b

...Nzambi na beto ke vandaka na konso muntu yina ke tulaka yandi ntima, ebuna yandi ke wilaka makasi konso muntu yina ke buyaka yandi.

Revisio :

Sala nsaka. Bangyifula ikele tatu. Konso mbala bana pesa mvutu ya mbote, bo nunga, ti nge sonika luse mosi ya kiese 😊 na tableau to na papier. Kana bo kuzwa 😊 tatu, bo nunga ti bo yonso kuma bashampio.

Sala nsaka. Bangyifula kele tatu.

- Inki masumu Kaini salaka sambu na makasi? (Yandi fwaka mpangi to leki na yandi Abele.)
- Nani zabaka mambu yina? (Nzambi zabaka yo.)
- Inki ndola Nzambi pesaka Kaini? (Yandi kulaka Kaini na fami sambu na kuyungana.)

Kusala na ntwala:

Sonika bazina ya bana ya bakala ya Kaini, mosi na konso carte, ti tula bo na ndonga:

Enoki, Iradi, Mehuyaele, Metushaele, Lameki, Yabale (ya mama Ada), Yubale, Tubale-Kaini (ya mama Sila),

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde Nzambi ta songa nlemvo na Yandi na makanda yonso ya nsi-ntoto, kansi makanda mingi me pesa Yandi mukongo. Bana ta mona yo mawa mingi kutunga fami ya ke tula Nzambi na kati ve, ebuna bo ta sosa Nzambi na ntima na bo yonso.

Verse ya kulonguka:

Esdrasi ch. 8 vs. 22b

...Nzambi na beto ke vandaka na konso muntu yina ke tulaka yandi ntima, ebuna yandi ke wilaka makasi konso muntu yina ke buyaka yandi.

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, beto pesaka beno devoir kubika kimpala ti makasi na nge na maboko ya Nzambi, kulanda yo ve na muntu ya nkaka. Nani mekaka kusala yo na mposo me luta? Felisitatio! Matondo sambu beno me meka.

Nani monaka nde mposo yai, ata nge me samba sambu na kubika yo na maboko ya Nzambi, mabanza yina ya ntama ya kimpala

to ya makasi kwisilaka nge diaka? Konso mbala ya Satana meka kuvutula mabanza yina ya ntama diaka, kaka tuba nde, “Mono me lolula muntu yina.” Sala yo diaka ti diaka tii ntangu Satana bika kuvutula mabanza yina. Yai kele mpila kununga yandi.

Kuyantika Leso:

Inki beno banza kele mambu ya me luta mfunu na luzingu ya muntu? Kana nge yulaka muntu ya misiki, mbala ya nkaka yandi ta tuba nde, “Misika na mono me luta mfunu.” Kana nge yulaka artiste, mbala ya nkaka yandi ta mona nde arte na yandi me luta mfunu. Mbala ya nkaka muntu ya nkaka ta mona nde kamion na yandi me luta mfunu.

Transitio na Leso ya Bible:

Bima yai yonso lenda vanda mbote. Yo kele masumu ve. Kansi kima mosi kele kuluta mfunu—mingi. Mambu ya luta mfunu na luzingu kele kusosa ti kulanda Nzambi na luzingu na beto. Beto tuba (na rhythme)

“Kuluta mfunu—Kusosa Nzambi!”

Mono zola kuyula beno mambu mosi. Na yina ya beno me zaba dezia sambu na Kaini, keti beno banza nde yandi sosaka Nzambi na luzingu na yandi? (Ikele ve.) Mpila vandaka nde yandi kusosa Nzambi. Bambuka, Nzambi songaka yandi nde kana yandi salaka mbote, Nzambi ta ndima mpi yandi.

Kansi beto me mona ntete ve nde Kaini me sosa Nzambi. Keti yandi yantikaka na nima kusosa Nzambi? Beto landa diaka histoire na beto na Kuyantika kapu 4. Bambuka, na nsuka ya leso me luta, Kaini vandaka kubokuta ndola ya Nzambi me pesa yandi. Inki salamaka na nima na yo?

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bitini 5 :

Leso 18.1 Tangila bana: Kuyantika ch. 4 vs.15

Mfumu Nzambi nde: “Kele ve. Kana muntu mosi kufwa nge Kaini, bo ta fwa mpi bantu nsambwadi sambu na lufwa na nge.” Yo yina Mfumu Nzambi tulaka Kaini kidimbu sambu na kusonga nde konso muntu yina ta kutana na yandi, yandi lenda fwa yandi ve.”

Leso 18.1 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Keti Nzambi ndimaka nde ndola Yandi pesaka Kaini me luta ngolo? (Ikele ve.)

- Inki Nzambi tulaka na Kaini sambu na kusonga bantu nde bo lenda kufwa yandi ve?

(Nzambi tulaka Kaini kidimbu.)

- Keti Bible ke songa beto inki kidimbu yina vandaka? (Yo ke songa ve, kansi fami ya Kaini fweti zaba yo, sambu ntangu bo monaka yo, bo ta zaba nde bo lenda kufwa yandi ve.)

- Keti Nzambi ke sala Kaini mbi to mbote na kutula kidimbu yina? (Yandi ke sala Kaini mbote, sambu kidimbu yina vandaka bonso kukeba moyo ya Kaini.)

Niveau Secondaire:

- Kidimbu yina ya Nzambi tulaka na Kaini, beto zaba ve inki yo vandaka, kansi beto lenda yindula kaka inki mutindu yo vandaka. Inki beno yindula?

(Longi, beto ndima konso dibanza ya bana, sambu beto zaba ve.

Mbandu: Mbala ya nkaka Nzambi tulaka X ya mbwaki na

ntu na yandi. Mbala ya nkaka Nzambi sonikaka na ntulu na yandi nde, ‘Yai kele Kaini. Kufwa yandi ve.’ Mbala ya nkaka Nzambi sonikaka na nima na yandi nde, ‘Kana nge kufwa muntu yai—mpasi!’

Kieleka beto zaba ve, kansi beto bakisa nde fami yonso na yandi, bo bakisaka yo.

- Bantu ya nkaka me tuba nde Nzambi kitulaka Kaini ndombe, ti yai kele mpila ya bandombe yantikaka na ntoto. Kansi, **beto zaba nde bandombe ya bubuyai kele ve bana ya Kaini**, sambu Bible ke songa beto nde dikanda yonso ya Kaini, bo fwaka na masa ya nene ya Nzambi tindaka. Beto ta longuka mambu yina na nima, ntangu beto kuma na Kuyantika kapu 6 tii na kapu 9, Beto yonso tuba (na rythme) nde, “Beto kele bana ya Kaini ve, ve, ve, ve, ve ve! Bana yai yonso fwaka, e, e, e, e, e, e!”

- Inki ndola Nzambi silaka na muntu kana yandi fwaka Kaini? (Bo ta fwa bantu 7 sambu na yandi.)

- Kana muntu yindulaka na kufwa Kaini, nge banza nde nsiku yina ta kanga yandi nzila ? (Yo ta kanga mabanza yina sambu ndola ta vanda ya ngolo.)

- Inki mutindu nge mona nsiku yai me songa nlemvo ya Nzambi na Kaini? (Nzambi zolaka kukebisa moyo na yandi, ata yandi me kaka manisa kufwa moyo ya leki na yandi. Mpi, sambu Kaini ta zinga, yo pesaka

yandi ntangu kuyindula diaka, ti kuyantika kusosa Nzambi.)

Leso 18 .1 Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bonso bo kele Nzambi, ke tula kidimbu na Kaini sambu muntu kufwa yandi ve.

Leso 18 .1 Kuyimba ti kukina:

Kaini! Kaini!

Nzambi me songa nge mawa

Yandi me tula nge kidimbu
Sambu muntu kufwa nge ve.

Leso 18.2 Tangila bana: *Kuyantika ch. 4 vs. 16 ti 17*

16 Ebuna Kaini katukaka na meso ya Mfumu Nzambi, yandi kwendaka kuzinga na ndambu ya este ya ntoto ya Edeni, na nsi ya Nodi.

17 Kaini ti nkento na yandi bo butaka mwana ya bakala, zina na yandi Enoki. Ebuna Kaini tungaka bwala ya nene, yandi pesaka bwala yina zina ya mwana na yandi, Enoki.

18 Enoki vandaka na mwana ya bakala, zina na yandi Iradi. Iradi vandaka tata ya Mehuyaele, Mehuyaele vandaka tata ya Metsushaele, Metushaele vandaka tata ya Lameki.

Leso 18 .2 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Yai kele histoire ya fami ya nani? (Fami ya Kaini)
- Kaini katukaka na wapi? (Na meso ya Mfumu Nzambi)
- Yandi kwendaka wapi? (Na ndambu ya Este na ntoto bo bingaka Nodi)
- Nzambi me kaka manisa kusonga mawa na Yandi na

Kaini. Keti ntangu yai, Kaini balulaka ntima ti yantikaka kusosa Nzambi?

(Ikele ve. Yandi katukaka na meso ya Nzambi.)

- Inki vandaka zina ya mwana ya bakala ya ntete ya Kaini? (Enoki)
- Na nima ya ntangu, Kaini tungaka bwala ya nene ti yandi bingaka yo inki? (Enoki, sambu na mwana ya bakala ya ntete na yandi)
- Inki vandaka bazina ya bana ya Enoki? (Iradi, Mehuyaele, Metshushaele, Lameki. Bandonga 5 yonso na nima ya Kaini.)

Niveau Secondaire:
(Atasio, longi! Ntendula yai kele mfunu mingi sambu na kubakisa Bible mbote. Sadila ntangu kulunga sambu bana bakiso yo:)

- Yai kele histoire ya bandonga ya ntete (généalogie) ya Bible ke pesa. Yo kele ntete, kansi keti dikanda ya Kaini kele mfunu mingi, to mbandu ya mbote?

(Na culture na beto, mbala mingi beto tula ntete bima to bantu ya me luta mfunu. Kansi yo vandaka mutindu yina ve na culture na bo.

Kaini vandaka mfunu mingi ve ti mbandu na yandi kele mbote ve. Mambu yai—kutuba ntete mambu ya kele mfunu ve ti kutuba na nima mambu ya kele mfunu, yai kele mpila ya kusonika ya beto ta mona diaka ti diaka na kati ya Bible.

Ntete, Nzambi ta songa histoire ya kele mfunu mingi ve. Yandi ta manisa yo ntete. Na nima, Yandi ta songa bahistoire ya nkaka ya ndambu mfunu, ti **na nsuka, Yandi ta songa histoire ya kele mfunu mingi sambu na lukanu ya nene na Yandi.**)

- Bantu mingi me kudiyula, wapi Kaini bakaka nkento na yandi. Kieleka, mpila kele kaka mosi. Inki nge banza?

(Yandi kwelaka mpangi na yandi ya nkento—leki na yandi ya nkento, to, kana Eva butaka bankento na ntwala ya Kaini, yandi kwelaka mbuta na yandi ya nkento.) Beto tanga na Kuyantika ch. 5 vs. 4 nde Adami ti Eva butaka bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.

- Inki ntangu Kaini kwelaka? Bible songa beto ve, kansi inki nge banza? (Beto zaba ve, kansi mbala ya nkaka Kaini me kwela dezia na ntwala mambu yai kubwaka. Yo ke monika bonso dezia yandi vandaka na nkento.
- Keti nge banza nde Kaini tungaka bwala ya nene mbala mosi? To na nima ya ntangu?

(Yo fweti vanda ndambu na nima, na nima bantu vandaka mingi kusala bwala. Ata Bible tuba nde yo vandaka bwala ya nene, yindula ve nene bonso bubuyai. Bantu ya longuka bima ya ntama ya bo me dima na ntoto (archaeologistes), bo mona nde na ntangu kuluta ntama, babwala

vandaka kuluta fioti. Ndinga yina “bwala ya nene” na Hebreu ke tuba ve nde sika yina vandaka nene kibeni bonso Kinshasa to Lubumbashi, kansi yo ke tuba kaka nde bo tulaka yo lupangu. Yo vandaka nene sambu na bilumbu yina, ata beto ta mona yo nene mingi ve bubuyai.

Leso 18 .2 Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala théâtre. Bo sala bageste bonso bo ke simba mwana Enoki. Na nima, Iradi, Mehuyaele, Metshushaele, ti Lameki. Ntangu yina, Kaini me kuma grand-grand-grand nkaka.

Tula bana ya bakala tanu na ntwala ya classe. Bana na bo: Enoki, mwana ya Kaini, Iradi ntekolo ya Kaini, Mehuyaele grand-ntekolo, Metshushaele grand-grand ntekolo, Lameki grand-grand-grand ntekolo.

Leso 18 .2 Kuyimba ti kukina:

Kanini ti nkento na yandi
Bo butaka mwana
Enoki.

Enoki ti nkento na yandi
Bo butaka mwana
Iradi

Iradi ti nkento na yandi
Bo butaka mwana
Mehuyaele

Mehuyaele ti nkento na yandi
Bo butaka mwana
Metshushaele

Metshushaele ti nkento na yandi
Bo butaka mwana

Lameki

Fami ya nene, kansi mawa!
Bo yonso kaka mbi.
Ata mosi ve kuzaba Nzambi!

Leso 18.3 Tangila bana: Kuyantika ch. 4 vs.19

19 Lameki kwelaka bankento zole.
Nkento ya ntete zina na yandi Ada,
ya zole Sila.

Leso 18.3 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Inki mambu ya mpa Lameki salaka? (Yandi bakaka bankento zole. Yandi vandaka polygame ya ntete.)
- Keti yai vandaka lukanu ya Nzambi sambu na makwela?

(Ikele ve. Na luyantiku Nzambi salaka bakala mosi ti pesaka yandi nkento mosi. Yina vandaka lukanu na Yandi sambu na makwela.)

Niveau Secondaire:

- Bible ke songa kaka zina ya mwana ya bakala ya ntete, ya kumaka clan, bonso na Afrika bubuyai. Na nima, bana yina butaka mpi bana ya nkaka, ya bankento ti ya babakala. Ebuna, tii ntangu yina, baclan ta vanda ikwa na dikanda ya Kaini? (Tanu).
- Lameki bakaka bankento zole, ti yandi kumakaka polygame. Yai ke songa nde inki mambu ke salama na fami ya Kaini?

(Bo ke basika kuluta ntama ti lukanu ya Nzambi. Bo ke

yantika kulanda nzila na bo mosi na makambo mingi ya luzingu na bo. Ntangu yai bo yantika kulanda nzila na bo mosi na makambo ya mfunu mingi bonso, “Inki kele fami? Ti inki kele makwela?”)

- Inki mutindu nge mona bantu ya nkaka sala kiteso mosi bubuyai?

(Baculture mingi me ndima bantu kuvanda na bankento zole to kuluta. Na bansi ya nkaka, bakala na bakala kele kukwelana, to bankento na bankento. Bantu ya nkaka mpi ke kwenda nswalu na kufwa makwela na bo, bonso yo kele mambu ya nene ve. Bantu mingi me vila nzila ya Nzambi na mambu ya makwela ti fami, bonso fami ya Kaini salaka.)

Leso 18 .3 Kusonga inki me salama:

Yula bana bankento ikwa Nzambi pesaka Adami. Bo vutula nde,

“Mosi, mosi, kaka mosi!”

Yula bana bankento ikwa Lameki bakaka. Bo vutula nde, “Zole, zole! Mawa! Zole!”

Leso 18 .3 Kuyimba ti kukina:

Na fami ya nene na Kaini Lameki bakaka bankento zole. Lukanu ya Nzambi, yo me bwa Oh, mawa! Mawa!

Leso 18.4 Tangila bana: Kuyantika ch. 4 vs. 20 tii na 22

20 Ada butaka Yabale. Yabale yai vandaka mbuta ya dikanda ya bantu

yina ke sansaka bambisi ti kulala na banzo ya ntenta.

21 Mpangi ya Yabale zina na yandi Yubale. Yubale vandaka mbuta ya dikanda ya bantu yina yonso ke bulaka miziki ya mutindu na mutindu.

22 Ebuna Sila butaka Tubale-Kaini. Tubale-Kaini vandaka mbuta ya dikanda ya bantu yina yonso ke salaka kisalu ya bibinde ya mutindu na mutindu. Tubale-Kaini vandaka na mpangi ya nkento, zina na yandi Nama.

Leso 18.4 Kuyula bana bonso yai—

Niveau Primaire:

- Ada, nkento ya Lameki, yandi butaka bana-babakala ya vandaka na bazina ndambu kiteso mosi. Inki bazina yina? (Yabale ti Yubale)
- Bana ya Yabale ti Yubale, bo vandaka na bafami ya vandaka na interet special. Bantu yonso ya fami ya Yabale salaka inki? (Bo sansaka bambisi ti bo lalaka na bantenta, mbala ya nkaka sambu na kutala bambisi yina.)
- Fami ya Yubale salaka inki? (Bo yonso bulaka misiki.)
- Zina ya mwana ya Lameki ti nkento na yandi ya zole Sila vandaka nani? (Tubale-Kaini)
- Inki kisalu ya fami ya Tubale-Kaini? (Bo salaka kisalu na kibende na mutindu na mutindu.)
- Inki nge banza sambu na fami ya Kaini? Bo vandaka bazoba? (Ikele ve. Bo vandaka bantu ya mayele mingi ya salaka bima

mingi ya mbote.)

- Inki vandaka mpasi na bo? (Na mambu yai yonso, bo landaka Nzambi ve.)

Niveau Secondaire:

- Inki beto mona na baverse yai ya ke songa nde fami ya Kaini ke landa kaka kuyela, mpi nde bo ke sala baclan ya kuluta?

(Verse yai kele na baphrase bonso “kumaka mbuta ya dikanda.” Bantu mingi landaka bo, yonso mayele na mambu ya bambisi, ya misiki, ti ya bibende.

- Mambu yai ya bo salaka—kusansa bambisi, kubula misiki, kusala bima ya bibende, keti mambu yai kele mbi to masumu?

(Yo mosi kele mbi ve. Bantu lenda sadila yo na mpila ya mbote to na mpila ya mbi.)

- Inki mutindu nge mona bantu lenda sansa bambisi ya kele mbote?

(Kupesa bantu bampusu sambu na bilele, nkailu, etc.)

- Inki mutindu bantu lenda sansa bambisi ya kele mbi?

(Kusadila bambisi yina kupesa nkailu to makabu na biteki, kusamba bambisi yina, etc.)

- Bambuka nde yai yonso kele histoire ya ntama, na ntwala ntangu ya Abrami, na ntwala masa ya nene ya Noa. Ntangu ya ntama mingi. Keti Bible ke songa nde bantu yai ya ntama vandaka kukonda sivilizatio? Keti Bible ke tuba nde bo vandaka bantu ya vandaka

kulonguka kaka fioti-fioti na nima ya ntangu mingi?

(Ikele ve. Bo salaka bima mingi na bilumbu yina. Bo vandaka na sivilizatio developé mingi.)

- Bantu ya longuka histoire solula ntangu ya bantu binga, “Age ya Matadi” sambu makanda ya nkaka ya ntama sadilaka ba-outil ya matadi. (Baculture ya nkaka sadila matadi tii bubuyai). Bu bansoniki ya nkaka mona histoire kukonda kuyindula Bible, mbala mingi bo tuba nde, ntete vandaka “Age ya Matadi” ti na nima ya bamvula mingi vandaka “Age ya Bronze.” Kana beto kwikila baverse yai ya Bible, bo ke sala inki erreur?

(“Age” ya matadi vandaka ve bonso ntangu mosi, ti “Age” ya bronze vandaka ve bonso ntangu mosi. Inki vandaka, kele nde dikanda mosi sadilaka bibende, ti ya nkaka sadilaka yo ve.)

- Mambu yai ya dikanda kuvanda ngolo na mambu mosi ti dikanda ya nkaka kuvanda ngolo na mambu ya nkaka—keti yo kele mutindu yina tii bubuyai?

(Ee, yo kele mutindu yina tii bubuyai, tii bubu beto kele na baculture ya nkaka ya ke sadila matadi, ti ya nkaka ya ke sadila bibende. Technologie kele kele makambo ya bafami, ti ya ngolo Nzambi me pesa bo.)

• **Leso 18.4 Kusonga inki me salama:**

Kusala théâtre. Kabisa classe na bandambu tatu. Ndambu mosi ta songa mutindu fami ya Yabale vandaka ngolo kusansa bambisi. Ndambu ya zole ta songa mutindu fami ya Yubale vandaka ngolo kubula misiki. Ndambu ya tatu ta songa mutindu fami ya Tubale-Kaini vandaka kusala bima ya bibende.

Yula konso dikanda kana bo ke sadila kosalu na bo sambu na kumisa Nzambi. Konso dikanda vutula nde, “Ve, Nzambi beto zaba Yandi ve. Bibuti na beto me buya Yandi tuka ntama.” Bana yonso ya nkaka tuba nde, “Mawa! Mawa!”

Leso 18.4 Kuyimba ti kukina:

Fami ya Yabale vandaka na bambisi mingi,
Kansi bo vandaka na Nzambi ve.

Fami ya Yubale vandaka na misiki mingi,

Kansi bo vandaka na Nzambi ve.

Fami ya Tubale-Kaini vandaka na bibende,

Kansi bo vandaka na Nzambi ve.

Mawa na bo! Mawa na bo! Mawa na bo!

Leso 18.5 Tangila bana: *Kuyantika ch. 4 vs. 23 ti 24*

23 Ntangu yai Lameki tubilaka bankento na yandi nde:

“Beno bankento na mono Ada ti Sila, beno wa.

Mono me fwa mwana-bakala sambu yandi lwadisaka mono,

Mono me fwa yandi sambu yandi

zolaka kufwa mono.

24 Kana bo fweti fwa bantu nsambwadi sambu na lufwa ya Kaini,

Bo fweti fwa bantu makumi nsambwadi na nsambwadi

Kana muntu kufwa mono Lameki.”

Leso 18.5 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Nani ke tuba na baverse yai? (Lameki, muntu na Ndonga ya tanu na nima ya Kaini)
- Yandi ke tuba na nani? (Na bankento na yandi, Ada ti Sila)
- Yo ke monika nde Lameki me sala inki? (Yandi me fwa muntu.)
- Sambu na inki Lameki me fwa yandi? (Sambu muntu yina me lwadisaka yandi. Yo ke monika nde bo vandaka kunwana.)
- Inki mutindu yandi meka kukeba moyo na yandi na nima yandi me sala mambu yina?

(Yandi tuba nde kana muntu kufwa yandi, bo fweti kufwa bantu makumi nsambwadi na nsambwadi.)

- Keti bantu na ntangu ya Lameki zabaka makambo ya Kaini? (Ee, Lameki tuba makambo na yandi.)
- Keti Lameki vandaka kutanga zina ya Nzambi?

(Ikele ve. Yandi me bambuka Kaini, kansi yandi tangaka ve zina ya Nzambi. Ntangu yina, bandonga tanu ya fami ya Kaini me pesa Nzambi mukongo.

Niveau Secondaire:

- Nzambi me songa Kaini nde kana muntu kufwa yandi, bo fweti kufwa bantu nsambwadi. Keti Nzambi silaka mambu bonso yai na Lameki?

(Ikele ve. Yo ke monika nde yo vandaka ngindu ya yandi mosi. Bonso Kaini, Lameki zolaka kundima ndambu na bansilulu ya Nzambi, kansi yandi zolaka ndima kaka bitini ya yandi zolaka.)

Leso 18.5 Kusonga inki me salama:

Bana zole ya bakala ti bana zole ya bankento sala théâtre. Mwana mosi ya bakala sala bonso Lameki. Yandi nwana ti bakala ya nkaka, tii ntangu nde muntu yina lwadisa yandi. Na nima, Lameki baka ngolo ti yandi kufwa muntu yina.

Na nima, Lameki binga bankento zole na yandi, ti yandi songa bo inki me salama. Yandi tuba nde, kana muntu kwisa kufwa yandi sambu na mambu yandi me sala, bo fweti kufwa bantu makumi nsambwadi na nsambwadi sambu na yo. Bankento ya Lameki sala bonso bo ke na boma.

Leso 18.5 Kuyimba ti kukina:

Lameki kunwanaka
Yandi kufwaka muntu.

Yandi bambukaka mpila
Nzambi silaka Kaini

Ebuna yandi kudisilaka
Nsilulu kuluta nene.

Yandi yindulaka Nzambi ve.
O, mawa, mawa.

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Kaini ti fami na yandi tungaka sivilizatio mosi ya nene. Na kati vandaka bantu ya vandaka ngolo mingi na misiki. Na kati vandaka bantu ya vandaka ngolo mingi na kusala bima ya bibende.

Kansi na yonso bo salaka, Nzambi vandaka kusadisa bo ve, sambu bo me pesa Yandi mukongo. Bantima na bo kumaka ngolo, ti violence kumaka mingi.

Nge zola ve kutunga luzingu na nge na luzolo ya mabanza ya nge mosi. Nzambi kele na luzolo kuluta mbote sambu na luzingu ya nge.

Keti nge ta sosa Yandi na luzingu ya nge, bubuyai ti konso lumbu? Kana nge ta sala yo, keti nge lenda songa Yandi sesepiyai? (Longi, pesa ntangu sambu na bana ya classe kusamba.) Ntangu yai, lomba Yandi kusadisa nge kusosa Yandi lumbu na lumbu. (Longi, manisa na lombilu sambu na bana.)

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve:

Kansi, mbala ya nkaka nge lenda ve sosa Nzambi ti nge lenda ve kutunga luzingu na nge na zulu na Yandi, sambu nge me yamba Yesu ntete ve bonso Mvulusi ya nge. Nge lenda balula ntima na Yandi kaka sesepiyai. Na ntima na nge yonso, ndima nde nge kele nkwa-masumu, ebuna lomba Yesu kuvulusa nge. (Longi, pesa ntangu ya bana lenda samba mutindu yina.)

Kana nge me zenga sambu na Yesu bubuyai, ti yai kele mbala ya ntete nge me sala yo, mono ta zola kusolula ti nge na nima ya classe. Mono zola kuyangalala ti nge. (Longi, songa bana ntangu ti sika bo lenda kutana ti nge kana bo me yamba Yesu bubu.)

===

NSUKA YA LESO 18

===

Leso 19 Fami ya Seti balulaka ntima na Nzambi

Kuyantika ch. 4 vs. 25 ti 26, ch. 5 vs. 1 tii na 5, Luka ch. 3 vs. 38

Kusala na ntwala: Sala bacarte to bapapier, konso carte na zina mosi yai: Nzambi, Adami, Seti, Enosi, Bamvula mingi, Yesu. Nge ta sadila yo na 19 :4, Kusonga inki me salama.

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ya classe ta bakisa nde, kana beto ti bafami na beto balula ntima na Nzambi, Yandi ta sakumuna beto. Bo ta bakisa mpi nde Nzambi sadilaka fami ya Seti kupesa beto Mvulusi Yesu.

Verse ya kulonguka: *Bankunga ch. 33 vs. 12*

Bana na mono, beno kwisa kuwa mono, mono ta longa beno na kuzitisa Mfumu Nzambi.

Revisio:

- Inki ke songa nde fami ya Kaini vandaka bantu ya mayele? (Bo zabaka kubula misiki ti kusansa bambisi ti kusala ti bibende.
- Inki vandaka makambo ya nene na bo? (Bo landaka Nzambi ve. Bo pesaka Nzambi mukongo. Beto lenda tuba nde bo buyaka Yandi to bo pesaka Yandi mukongo.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, beto pesaka beno devoir ya kusosa Nzambi na luzingu na nge. Nani me yantika kusala yo na mposo me luta? Nani ta songa beto inki mutindu nge salaka yo na mposo me luta?

Kuyantika Leso:

Mono zola nge kuyindula ndambu sambu na ngyifula yai: Kana nge vandaka na mpila kupesa makabu mosi kaka na fami na nge, ata na bana ti bantekolo na nge, inki makabu nge ta zola kupesa bo? (Longi, nge ke sosa ve mvutu. Nge ke sosa kaka nde bana yindula mambu yina.)

Keti Kaini pesaka fami na yandi makabu ya mbote? Ikele ve ata fioti! Kaini kufwaka leki na yandi. Mpidina yandi nataka mawa na tata ti mama na yandi, yandi zwaka ndola nde yandi kubana ti fami, yandi kuyungana. ‘Makabu’ yandi pesaka na bana na yandi vandaka kumisa bo bantu ya kuyungana.

Kaini pesaka fami na yandi makabu yina ya mawa sambu yandi pesaka Nzambi mukongo. Ebuna, yandi twadisaka bana na yandi kubuya Nzambi mpi. Na nima Kaini kufwaka Abele, ti Kaini kwendaka kuyungana, Tata Adami ti Mama Eva, bo vandaka na ata mwana ya bakala mosi ve me bikala na nzo na bo. Tala mawa ya kwisaka na bo yonso sambu na masumu muntu mosi yai Kaini!

Transitio na Leso ya Bible:

Na lesu ya bubu, beto ta mona inki mutindu Nzambi pesaka Adami ti Eva mwana ya bakala diaka. Keti mwana yina ta pesa fami na yandi makabu ya kuluta mbote? Yandi ta pesa fami na yandi inki makabu? Beto landa diaka kutanga na mukanda ya Kuyantika, ch. 4, vs. 25.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bitini Iya:

Leso 19.1 Tangila bana: *Kuyantika ch. 4 vs. 25 ti 26*

25 Ntangu yai Adami ti nkento na yandi bo butaka diaka mwana ya bakala. Eva tubaka nde: “Nzambi me pesa mono mwana ya nkaka ya bakala, yandi me baka kisika ya

Abele yina ya Kaini kufwaka.” Yo yina yandi pesaka yandi zina Seti. 26 Seti vandaka na mwana ya bakala, zina na yandi Enosi. Na ntangu yo yina bantu yantikaka kusamba Mfumu Nzambi na zina na yandi mosi Nzambi.

Leso 19.1 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

?

- Zina ya mwana ya Adami ti Eva butaka na nima ya Kaini vandaka nani? (Seti)
- Seti bakaka sika ya nani na fami? (Yandi bakaka sika ya Abele, ya Kaini kufwaka.)
- Eva monaka nde nani kibeni me pesa yandi mwana yina? (Nzambi)
- Abele vandaka mwana ya lemfukaka na Nzambi, kansi Kaini kufwaka yandi. Nzambi pesaka bo Seti sambu na kubaka sika ya Abele. Yindula fioti. Kana Nzambi salaka mpidina ve, inki mutindu bantu zolaka kuvanda?

(Ntoto ya mvimba zolaka kufuluka na bantu ya zabaka Nzambi ve, sambu Kaini ta vanda tata na bantu yina yonso.)

- Yindula mpila Nzambi silaka Adami ti Eva nde Yandi ta tindila bo mvulusi (Kuyantika ch. 3 vs. 15). Kana ntoto ya mvimba vandaka kaka bantu ya mbi, inki mutindu Mvulusi zolaka kukwisa?

(Mpila vandaka ve nde Mvulusi kubutama na kati ya fami ya zabaka Nzambi ve. Nzambi tindaka mwana ya bakala ya nkaka sambu yandi yantika fami ya zolaka Nzambi. Mpidina, bu ntangu me lunga,

Mvulusi lenda butama na kati ya fami yina.)

- Zina ya mwana ya Seti, ntekolo ya Adami, nani? (Enosi)
- Inki mambu ya nene, ya kiese salamaka na fami ya Seti?

(Bantu yantikaka kusamba Mfumu Nzambi na zina na Yandi mosi Nzambi. Yai vandaka lusakumunu ya nene. Adami vandaka na fami ya bisambu diaka!)

Niveau Secondaire:

- Inki mutindu beto zaba nde Adami ti Eva vandaka kukwelana? (Bible tuba nde Eva vandaka nkento ya Adami.)
- Inki nge banza yo zola tuba nde bantu yantikaka kusamba Nzambi? (Bo yantikaka kulomba Yandi, mbala ya nkaka kupesa makabu ya menga na mpila Yandi me songa bo kusala, mbala ya nkaka kusamba na kimvuka.)

Leso 19.1 Kusonga inki me salama:

Longi, yula bana inki bo banza fami ya Seti tubaka na Nzambi na bisambu. Na nima, bana yonso na kimvuka sala bonso bo kele fami ya Seti, ke binga zina ya Nzambi.

Leso 19.1 Kuyimba ti kukina:

Nzambi pesaka Seti

Na sika ya Abele.
Nzambi pesaka ntekolo
Zina ya Enosi

Ee, ntangu yina

Bantu yantikaka
Kusamba Nzambi.

Leso 19.2 Tangila: *Kuyantika ch. 5*
vs. 1 ti 2

*1 Yai kele bantu ya bana ya Adami.
(Ntangu Nzambi salaka bantu, yandi salaka bo bonso yandi mosi Nzambi.)*

2 Yandi salaka bakala ti nkento; yandi sakumunaka bo, ebuna yandi pesaka bo zina yai “Bantu”.)

Leso 19.2 Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Keti yai kele mambu ya mpa beto ke wa, to yo kele revisio ya mambu beto me wa dezia?

(Yo kele revisio ya mpila Nzambi salaka bantu. Beto me tanga yo dezia na Kuyantika ch. 1 ti 2.)

- Bagenealogie to bandonga ya bantu yonso ya Bible ke songa beto, bo yonso yantika na muntu mosi?
Nani yina? (Adami, muntu ya ntete.)
- Nani vandaka tata ya Adami?
(Adami vandaka na tata ve. Nzambi Yandi mosi salaka yandi.)
- Inki vandaka special sambu na muntu? (Nzambi salaka yandi na kifwani na Yandi.)
- Bantu kele na mutindu zole. Inki yina? (Bakala ti nkento.)

Niveau Secondaire:

- Inki mutindu beto lenda tendula inki mutindu beto bantu yantikaka? Evolution zola tuba nde beto yantikaka bonso bambisi ya masa, ebuna malembe-malembe beto me

kituka bantu. Bible ke ndima nde beto bantu me kuma na nzila yina?)

(Ikele ve. Bible ke songa beto nde Nzambi salaka beto Yandi mosi na mposo ya ntete.)

- Kana muntu songaka nge nde Nzambi salaka babakala, kansi bankento ve, inki nge ta tuba?

(Na ch. 5 vs. 2 yo ke songa beto nde Nzambi salaka beto bakaka ti nkento na luyantiku.)

Leso 19.2 Kusonga inki me salama:

Bana tatu ta sala théâtre kusonga inki me salama. Mosi ta sala bonso Nzambi. Yandi ta sakumuna bo zole ya nkaka, bonso bakala ti nkento ya Nzambi salaka.

Leso 19.2 Kuyimba ti kukina:

Nzambi salaka tata Adami
Na kilumbu ya sambanu
Na kilumbu ya nsambwadi
Yandi kupembaka

Nzambi salaka mama Eva
Na kilumbu ya sambanu
Na kilumbu ya nsambwadi
Yandi kupembaka.

O, Yandi sakumunaka bo
Yandi sakumunaka bo
Yandi sakumunaka bo!
Bakala ti nkento!

Leso 19.3 Tangila bana: *Kuyantika ch. 5*
vs. 3 tii na 5

3 Ntangu Adami kumaka bamvula nkama mosi makumi tatu (130), yandi butaka mwana ya bakala yina fwananaka na yandi, ebuna yandi pesaka yandi zina Seti.

4 Na nima Adami zingaka diaka bamvula nkama nana (800). Yandi butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento, 5 ebuna yandi fwaka ntangu yandi kumaka bamvula nkama uvwa makumi tatu (930).

Leso 19.3 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Adami vandaka bamvula ikwa ntangu mwana na yandi Seti vandaka kubutama?

(130. Bambuka nde Adami dezia me buta bana zole ya babakala ti bankento mpi. Yo ke monika nde Kaini vandaka mbuta to adulte ntangu yandi kufwaka Abele. Kana bo vandaka bana, bo ta vanda ve kupesa bamakabu na bo mosi, kansi tata Adami zolaka kupesa sambu na fami yonso.)

- Na nima ya Seti, Adami zingaka bamvula ikwa? (Bamvula 800)
- Keti Seti vandaka mwana ya nsuka ya Adami ti Eva?

(Ikele ve. Bo vandaka mpi na bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.)

- Bamvula ikwa yonso Adami zingaka? (Bamvula 930)
- Na nsuka inki me salama na Adami? (Yandi kufwaka.)

Niveau Secondaire:

- Bilumbu yai, bantu ke zinga na bamvula ikwa? Inki kele bamvula ya kuluta ndaa ya beno me wa muntu kuzinga?

(Longi, kuwa mvutu ya bana.)

- Na bilumbu ya kuyantika, bantu zingaka kuluta, bamvula ya mingi. Sambu na inki nge banza yo vandaka mpidina?

(Longi, kuwa mabanza ya bana. Beto zaba ve ya kieleka, sambu Bible ke songa beto ve. Luzingu na beto bantu kele na maboko ya Nzambi.

Bampila ya ntoto to ya luzingu lenda vandaka mutindu ya nkaka na ntangu yina:

- * Mbala ya nkaka masumu me bebisa ntoto ve na bilumbu yai bonso yo me salama bubuyai.
- * To, luzolo ya Nzambi sambu na bo lenda vanda mutinu ya nkaka.
- * Mbala ya nkaka Nzambi zolaka bo kuzinga mingi sambu bo buta bana mingi sambu bo kufulusa ntoto.)

- Yai kele mbala ya ntete beto me tanga ya lufwa naturel na ntoto. Sambu na inki beto tuba mpidina? (Kaini kufwaka Abele, ti Lameki na fami ya Kaini kufwaka muntu mpi. Kansi yai mbala ya ntete beto tanga nde bo zingaka tii ntangu ya Nzambi bakaka moyo na bo.)

Leso 19.3 Kusonga inki me salama:

Sala théâtre bonso bana kele fami ya Adami, ke dila na mafwa na yandi. Sola mwana mosi kutuba nde tata na yandi Adami vandaka na bamvula 930, mwana ya nkaka kutuba nde yandi vandaka na bana mingi, fami ya nene. Bana yonso dila bonso na

mafwa, bonso yai: “Adami, tata na beto! Tata na beto!”

Leso 19.3 Kuyimba ti kukina:

Bamvula makumi uvwa
ti makumi tatu
Bana mingi na fami
Tata Adami mene fwa
Bu Nzambi bingaka yandi.

Leso 19.4 Tangila bana: Luka ch. 3 vs. 38

(Baverse ya beto me mona na mukanda ya Kuyantika ke monika na partie ya Bible ya beto binga ‘Kuwakana ya Ntama.’ Yai kele kitini ya ntete ya Bible. Bo sonikaka yo bamvula mingi **na ntwala** Yesu kotaka na nsi-ntoto.)

Ntangu yai, beto tanga verse mosi ya ‘Kuwakana ya Mpa.’ Yai kele kitini ya Bible ya bo sonikaka **na nima** Yesu kwisaka. Verse yai ke pesa beto ndambu ya genealogie (Ndonga ya bantu) ya Yesu, na nzila ya mama na Yandi, Maria. Yo tuba nde:

“Kainani mwana ya Enosi, Enosi mwana ya Seti, Seti mwana ya Adami, Adami mwana ya Nzambi.”

Leso 19.4 Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Inki mwana ya Adami kumaka mbuta ya ntama ya Yesu? (Seti)
- Inki beno banza? Yo ta vanda mambu ya nene kuvanda mbuta ya Yesu?

(Ee, yo ta vanda mambu mosi ya nene. Yo ta songa nde muntu yina sadisaka kunata mwana ya Nzambi na kati ya ntoto.)

- Inki ntekolo ya Adami kumaka mpi mbuta ya ntama ya Yesu? (Enosi, mwana ya Seti)

Niveau Secondaire:

- Yindula yonso ya beto me tanga bubuyai ya Ndinga ya Nzambi. Inki balusakumunu kwisaka na fami ya Seti?

(Bo vutukaka na Nzambi, bo yantikaka kusamba Nzambi, bo kumaka bambuta ya ntama ya Yesu.)

Leso 19.4 Kusonga inki me salama:

Pesa bana sambanu bacarte, konso carte ti mosi ya bazina yai na bisono ya nene: Nzambi, Adami, Seti, Enosi, Bamvula mingi, Yesu. Lomba bo kukwisa na ntwala ya classe, ebuna lomba bo kukuditula na ndonga, na ordre bonso bantu yina butamaka.

Bana ya nkaka lenda sadisa bo, ti bo ta songa nde ordre kele mbote, to yo kele mbote ve. Yai ke songa mpila ya Yesu kwisaka na fami ya Seti na nima ya bamvula mingi. (Longi, nge ta sadila bacarte yai diaka na mposo ke kwisa.)

Leso 19.4 Kuyimba ti kukina:

Nge me sakumuna beto yonso, Mpangi Seti! Yesu Mvulusi kwisaka na fami na nge. O, matondo, Mpangi Seti!

Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia:

Kana nge dezia me yamba Yesu na ntima na nge, zaba nde nge me kumaka mukristo. Keti nge kele kuvanda na mbandu ya mbote na kati ya fami na nge? Keti bantu yonso na fami na nge ke zaba nde nge kele sambu na Kristo? Mposo yai, nge lenda tula ngolo

kuvanda mbandu ya mbote sambu bantu
mingi ya fami kulanda nge?

**Kubinga bana na Yesu ya me yamba
Yandi ntete ve:**

Kansi ba ya nkaka na kati ya beno, beno me
yamba Yesu ntete ve bonso Mvulusi na nge.
Nge ke tambula na nzila ya Yesu ve. Nge
me kuna madesu na nge na kilanga na Yandi
ve.

Mbala ya nkaka nge ke tambula na nzila ya
dibundu, to na nzila ya ecodim, to na nzila
ya mbotika, kansi nge fweti kota na nzila ya
Yesu ntete. Kana nge zola solula ti mono,
kuzaba inki mutindu nge lenda yamba Yesu,
ti mpila nge lenda yantika kutambula na
nzila na Yandi, kwisa solula ti mono na
nima ya ecodim. (Longi, songa ntangu ti
sika ya bana lenda mona nge kana bo zola
yamba Yesu.) Mono ta vanda na kiese
kutwadisa nge na Yesu Kristo.

====

NSUKA YA LESO 19

====

Leso 20 Fami ya Seti bakaka balusakumunu mingi Kuyantika ch. 5 vs. 6 tii na 32

Kusala na ntwala: Nata bacarte ya nge sadilaka na mposo me luta, ti yika bacarte sambu na bazina yai: Kenani, Malalele, Yeredi, Enoki, Matuzala, Lameki, Noa.

Kana nge ke longa bana ya niveau secondaire, nata mpi bik markeur.

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ya classe ta ndima kuluta ngolo nde bu beto ti bafami ya beto vutuka na Nzambi, Yandi ta sakumuna beto. Yo yina bo ta tula ngolo kuzenga nde bo kuvutuka na Nzambi na ntima na bo yonso.

Revisio ya baverse: Tuba diaka baverse yai: Yoane ch. 14 vs. 6; Bingana ch. 27 vs. 4; Esdrasi ch. 8 vs. 22b; Bankunga ch. 33 vs. 12. Sala nsaka yai: Na nima bana me tuba konso verse, Pesa carte ya verse na mwana mosi. Yandi simba yo sambu bana ya nkaka kumona yo ve. Yandi yantika kutanga, ebuna yandi kanga. Bana ya nkaka fweti manisa verse yina.

Revisio:

- Nani vandaka mwana Nzambi pesaka Adami ti Eva sambu na kubaka kisika ya Kaini? (Seti)
- Bana ikwa Adami ti Eva butaka? (Beto zaba ve, kansi beto zaba nde na zulu ya Kaini, Abele ti Seti, bo butaka bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, beto pesaka beno devoir kutula ngolo kuvanda mbandu ya mbote na kati ya fami sambu bantu mingi na fami

kwise na Yesu. Nani me tula ngola na mambu yai na mposo yai? Mono ke na kiese mingi na beno ya ke meka kusala badevoir yai ya beto ke pesa beno. Nzambi sakumuna beno.

Verse ya kulonguka: Efeso ch. 1 vs. 3

Beto pesa mersi na Nzambi, Tata ya Mfumu na beto Yesu Kristo! Yandi sakumunaka beto na kimvuka yina ya beto kele ti Kristo, ntangu yandi pesaka beto makabu ya kiMpeve yonso yina kele na zulu.

Kuyantika Leso:

Na mposo me luta, beto vandaka kusolula makabu ya mbote ti makabu ya mbi ya beto lenda pesa na bafami na beto. Inki mutindu makabu ya Kaini pesaka fami na yandi? (Ya mbi, kubuya Nzambi.) Inki mutindu makabu ya Seti pesaka? (Ya mbote, kulanda Nzambi.) Inki vandaka balusakumunu ya kwisaka na fami ya Seti sambu Seti landaka Nzambi? (Balusakumunu vandaka mingi, kansi mosi ya nene vandaka nde bo kumaka bambuta ya ntama ya Yesu.)

Transitio na Leso ya Bible:

Mposo yai, beto zola longuka kuluta sambu na fami ya Seti. Mbala ya nkaka nge ta yituka kulonguka balusakumunu ya nkaka ya kwisaka na bo. Yonso kwisaka sambu tata na bo Seti vutukaka na Nzambi.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bitini Iya :

Leso 20.1A Tangila bana: *Kuyantika ch. 5 vs. 6 tii na 14*

6 Ntangu Seti kumaka bamvula nkama mosi na tanu (105), yandi butaka mwana ya bakala zina na yandi Enosi.

7 Seti zingaka diaka bamvula nkama nana na nsambwadi (807). Yandi

butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento,

8 Ebuna yandi fwaka ntangu yandi kumaka bamvula nkaka uvwa kumi na zole (912).

9 Ntangu Enosi kumaka bamvula makumi uvwa (90), yandi butaka mwana ya bakala zina na yandi Kenani.

10 Enosi zingaka diaka bamvula nkama nana kumi na tanu (815). Yandi butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento,

11 Ebuna yandi fwaka ntangu yandi kumaka bamvula nkama uvwa na tanu (905).

12 Ntangu Kenani kumaka bamvula makumi nsambwadi (70), yandi butaka mwana ya bakala zina na yandi Malalele.

13 Kenani zingaka diaka bamvula nkama nana makumi iya (840). Yandi butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento.

14 Ebuna yandi fwaka ntangu yandi kumaka bamvula nkama uvwa na kumi (910).

Leso 20.1B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Bamvula ikwa Seti zingaka na ntwala yandi butaka Enosi [vs. 6]? (Bamvula 105)
- Bamvula ikwa yandi zingaka na nima kubuta Enosi [vs. 7]? (Bamvula 807)
- Keti Enosi vandaka mwana mosi kaka ya Seti butaka [vs. 7]? (Ikele ve. Seti mpi butaka bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.)

?

- Bamvula ikwa Seti zingaka yonso [vs. 8]? (Bamvula 912)
- Zina ya mwana ya bakala ya ntete ya Enosi vandaka nani [vs. 9]? (Kenani)
- Bamvula ikwa Enosi zingaka yonso [vs. 11]? (Bamvula 905)
- Zina ya mwana ya bakala ya ntete ya Kenani [vs. 12]? (Malalele)
- Bamvula ikwa Kenani zingaka yonso [vs. 14]? (Bamvula 910)

Niveau Secondaire:

- Bantu ya ntangu yina zingaka mingi kuluta bantu bubuyai. Kansi, muntu zingaka bamvula funda?

(Ikele ve. Yonso kele na nsi ya bamvula funda. Bantu ya nkaka zingaka tii bamvula nkama nana ti nkama uvwa.)

- Bana ikwa bo butaka yonso?

(Beto zaba ve. Kaka zina ya mwana ya bakala ya ntete kele kusonika. Bo lenda buta bana ya bankento na ntwala ya mwana yina, ti beto zaba nde na nima, bo butaka diaka bana ya babakala ti ya bankento. Yo ke monika bonso bafami na bo vandaka ndambu nene.)

- Inki kele mambu ya nsuka beto tanga sambu na konso muntu? (Ebuna yandi fwaka.)
- Sambu na inki bo yonso fwaka?

(Sambu bibuti na bo Tata Adami ti Mama Eva, bo salaka masumu,

ti yai kitulaka bo yonso bankwa masumu.)

Leso 20.1C Kusonga inki me salama:

Sadila diaka bacarte ya mposo me luta ya ke songa bambuta ya Yesu yantika na Adami tii na Yesu. Balula ordre ya bacarte yina, ebuna pesa konso carte na mwana mosi. Bo kwisa na ntwala ti tula bacarte yina na ndonga. Na nima, pesa bacarte zole “Kenani” ti “Malalele” na bana ya nakaka. Bo kwisa na ntwala, bo telema na ndonga na nima ya Enosi ti na ntwala ya Bamvula Mingi ti Yesu. Bo lenda tala Bible kana yo kele mfunu.

Na bana na secondaire, pesa bo markeur ti songa bo kusonika age total ya konso muntu na nsi ya zina na yandi. Bana yonso tanga bazina na ndonga.

Leso 20.1D Kuyimba ti kukina:

Adami, Seti, Enosi
Kenani, Malalele,

Beno zingaka bamvula mingi,
Na lusakumunu ya Nzambi,

Ti Yesu butamaka na fami na beno,
Lusakumunu kuluta nene!

Leso 20.2A Tangila bana: Kuyantika ch. 5 vs. 15 tii na 20

15 Ntangu Malalele kumaka bamvula makumi sambanu na tanu (65), yandi butaka mwana ya bakala zina na yandi Yeredi.

16 Malalele zingaka diaka bamvula nkama nana makumi tatu (830). Yandi butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento,

17 ebuna Yandi fwaka ntangu yandi kumaka bamvula nkama nana makumi uvwa na tanu (895).

18 Ntangu Yeredi kumaka bamvula nkama mosi makumi sambanu na zole (162), yandi butaka mwana ya bakala zina na yandi Enoki.

19 Yeredi zingaka diaka bamvula nkama nana (800). Yandi butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento,

20 ebuna yandi fwaka ntangu yandi kumaka bamvula nkaka uvwa makumi sambanu na zole (962).

Leso 20.2B Kuyula bana bonso yai-- Niveau Primaire:

- Mahalele vandaka tata ya nani [vs. 15? (Yeredi)]
- Mahalele zingaka bamvula ikwa [vs. 17]? (Bamvula 895)
- Yeredi vandaka tata ya nani [vs. 18]? (Enoki)
- Yeredi zingaka bamvula ikwa [vs. 20]? (Bamvula 962)
- Inki zina ya fami ya Seti vandaka kiteso mosi bonso na fami ya Kaini? (Enoki)
- Ketu na fami na nge kele bampangi bonso bacousin ya kele na zina mosi? (Longi, kuwa bambandu bana ta pesa. Bafami mingi sadila bazina kiteso mosi bonso yo tii bubuyai.)

Niveau Secondaire:

- Apart na ndambu luswaswanu na bamvula ya konso muntu, keti histoire yai ke landa patron kaka mosi? Inki patron yina? (Ee. Yo yonso bamvula ikwa muntu zingaka tii ntangu yandi butaka mwana-bakala ya ntete, ebuna yandi zingaka bamvula

ikwa na nima. Bo yonso butaka mpi bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento, ebuna bo yonso fwaka na age ya kiteso ya bamvula 800 to 900.)

Leso 20.2C Kusonga inki me salama:

Bana ya me zwa bacarte sala ndonga diaka. Pesa bana zole ya nkaka bacarte ya ke tuba “Malalele” ti “Yeredi.” Bo kota na ndonga na ntwala bacarte ya tuba “Bamvula mingi” ti “Yesu.”

Kana bana ya ecole secondaire, bo yika age ya konso muntu ntangu yandi kufwaka na nima ya zina na yandi.

Leso 20.2D Kuyimba ti kukina:

(Bana kurepeter konso nzila na nima ya nge:)

Adami, Seti, Enosi,

Kenani, Malalele,

Yaredi, Enoki

Beno zingaka bamvula mingi

Lusakumunu mosi ya nene,

Ti Yesus butamaka na fami na beno,

Lusakumunu mosi ya nene mingi!

Leso 20.3A Tangila bana: *Kuyantika ch. 5 vs. 21 tii na 27*

21 Ntangu Enoki kumaka bamvula makumi sambanu na tanu (65), yandi butaka mwana ya bakala zina na yandi Matuzala.

22-24 Na nima Enoki butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento, tii kuna yandi kumaka bamvula nkama tatu makumi sambanu na tanu (365). Yandi vandaka kulanda luzolo ya Nzambi

na luzingu na yandi na meso ya bantu, yandi bakaka yandi.

25 Ntangu Matuzala kumaka bamvula nkama mosi makumi nana na nsambwadi (187), yandi butaka mwana ya bakala zina na yandi Lameki.

26 Matuzala zingaka diaka bamvula nkama nsambwadi makumi nana na zole (782). Yandi butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento,

27 ebuna yandi fwaka ntangu yandi kumaka bamvula nkama uvwa makumi sambanu na uvwa (969).

Leso 20.3B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- Mambu mosi ya mutindu ya nkaka, ya kuyituka salamaka na moyo ya Enoki. Yandi kufwaka ve bonso bantu ya nkaka. Inki salamaka nde yandi kufwaka ve?

(Nzambi bakaka yandi. Yai zola tuba nde Nzambi bakaka yandi ve na nzila ya lufwa, kansi Nzambi bakaka moyo ti nitu na yandi kimakulu na zulu.)

- Enoki vandaka bamvula ikwa ntangu Nzambi bakaka yandi na zulu? (Bamvula 365)
- Luzingu ya Enoki vandaka inki mutindu? (Yandi landaka luzolo ya Nzambi na luzingu na yandi na meso ya bantu.)
- Luzingu ya Matuzala mpi vandaka na mambu mosi special. Yandi zingaka bamvula ikwa? (Bamvula 969.)
- Ketu muntu ya nkaka me zinga tii na bamvula yina? (Ikele ve. Tata na yandi Yeredi zingaka bamvula 962. Yina vandaka

mfinama na 969. Kansi Matuzala zingaka bamvula kuluta bantu yonso ya me zinga na nsi-ntoto.)

- Mwana ya Matuzala vandaka nani? (Lameki)

Niveau Secondaire:

- Inki luswaswanu na kati ya mpila Nzambi bakaka Enoki na Yandi ti mpila Yandi kele kubaka bantu ya nkaka na Yandi?

(Kana Nzambi baka bantu na nzila ya lufwa, Yandi ke baka kaka moyo na bo. Nitu na bo vutuka na ntoto kuinga lumbu na nsuka ya bilumbu ya Nzambi ta tedimisa bafwa. Kansi Enoki, Nzambi bakaka yandi moyo ti nitu na zulu. Nitu na yandi vutukaka ve na ntoto kansi yo kwendaka mbala mosi na zulu.)

- Mambu yai ya kukwenda moyo ti nitu na zulu, yo ta salama na nani na ntangu ke kwisa?

[Tangila bana *1 Tesalonika ch. 4 vs. 16 ti 17. 16* “*Ndinga mosi ya ngolo ta wakana; ndinga ya mfumu ya bawanzio mpi ta wakana ti mpungi ya Nzambi, ebuna Mfumu Yesu yandi mosi ta katuka na zulu, yandi ta kwisa kukulumuka tii na kati-kati ya zulu ti ntoto. Nzambi ta tedimisa ntete bantu yina vandaka bakristo ntangu bo fwaka;*

17 Na nima, beto bantu ta vanda na moyo na kilumbu yina, Nzambi ta baka beto nzila mosi ti bo, ebuna yandi ta nata beto na matuti sambu beto kwenda kukutana ti Mfumu Yesu kuna na kati-kati ya zulu ti ntoto.

Mpidina, beto ta vandaka ti Mfumu Yesu ntangu yonso.”

(Lumbu mosi Yesu ta vutuka na matuti. Ntete Yandi ta tedimisa na lufwa bakristo yonso ya me fwa, ata banitu na bo me vutuka na ntoto. Ya zole, Yandi ta baka bakristo mpi ya kele na moyo na lumbu yina. Bakristo yonso ta kuta Yandi na matuti, ebuna beto ta kwenda kuvanda ti Yandi bilumbu yonso.)

- Sambu na inki nge banza nde Nzambi bakaka Enoki?

(Beto zaba ve kieleka, kansi mbala ya nkaka yo vandaka kupesa mbandu inki ta salama na beto bakristo lumbu mosi. Mbala mingi Nzambi pesa mbandu mutindu yina.)

- Baverse yai songa beto lusakumunu zole ya nkaka ya kwisaka na fami ya Seti sambu Seti balulaka ntima na Nzambi. Inki lusakumunu yina? (Mosi na fami na yandi kwendaka na zulu kukonda kufwa, ti mosi zingaka na bamvula kuluta bantu yonso ya nkaka.)

Leso 20.3C Kusonga inki me salama:

Pesa bana zole bacarte ti bazina ya Enoki, Matuzala, ti Lameki. Bo kota na ndonga na bambuta ya ntama ya Yesu.

Kana nge ke longa bana ya ecole secondaire, bo lenda yika age ya Matuzala na carte na yandi. Na carte ya Enoki bo lenda sonika, “Nzambi bakaka yandi.”

Leso 20.3D Kuyimba ti kukina:

(Bana repeater konso nzila na nima ya nge)

Adami, Seti, Enosi

Kenani, Malalele

Yaredi, 'buna Enoki

Ti mununiii Matuzala

Nge zingaka miiingi, yo vandaka lusakumunu

Ti Yesu butamaka na fami na nge Lusakumunu kuluta nene!
Mwana ya nge vandaka Lameki!

Leso 20.4A Tangila bana: Kuyantika ch. 5 vs. 28 tii na 32:

28 Ntangu Lameki kumaka bamvula nkama makumi nana na zole (182), yandi butaka mwana ya bakala;

29 yandi pesaka yandi zina Noa sambu yandi tubaka nde: "Mwana yai ta katula beto ndambu ya mpasi na ksalu na beto ya mpasi ya beto ke salaka awa na ntoto yai ya Mfumu Nzambi singaka.

30 Lameki zingaka diaka bamvula nkama tanu makumi uvwa na tanu (595). Yandi butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento,

31 ebuna yandi fwaka ntangu yandi kumaka bamvula nkama nsambwadi makumi nsambwadi (777).

32 Noa kumaka bamvula nkama tanu (500), ebuna na nima yandi butaka bana yai tatu: Semi, Kami ti Yafeti.

Leso 20.4B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Nani vandaka mwana ya Lameki? (Noa)

- Ntangu Noa butamaka, tata na yandi sambaka lombilu bonso mbikudulu na zulu na yandi. Yandi tubaka mambu mosi ya Noa ta sala. Inki yandi tubaka?

(Yandi Noa ta katula bo ndambu mpasi sambu na ksalu na bo ya mpasi na ntoto ya Nzambi singaka.)

- Keti nge me wa zina ya Noa?

(Yandi vandaka muntu ya Nzambi songaka kutunga maswa ya nene ntangu Nzambi tindaka masa ya nene ya fwaka bantu yonso. Kaka bo na kati ya maswa Nzambi vulusaka. Beto ta longuka histoire yina na bamposo ke kwisa.)

- Lameki zingaka bamvula ikwa na nima ya lubutuku ya Noa? (Bamvula 595)
- Bamvula ikwa Lameki zingaka yonso? (Bamvula 777)
- Inki vandaka bazina ya bana tatu ya Noa? (Semi, Kami, ti Yafeti)
- Noa vandaka bamvula ikwa ntangu bo butamaka? (Bamvula 500)

Niveau Secondaire:

- Inki na kati ya Bible ke songa nde mbala ya nkaka, bana yai Semi, Kami ti Yafeti butamaka mbala mosi bonso mapasa? (Bo yonso butamaka ntangu Noa vandaka bamvula 500.)
- Makanda yonso ti banation yonso ya ntoto me basika na bana yai tatu ya Noa, sambu beto ta mona na bamposo ke kwisa nde bantu yonso ya nkaka apart ya Noa ti

fami na yandi, bo kufwaka na masa ya nene ya Nzambi tindaka. Yindula mambu yina. Yo zola tuba inki sambu na bantu bubuyai?

(Na kati ya bamvutu lenda vanda nde beto yonso keke bampangi ya fami mosi, mpi nde makanda yonso yantikaka na mpila mosi. Ebuna dikanda mosi keke ve kuluta mbote ti dikanda ya nkaka.)

- Beto me mona balusakumunu mingi ya kwisaka na fami ya Seti sambu bo landaka Nzambi. Na Noa, beto mona lusakumunu ya nkaka diaka. Inki yo?

(Nzambi sadilaka yandi kuvulusa moyo na ntoto na ntangu ya masa ya nene.)

Leso 20.4C Kusonga inki me salama:

Bana yonso sala bonso bo keke Lameki na théâtre. Nge longi sala bonso nge ke natila Lameki nsangu nde nkento na yandi me buta mwana-bakala. Nge songa bana nde, “Lameki, mwana me butamaka! Yandi keke mwana-bakala.”

Bana yonso tuba nde bo ta binga mwana yina Noa. Na nima, bo yonso tuba nde “Mwana yai ta katula ndambu mpasi na beto.” Na nsuka bo yonso tuba nde, “Lusakumunu ya nene! Matondo, Nzambi!”

Na nima, bana yonso sala bonso Noa ntangu yandi me yela. Nge longi sala bonso nge ke natila yandi Noa nsangu. Mambu ya yituka! Nkento na nge me buta bana tatu! Noa pesa bo bazina Semi, Kami, ti Yafeti.

Na nima, yandi tuba nde, “Balusakumunu tatu mbala mosi! Matondo, Nzambi!”

Na nima, pesa mwana mosi carte ya ke tuba Noa. Bana yonso ya keke na carte sala ndonga, ti Noa kwenda na nzila na ntwala ya “Bamvula mingi” ti Yesu. (Na baleso ke kwisa beto ta mona inki mwana ya Noa keke na ligne ya Yesu.)

Leso 20.4D Kuyimba ti kukina:

Adami, Seti, Enosi

Kenani, Malaleli

Yaredi, ti Enoki

Ti Matuzala munuuuni,

Lameki, ti Noa ya tungaka maswa

Ee, Yesu butamaka na fami ya beno

Lusakumunu kuluta nene!

Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia:

Bantu ya nkaka, bo zingaka bamvula na bo, ebuna bo kufwaka kaka. Bantu ya nkaka landaka Nzambi, ti Nzambi salaka mambu ya yituka na luzingu na bo.

Nge ya me yamba Yesu dezia, keti nge keke kulanda Nzambi konso lumbu? Nzambi ke sala inki na luzingu na nge? Nge keke mfunu ya kupesa inki partie ya luzingu ya nge na Nzambi sesepeiyai?

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Kansi nge, kana nge me yamba Yesu ntete ve, zaba nde Yandi ta vanda na kiesa kuyamba nge bubuyai. Kaka Yandi ke kinga nge kukangula ntima kuyamba Yandi.

Bo ke yambaka Yesu kaka mbala mosi, ebuna Yandi ke bikala ti nge. Keti nge zaba nde nge me yamba Yandi? Kana nge me yamba Yandi ntete ve, kansi nge me yilama

kuyamba Yesu bubuyai, mono ta vanda na
kiese kusamba ti nge. Kwisa na mono na
nima ya ecodim, ebuna mono ta sadisa nge.

===

NSUKA YA LESO 20

===

Leso 21 Nzambi wilaka Noa nlemvo ata na ntangu ya mfundusu.

Kuyantika ch. 6 vs. 1 tii na 8

Kusala na ntwala: Yidika bakiti ti sala bacarte ya tuba “Noa” ti “Nlemvo.” Yidika bacarte ya nkaka ya fioti (kiteso ya 10 x 14 cm.) ti bazina yai: Adami, Eva, Kaini, Abele, Seti, Enoki, Matuzala, Noa.

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ta zaba nde bonso Noa, beto mpi kele bantu ya masumu, beto mpi lunga kufundiswa. Kansi bonso Noa, beto mpi lenda baka nlemvo ya Nzambi.

Verse ya kulonguka: Efeso ch. 2 vs. 8 ti 9

8 Ya kieleka, Nzambi me gulusaka beno sambu yandi ke talaka beno na disu ya mbote. Kuguluka yina ya beno me gulukaka yo kele ve sambu na mambu yina ya beno mosi me salaka,

9 kansi yo kele kaka makabu yina ya Nzambi me pesaka beno sambu beno me tulaka ntima na yandi. Beno lenda kudisonga ve, sambu beno mosi me salaka kima ve.

Revisio:

Sala nsaka kubambuka bazina ya bantu ya mfunu tii ntangu yai. Sonika bazina yai na papier nene kiteso ya 10 x 14 cm.: Adami, Eva, Kaini, Abele, Seti, Enoki, Matuzala, Noa. Mwana mosi sola carte ti simba yo na zulu ya ntu ya mwana ya nkaka. Mwana yina fweti yula bangyifula ya kele na mvutu ya “ee,” to “ve.” Yandi yula tii ntangu yandi zaba yandi kele nani, ebuna yandi tuba yo ti yandi me nunga.

Mbandu:

Keti mono vandaka nkento? (Bana ya nkaka

nde, ee.)

Keti bakala na mono vandaka Adami? (Ee.)

Mono kele Eva.

Mbandu:

Keti mono vandaka muntu ya ntete? (Ve)

Keti mono vandaka mwana na yandi? (Ee)

Keti mono fwaka leki na mono? (Ve)

Keti mbuta na mono kufwaka mono? (Ve)

Keti mono bakaka sika ya mwana ya fwaka? (Ee)

Zina na mono Seti.

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta beto pesaka devoir nde beno bakristo kudipesa luzingu na beno na Nzambi. Inki na luzingu na nge, nge pesaka na Nzambi na mposo me luta? Inki bampasi beno monaka ntangu beno mekaka kusala yo? (Longi, pesa ntangu sambu na bana kupesa mvutu.) Yai kele mbote. Landa diaka kusala mpidina na mposo yai.

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

(Na mukanda ‘Bankunga ya Ecodim’)

Na Kati ya Yesu

To, konso nkunga ya ke songa nlemvo ya Yesu

Kuyantika Leso:

Keti nge lenda yindula ntangu mosi ya nge vandaka na mpasi ya nene? (Bika mwana mosi kupesa mvutu ya nkufi.) Yo kele kiese ve kuvanda na mpasi.

Transitio na Leso ya Bible:

Kansi, ata Nzambi me sakumuna bantu mingi, bantu ya ntangu ya Noa kotaka na makambo mosi ya nene ti Nzambi. Inki mutindu mambu yai salamaka? Beto

yantika na mukanda ya Kuyantika, kapu sambanu (6).

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bandambu Tatu—

Leso 21.1A Tangila bana: *Kuyantika ch. 6 vs. 1 tii na 4 :*

1 Na ntangu yina bantu kumaka mingi na nsi-ntoto yonso, bana-bankento mpi vandaka kubutuka mingi.

2 Ntangu bawanzio (to bana ya Nzambi) monaka nde bana-bankento vandaka kitoko, bo yantikaka kukwela bayina ya bo zolaka.

3 Ebuna Mfumu Nzambi tubaka nde: “Ntangu yai Mpeve na mono ta vanda diaka ve mvula mingi na bantu, sambu bo kele ka bo bantu, bo fweti fwa. Katuka ntangu yai tii kuna, bo ta zingaka diaka ve kuluta bamvula nkama mosi, makumi zole (120).”

4 Na bilumbu yina, ata na nima ya bilumbu yina, bantu ya nene-nene ti ya nda-nda vandaka na nsi-ntoto; bantu yango yina, bantu butaka bo kele bawanzio ti bana-bankento yina. Bo vandaka bantu ya ngolo mpenza ti ya lukumu na ntangu yina.

Leso 21.1B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Inki vandaka kusalama na kati ya bantu na ntangu ya Noa?
(Bantu me kumaka mingi, ti banwanzio to bana ya Nzambi vandaka kubaka bankento ya bantu. Bantu ya nene-nene ti ya nda-nda vandaka kubutama na kati na bo.
- Sambu na inki bawanzio to bana ya Nzambi zolaka kukwela bana-

bankento?

(Bo vandaka kitoko.

- Katuka ntangu yina, bantu ta zinga diaka ve kuluta bamvula ikwa? (Bamvula nkama mosi makumi zole.)

Niveau Secondaire:

- Ntangu bibuti buta bana, beto binga konso groupe ya bana ndonga mosi ya bantu (une generation). Bandonga ikwa me zinga tii ntangu ya Nzambi salaka bantu?

(Bandonga kumi na mosi)—

Adami, Seti, Enosi, Kenani, Malalele, Yaredi, Enoki, Matuzala, Lameki, Noa, ti bana tatu na yandi, Semi, Chami ti Jafeti.)

- Konso tata zingaka bamvula mingi ti butaka bana ya babakala ti ya bankento. Bana yina kwelaka, ti bo mpi butaka bana, ti bana yina butaka, ti bana yina butaka. Bantu kumaka mingi na fami ya Seti, ti na fami ya Kaini bantu mpi vandaka kukuma mingi na ndambu ya Est. Inki Bible zola tuba kana yo tuba nde bantu kumaka mingi na nsi-ntoto?

(Bantu me kuma mingi, bo yonso vandaka kuzinga na baclan kulanda batata na bo, ti baclan mpi me kuma mingi.)

- Nzambi zolaka bantu kubuta mingi. Yandi me songa bo kusala mpidina, ti Yandi silaka nde Yandi ta sakumuna kubuta na bo na kati ya makwela.

Ebuna, inki vandaka mpasi kana bantu kumaka mingi?

(Ntangu bantu ya mbi kuma mingi, masumu na bo mpi kuma mingi.)

- Inki mambu ya kuyituka salamaka na kubuta na bo?

(Banwanzio to bana ya Nzambi kwelaka bankento ti bantu, ti bantu ya nene-nene, ya nda-nda butamaka na bo.)

- Bible ya Kituba tuba nde bawanzio kwelaka bankento. Na bandinga ya nkaka yo tuba nde “bana ya Nzambi”. Beto zaba mpenza ve inki salamaka awa.

Bantu ya nkaka banza nde bawanzio bonso baMpeve ya mbi kwelaka bankento, ebuna bana ya butukaka na bo, bana yina vandaka mutindu ya nkaka.

Bantu ya nkaka yindula nde babakala ya fami ya Seti ya zolaka Nzambi, bo kwelaka bankento ya fami ya Kaini ya vandaka mpi.

Mambu mosi beto zaba mbote—makwela na bo pesaka Nzambi kiese ve. Inki nge banza pesa bantu ngindu nde yo lenda vanda baMpeve ya mbi ya salaka bamakwela yina?

(Bana na bo ya vandaka nene-nene.)

- Kutula bilumbu ya luzingu ya bantu na ntoto kuluta nkufi, yo vandaka mbala mosi ndola ti nlemvo. Inki mutindu yo vandaka yonso zole?

(Yo salamaka sambu na masumu na bo, kansi kana bantu ya mbi kuzinga mingi ve, masumu na bo mpi ta vanda ya nene ve bonso yo zolaka kuvanda kana bo zingaka mingi.)

Leso 21.1C Kusonga inki me salama:

Bana lenda telema na zulu ya bakiti ti tula maboko na zulu mingi, kusonga nde bantu ya nkaka vandaka nda-nda. Bo kangula maboko na bo nene kusonga nde bantu ya nkaka vandaka nene-nene.

Leso 21.1D Kuyimba ti kukina:

Bantu ya nkaka ya nene-nene
Bantu ya nkaka ya nda-nda
Mbi me kuma mingi-mingi
Nlemvo ya Nzambi zolaka kumana.

Leso 21.2A Tangila bana: *Kuyantika ch. 6. vs.5 tii na 7*

5 Ntangu Mfumumu Nzambi monaka nde na bisika yonso ya nsi-ntoto bantu vandaka kusala mambu ya mbi mingi, ntangu yonso bo vandaka kaka na bangindu ya mbi mpenza na ntima na bo,

6 yandi monaka kiese ve, yandi monaka mawa sambu yandi salaka bantu, yandi tulaka bo na nsi-ntoto. Ntima na yandi kumaka mawa mingi. Bangindu yonso ti ntima yonso vandaka kaka mbi konso ntangu.

7 Ebuna yandi tubaka nde: “Mono ta fwa bantu yonso ya mono salaka, ata wapi bo kele. Mono ta fwa mpi bambisi ti bandeke yonso, sambu mono ke mona mawa mutindu mono salaka bima yonso.”

Leso 21 .2B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Bantu ya kuluta mingi vandaka inki mutindu na bilumbu yina? (Bo vandaka mbi mingi.)
- Ntima ya Nzambi kumaka inki mutindu sambu na masumu na bo? (Nzambi vandaka na mawa mingi sambu Yandi me sala bantu.)
- Nzambi zengaka nde Yandi ta sala inki sambu na masumu na bo? (Yandi ta fwa bantu yonso, bambisi ti bandeke.)
- Bantu yai vandaka na makambo ya nene ti Nzambi. Inki nge banza sambu na beto bubuyai? Keti nge lenda yindula verse mosi ya ke songa beto nde beto mpi kele na makambo ti Nzambi?

(Roma ch. 3 vs. 23 ke songa beto nde, “bantu yonso ke salaka masumu.” Beto mpi kele na makambo ti Nzambi, sambu beto mpi me sala masumu.)

Niveau Secondaire:

- Sambu na inki Nzambi zengaka nde yandi ta kufwa bambisi ti bantu? Keti bambisi mpi me sala masumu?
(Bantu ya nkaka mona nde bana yina na nene-nene, nda-nda, mbala ya nkaka bo vandaka ndambu mbisi ti ndambu muntu. Bo yindula nde baMpeve ya mbi kotaka nitu ya bambisi, ti na mbi ya bantu, bo vandaka kulala ti bambisi yina.)

Makanda mingi ya ntama vandaka na bahistoire ya bankwa ya vandaka

ndambu muntu, ndambu mbisi. Mbala ya nkaka, yina vandaka bonso base ya bahistoire yina. Kana yo vandaka mpidina, bambisi mpi me kuma ya kubeba.)

Leso 21.2C Kusonga inki me salama:

Bana yonso sala bonso bo kele Nzambi. Nzambi mona nde bantu ke sala kaka mbi. Nzambi tuba nde, “Mono fweti kufwa bantu yonso.”

Leso 21.2D Kuyimba ti kukina:

Mbi kaka mbi
Konso ntangu mbi
Mbi ya nene mingi
Ebuna Nzambi zengaka
Nde Yandi kufwa bo.
Mawa na mawa.
Mawa na mawa.

Leso 21.3A Tangila bana: Kuyantika ch 6 vs. 8

Kansi Mfumu Nzambi monaka kiese sambu na Noa.

Leso 21.3B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Mfumu Nzambi monaka kiese sambu na nani? (Sambu na Noa)
- Français na verse yai ke tuba nde Noa monaka “faveur” ya Nzambi. “Faveur” kele bonso nlemvo. Keti nlemvo kele mambu ya Nzambi pesa sambu beto kele mbote, ebuna beto lunga na yo?

(Ikele ve. Nlemvo kele mawa ya Nzambi. Beto lunga na yo ve.)

Niveau Secondaire:

- Sambu na inki Nzambi monaka kiese sambu na Noa? Yo vandaka sambu yandi vandaka mbote ti yandi salaka mbi ve?
(Ikele ve. Nzambi peska nlemvo na Yandi ve sambu na mambote na bantu. Nzambi monaka kiese na Noa sambu yandi zolaka Nzambi. Ebuna Nzambi songaka yandi Noa mawa, ata Noa vandaka mpi nkwa masumu.)
- Verse yai yantika na ndinga “kansi.” Ndinga yai “kansi” disongidila inki?
(Yo songa nde mambu ya landa kele different to na contraste ya mambu ya kwendaka na ntwala. Yo ke kwenda nzila mosi ti yo ve, kansi yo ke kwenda na nzila ya nkaka.)
- Ndinga yai ke songa inki contraste?
(Bantu yonso landaka Nzambi ve, kansi Noa landaka Nzambi. Nzambi zengaka ndola sambu na bantu yonso, kansi Yandi wilaka Noa mawa.)

Leso 21.3C Kusonga inki me salama:

Tula groupe ya bana na ntwala ya classe. Pesa mosi na bo carte ya tuba “Noa.” Yandi simba yo sambu bana yonso lenda mona yo. Mwana mosi sala bonso yandi kele Nzambi. Yandi simba carte ya ke tuba, “Nlemvo.” Yandi tala groupe yonso, yandi nikisa ntu kusonga “ve,” ti yandi tuba, “Ndola. Ndola. Ndola. Ndola” na muntu na muntu.

Yandi tala Noa, ebuna yandi nikisa ntu nde, “ee, muntu ya kwikila

Mono,” ebuna yandi pesa Noa carte ya ke tuba “Nlemvo.”

Leso 21.3D Kuyimba ti kukina:

Nzambi monaka kiese sambu na Noa, Kiese, kiese, kiese, A-yea!

Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia:

Kana nge me guluka, yo kele ve sambu nge kele mbote. Beto yonso kele bantu ya masumu. Kana nge me guluka, yo kele ve sambu Nzambi zola nge kuluta bantu ya nkaka. Yo kele yonso kaka nlemvo to mawa na Yandi. Keti nge ta tonda Nzambi mposo yai sambu na nlemvo na Yandi?

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Kana nge me yamba Yesu Kristo ntete ve sambu na kugulusa nge, zaba nde Nzambi zola nge. Yandi zola nge kuguluka. Keti nge ta yamba Yesu bonso Mvulusi na nge bubuyai? (Longi, songa bana wapi ti inki ntangu bo lenda kutana ti nge kana bo ke na mfunu ya lusadisya ya mambu yina.)

===

NSUKA YA LESO 21

Leso 22 Noa lemfukaka na Nzambi, ebuna fami na yandi gulukaka.

Kuyantika ch. 6 vs. 9 tii na 12

Kusala na ntwala:

Nata latte to papier ya kele na mesure ya “ba-inch” ti bacentimetre na yo. Nata mpi papier ya nene, ti bacrayola to bamarkeur; to tableau ya mpimbe.

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ya classe ta zaba nde kana beto lemfuka na yonso ya Nzambi songa beto, beto ke zitisa Nzambi, mpi kulemfuka kele sambu na mambote ya beto mosi mpi. Ebuna bo ta zenga kulemfuka na yonso ya Nzambi songa bo.

Verse ya kulonguka: *Kuyantika ch. 6 vs. 22*

Ebuna Noa salaka mambu yonso ya Nzambi songaka yandi.

Revisio:

Sala nsaka ya bangyifula tatu. Sonika na tableau to papier points tatu na forme ya triangle. Konso mbala bana pesa mvutu ya mbote, mwana mosi sonika ligne na kati ya bapoint zole sambu yo kituka triangle. Kana triangle basika, bo yonso kele bachampion ya me wa mbote-mbote.

1. **Sambu na inki** Nzambi zengaka nde Yandi ta fwa bantu Yandi me sala? (Sambu bo vandaka kuyindula kaka mbi konso ntangu.)
2. **Nani** Nzambi monaka na kiese? (Noa)
3. Nzambi zengaka nde Yandi ta fwa bantu ti bambisi **inki mutindu**? (Na masa ya nene)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, nani me bambuka kutonda Nzambi sambu Yandi me kugulusaka beto bakwidi ata beto kele bantu ya mbi? Felisatio! Yo kele mbote konso ntangu kutonda Nzambi sambu na mpulusu Yandi me pesa beto na Yesu.

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai:

(Na mukanda ‘Bankunga ya Ecodim’) Kumisa Nzambi (Vs. 2-Lemfuka Bubu) Landa, Mo’ Ta Landa Nge, Mfumu Mwini Fioti na Mono

To konso nkunga ya ke tuba makambo ya kulemfuka.

Kuyantika Leso:

Mono wakaka histoire ya tubaka nde mwana-nkento vandaka kuvisiter Parc National ti bibuti na yandi. Mwana-nkento yina, yandi vandaka kusakana mingi, ebuna yandi bakaka ntinu ti kwendaka ntama ti bibuti na yandi. Mama monaka nde yandi vandaka na zulu-zulu ya ngumba, penepene na dibulu mosi ya nene, ya ndaa.

Bonso mwana vandaka kusakana, yandi monaka ve nde yandi lenda kubwa na dibulu yina. Kana yandi tulaka kaka dikulu mosi na nima, yandi zolaka kubwa tii na lufwa na yandi. Kana mama kwendaka na ntwala kubaka yandi, mwana lenda yindula nde bo ke sakana ti yandi. Yandi lenda tula dikulu na nima. Yina ta vanda mawa kaka.

Mama vandaka na boma ya mingi. Inki yandi lenda sala?

Mama zabaka nde mwana yango me longuka kulemfuka. Ebuna, mama bingaka mwana na ndinga mosi ya pima. “Kiki,” yandi bingaka, “kwisa na mama sesepiyai. Sasuka.”

Keti mwana ta lemfuka? Kana yandi kuwa

ve ndinga ya mama, kana yandi lemfukaka ve, yandi ta kubwa tii na lufwa mosi ya mpasi.

Ah, kiese! Kiki zabaka kulemfuka mama na yandi. Yandi kwisaka na mama, ebuna yandi kubwaka ve. Bo kwendaka kusakana na sika ya nkaka ya vandaka na kingonsa ve.

Transitio na Leso ya Bible:

Noa, mpi, yandi kumaka na ntangu nde yo vandaka mfunu mingi nde yandi lemfuka na yonso Nzambi songaka yandi. Kieleka, yandi zolaka kuzinga to kufwa, ti fami na yandi mpi zolaka kuzinga to kufwa, kaka na mambu yai--kana yandi ta kuwa Nzambi ti lemfuka na yonso Nzambi songaka yandi. Beto mona histoire yai na Bible na beto na mukanda ya Kuyantika, kapu 6, nzila ya kutanga 9.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na bitini 6--

Leso 22.1A Tangila bana: *Kuyantika ch. 6 vs. 9 tii na 12*

9-10 Nsangu ya Noa yo yai. Noa butaka bana yai tatu: Semi, Kami ti Yafeti. Noa vandaka muntu ya mbote, yandi kaka muntu ya Nzambi ndimaka na ntangu yina. Yandi vandaka kuwakana na Nzambi na luzingu na yandi.

11 Kansi bantu ya nkaka, Nzambi monaka mbi na bo, mbi ti nku na bo mpi panzanaka na nsi-ntoto yonso.

12 Ntangu Nzambi talaka nsi-ntoto, yandi monaka nde yo me kuma mavanga sambu bantu vandaka kusala mambu ya mbi mpenza.

Leso 22.1B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- Keti Noa vandaka muntu ya Nzambi to muntu ya mbi?

(Noa vandaka muntu ya mbote ya Nzambi. Yai zola ve kutuba nde yandi salaka ata disumu mosi ve. Bible tuba nde bantu yonso me sala masumu [Roma ch 3 vs. 23]. Nzambi vandaka na kiese na Noa sambu yandi kwikilaka ti landaka Nzambi.)

- Bana tatu ya Noa vandaka nani? (Semi, Kami, ti Yafeti)
- Bantu yonso ya nkaka vandaka inki mutindu? (Mbi mingi)
- Bantu vandaka mpi nku. Yai zola tuba inki? (Bo pesaka mpasi bo na bo kukonda mawa sambu na bantu ya nkaka.)

Niveau Secondaire:

- Bible tuba nde beto bantu yonso me salaka masumu [Roma ch 3 vs 23]. Ebuna, inki mutindu Nzambi lenda vanda na kiese na Noa, sambu yandi mpi me sala masumu?

(Noa bakaka nlemvo ya Nzambi sambu yandi tulaka Nzambi ntima. Yandi kwikilaka nsilulu ya Nzambi nde Yandi ta tindila bo Mvulusi.)

Leso 22.1C Kusonga inki me salama:

Mwana mosi sala bonso Nzambi, ke tala bantu ya ntoto na ntangu ya Noa. Bana yonso ya nkaka kele bantu ya ntoto. Tula bana nana kuvanda Noa, nkento ya Noa, bana tatu ya Noa, ti bankento ya bana ya Noa.

Fami ya Noa kele kuswana ve, kansi bantu yonso ya nkaka na ntoto ke swana. Bo ke sala mbi bo na bo. Nzambi tala bo yonso, ebuna yandi mona mawa mingi. Yandi nikisa ntu nde, “Bantu ke sala ve mbote.”

Leso 22.1D Kuyimba ti kukina:

Yimba na ndinga ya mawa:
 “Ntoto ya mvimba me fuluka na mbi.
 Bantu mavanga, nku mingi.
 Mawa na bantu, ee,
 mawa na bantu, ee.

Leso 22.2A Tangila bana: Kuyantika ch 6 vs 13

*13 Nzambi tubaka na Noa nde:
 “Mono me zenga nde mono ta fwa bantu yonso. Mono ta fwa bo yonso mpenza sambu ntoto me fuluka na mbi na bo.*

Leso 22.2B Kuyula bana bonso ya--**Niveau Primaire:**

- Inki mambu ya yituka ti ya kingonsa Nzambi songaka Noa? (Yandi me zenga nde Yandi ta fwa bantu yonso.)
- Sambu na inki Nzambi zengaka mutindu yina? (Sambu ntoto me fuluka na mbi ya bantu.)

Niveau Secondaire:

- Keti beto me wa dezia histoire ya ntangu ya Nzambi songaka muntu inki Yandi zolaka sala, na ntwala Yandi salaka yo?

(Ee, Na Jardin ya Edeni, Nzambi songaka bantu nde Yandi ta tinda Mvulusi ya ta manisa ngolo ya Satana [Kuyantika Ch 3 vs 15]).

- Kutuba ya Nzambi vandaka ngolo, makambo. Inki zolaka kuvanda mabanza na nge kana nge vandaka Noa? (Longi, kuwa mabanza ya bana ya classe.)

Leso 22.2C Kusonga inki me salama:

Bana sala bonso bo kele bantu ya ntangu ya Noa. Bo yonso ke nwana. Mwana mosi sala bonso yandi kele Nzambi. Yandi nde, “Kieleka, Mono ta fwa bo sikamosi ti ntoto ya mvimba.”

Leso 22.2D Kuyimba ti kukina:

(Na ndinga ya ngolo ya mawa):

Nzambi zengaka kufwa bo bantu ya mbi.
 Mawa, mawa, mawa!

Leso 22.3A Tangila bana: Kuyantika ch 6 vs. 14 tii na 16

14 Sala maswa sambu na nge mosi, sala yo na mabaya ya ngolo; na kati nge kabisa yo na tubanzo. Pakula yo gudro na kati ti na nganda sambu masa kukota ve.

15 Nda na yo ta vanda bametre nkama mosi makumi tanu (150m), nene na yo bametre makumi zole na tanu (25 m), nda na yo katuka ntoto tii na zulu bametre kumi na tanu (15m).

16 Maswa yango nge ta tula yo ludi. Ebuna katuka ludi tii na bibaka nge ta bika mwa-kisika ya basantimetre makumi tanu (50 cm) sambu mwini kukota. Nge ta sala baetaze tatu na kati ya maswa, ebuna na lweka mosi nge ta tulu kielo.

Leso 22.3B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Nzambi songaka Noa kusala inki? (Kutungwa maswa.)
- Inki mfunu ya maswa? (Kukeba moyo na yandi sambu)

- yandi kufwa ve, mpi fami kufwa ve, na masa ya nene ya zolaka kwisa)
- Keti Nzambi songaka Noa nde yandi lenda sala maswa konso mpila yandi zolaka?

(Ikele ve. Nzambi songaka yandi exactement inki mutindu kusala yo, nene na yo, mabaya ya yandi fweti sadila, inki mutindu kupakulo yo, etc. na detail yonso.)

- Keti maswa yina zolaka kuvanda salle mosi kaka? (Ikele ve. Nzambi songaka kusala yo ti basalle mingi.)
- Yo ta vanda na bakielo ikwa? (Mosi kaka—na kibaka na yo.)
- Ebuna, bampila ikwa kukota na maswa yina? (Mosi kaka.)
- Yo zolaka kuvanda na ba-etage ikwa? (Ba-etage tatu)

Niveau Secondaire:

- Nzambi songaka Noa inki mabaya kusadila kutunga maswa. Keti mabaya ya banti yonso kele kisalu ya mutindu mosi? (Ikele ve. Mabaya ya nkaka kele kilo mingi ve ti masa simba yo mingi. Ya nkaka kele kilo mingi ti masa ke simba yo ve. Nzambi songaka Noa inki mabaya ta vanda mbote kusadila sambu maswa kudinda ve, mpi sambu masa kukota ve na kati na yo.)
- Nzambi songaka Noa kupakula mabaya yina na kati ti na nganda ya maswa na inki? (Na gudro.)

- Gudro ta sala inki? (Yo ta kanga masa na nganda sambu yo kota ve na maswa.)
- Nene ya maswa vandaka inki? (150m x 25 m, ti 15 m na ndaa. Yo vandaka nene mingi.)

Leso 22.3C Kusonga inki me salama:

Niveau primaire:

Bana yonso na kimvuka, 1. Bo sala bonso bo ke tunga maswa etage 3 na nda. 2. Bo sala bonso bo ke tanga lukanu Nzambi pesaka na Noa ya ke songa inki mutindu kutunga yo. 3. Bo sala bonso bo ke pakula gudro na bibaka yonso kati ti na nganda.

Niveau secondaire:

(Sadila 1 cm. na konso m., ti lomba bana zole kusonika dessin ya maswa yina na zulu ya tableau to papier.) Bana ya nkaka juger kana bo ke sala mbote. Na nima, mwana ya nkaka sonika 2 lignes na kati kusonga etage 3 na kati. Na nima, mwana ya nkaka dessiner basalle na kati na yo. Na nsuka, mwana ya nkaka dessiner kielo mosi na kibaka na yo.

Leso 22.3D Kuyimba ti kukina:

Nzambi songaka Noa

Inki mutindu kutunga

Kutunga maswa ya nene.

Mmm. Mmm. Mmm.

Leso 22.4A Tangila bana: *Kuyantika ch. 6 vs. 17-18*

17 “Mono ke tinda mvula ya ngolo na nsi-ntoto sambu na kufwa bima yonso yina ke zingaka. Bima yonso na nsi-ntoto ta fwa,

18 kansi nge, beto ke wakana na nge. Nge, nkento na nge, bana na

*nge ya babakala ti bankento na bo,
beno ta kwenda kukota na maswa.”*

Leso 22.4B Kuyula bangyifula bonso yai-

- **Niveau Primaire:**
Nani tubaka nde yandi ta tinda mvula ya ngolo na nsi-ntoto? (Nzambi tubaka yo.)
- Mvula yina ta sala inki? (Kufwa bima yonso na nsi-ntoto yina vandaka kuzinga.)
- Nzambi ta sala inki ti Noa?
(Yandi ta wakana ti Noa. Kuwakana kele nsilulu mosi ya kele special ti ya kilo mingi, nsilulu ya muntu fweti kulungisa.)
- Nzambi silaka Noa inki?
(Yandi ta kota na maswa ti fami na yandi—nkento na yandi, bana tatu ya babakala na yandi ti bankento na bo.)

Niveau Secondaire:

- Inki mutindu baverse yai ke songa mbala mosi mfundisu ti nlemvo ya Nzambi?
(Yandi zengaka kufunda ntoto na masa, kandi Yandi mpi pesaka nzila sambu na Noa ti fami na yandi kuguluka.)
- Kana beto tala Kuyantika ch. 5 vs. 30, tata ya Noa zina ya Lameki vandaka na bana mingi ya nkaka ya babakala ti ya bankento. Ebuna, yo ke monika nde Noa vandaka na bambuta to baleki ya babakala ti ya nkento, ti bampangi ya nkaka ya fwaka na masa. Sambu na inki nge banza nde bo kotaka ve na maswa sambu bo kuguluka?

(Yo ke monika nde bo kwikilaka ve Nzambi. Bible tuba bonso kaka Noa mpamba vandaka kusosa Nzambi na ntangu na yandi. Yai vandaka mambu ya mawa sambu na Noa, kansi Nzambi na nlemvo na Yandi pesaka nzila nde bana tatu ya Noa ti bankento na bo kukota. Yo yina, bandonga ya bantu ya landaka bo, moyo ya bo gulukaka mpi.)

Leso 22.4C Kusonga inki me salama:

Sola bana ya babakala iya ti bana ya bankento iya kusala bonso bo kele Noa ti fami na yandi. Bo telema apart na bana ya nkaka, kusonga nde bo kele na kati ya maswa.

Ebuna, kabisa bana ya nkaka na bandambu zole. Ndambu mosi sala bonso bo kele Nzambi. Bo songa bamasa nde, “Masa, kwisa! Mvula, yantika!”

Ndambu ya zole sala bonso bo kele bamasa ya mvula ya ke fuluka na ntoto, ke kwenda nswalu na konso kisika. Bo tuba nde “Whoosh! Whoosh!”

Na nima, ndambu ya zole sala bonso bo ke bantu ti bambisi ya ke dinda na masa. Fami ya Noa bikala mbote na kati ya maswa ntangu yonso.

Leso 22.4D Kuyimba ti kukina:

(Bana repeter phrase par phrase na nima ya nge)

Mono ta fulusa
ntoto na masa,
Kansi Mono ta
gulusa nge. Ti fami.
Benno ta vanda mbooo-te,
Nzambi songaka Noa.

Leso 22.5A Tanga: *Kuyantika ch. 6*
vs. 19-21

19-20 *Bambisi yonso ya mutindu na mutindu, ya nene ti ya fioti, bandeke yonso ya mutindu na mutindu, nge ta baka yo zole-zole, bakala ti nkento; nge ta kotisa yo na maswa sambu yo kufwa ve.*

21 *Baka madia ya mutindu na mutindu sambu na nge ti sambu na bambisi.*

Leso 22.5B Kuyula bana bonso yai-**Niveau Primaire:**

- Inki mutindu Nzambi songaka mawa na Yandi sambu na bambisi?

(Yandi songaka Noa kubaka couple mosi, bakala ti nkengo, sambu bo kota na maswa, bo kufwa ve na masa.)

- Nzambi songaka Noa kukotisa inki bambisi na maswa?

(Bambisi na mutindu na mutindu, ya nene ti ya fioti, ti bandeke)

- Inki ya nkaka Nzambi songaka Noa kutula na kati ya maswa? (Madia sambu na bantu ti sambu na bambisi)

Niveau Secondaire:

- Tanga vs. 20 na français. Wapi nge me wa phrase yai, “selon leur ésepece” ntete? (Na chapitre 1, Nzambi salaka bambisi mutindu na mutindu ti songaka bo kubuta “selon leur ésepece.”)
- Sambu na inki yo vandaka mfunu nde konso ésepece kukota na maswa? (Sambu bo yonso

kubuta diaka ti fulusa ntoto diaka na nima masa me mana.)

- **NB** nde ésepece ya Bible ya Nzambi me zenga ikele ndambu different ti ésepece modern ya bantu me zenga. Espece ya Bible kele bonso fami ya bambisi ya lenda buta bo na bo.

Leso 22.5C Kusonga inki me salama:

Bana sala ndonga. Mosi na mosi, bo tuba zina ya mbisi ti ndinga “zole”. Bo songa misapi mpi zole. Na nima konso mwana tuba, yandi kuvanda.

Mbandu: “Bampuku zole, banioka zole, bambwa zole, baboko zole,” etc.

Na nima, yula bana madia ikwa bo banza bo ta vanda na mfunu na yo sambu na bambisi yina yonso. Bo yonso sala bonso bo ke mesurer masangu bonso madia bo ta kotisa na maswa sambu na bambisi yina.

Leso 22.5D Kuyimba ti kukina:

Baka bambisi zole na zole, Bakala ti nkento, Baka bambisi ya nene (nangula diboko) Baka bambisi ya fioti (tula diboko na nsi mingi) Baka fami na nge, Baka madia mpi.

Leso 22.6A Tangila bana: *Kuyantika ch. 6* vs. 22

22 *Ebuna Noa salaka mambu yonso ya Nzambi songaka yandi. (verse ya kulonguka sambu na bubuyai)*

**Leso 22.6B Kuyula bana bonso yai-
Niveau Primaire:**

- Noa salaka inki?
(Yandi salaka mambu yonso ya Nzambi songaka yandi kusala.)
- Nzambi songaka nde mvula ta kwisa bamvula mingi na ntwala mambu yina salamaka. Ntangu yina, Noa vandaka kutunga maswa. Yandi landaka kusalu bamvula mingi. Mono banza Noa lembaka ngolo. Keti yandi salaka kaka ndambu ya kusalu Nzambi pesaka yandi?

(Ikele ve. Yandi salaka yonso.)

Niveau Secondaire:

- Inki zolaka kusalama kana Noa lemfukaka ve na ndinga ya Nzambi? Kana yandi salaka maswa na mpila yandi mosi monaka mbote?

(Mbala ya nkaka maswa zolaka kudinda na maswa, ebuna bo yonso zolaka kufwa.)

- Noa tungaka maswa. Inki mutindu yo songaka lukwikilu?

(Yandi kwikilaka ndinga ya Nzambi tubaka, ebuna yandi lemfukaka na yonso ya Nzambi songaka yandi kusala.)

Leso 22.6C Kusonga inki me salama:

Bana yonso sala bonso bo kele Noa, ke tala maswa kuzaba nde yandi me sala yonso exactement bonso Nzambi songaka yandi kusala.

Leso 22.6D Kuyimba ti kukina:

Yimba verse ya kulonguka sambu na bubuyai. *Kuyantika 6:22 Ebuna Noa salaka mambu yonso ya Nzambi songaka yandi.*

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Bana bakristo, keti nge zaba nde Nzambi zola nge kusala mambu mosi, kansi nge kele kusala yo ntete ve? Ntangu nge me wa lesu, nge vandaka kuyindula mambu yina.

Mbala ya nkaka nge zaba nde mambu mosi ya nge kele kusala, Nzambi ke zola yo ve. Mbote nge lemfukaka na Nzambi ti bika disumu yina. Nge vandaka kuyindula disumu yina kaka sesepiyai, na kati ya lesu.

Yo mpi lenda vanda mambu mosi ya mpa ya Nzambi ke songa nge kusala. Keti nge ta sala mambu yina ya Yandi me tula na ntima na nge? Keti nge ta lemfuka bubuyai?

Sesepiyai, keti nge ta lomba lusadisumu ya Nzambi sambu nge lemfuka na yonso ya nge zaba Yandi zola nge kusala? (Longi, lomba sambu na bana bakristo yina.)

Kubinga bana ya me yamba Yandi ntete ve:

Beno bana ya kele bakristo ntete ve, yindula yai: Noa ti fami na yandi tungaka maswa, kansi bo zolaka kuguluka ve kana bo kotaka yo ve.

Yesu zola nge. Yandi fwaka na zulu ya kulunsi sambu na kufuta mfuka ya masumu na nge. Nge lenda zaba yai yonso ti kwikila yo yonso na ntu na nge, kansi nge mpi ta guluka ve tii ntangu nge balula ntima ti tula lukwikilu yonso kaka na Yandi. Nge fweti tuba nde, “Ee, Nzambi, yina ya Yesu salaka—tanga yo sambu na mono.”

Keti nge ta yamba Yesu na ntima na nge yonso bubuyai? Kana nge me yamba Yandi ntete ve, keti nge ta tula ntima na Yandi sesepiyai? (Longi, songa inki ntangu ti inki kisika bana lenda kwisa na nge kana bo ke sosa lusadisumu na mambu yina.)

===

NSUKA YA LESO 22

===

Leso 23 Noa lemfukaka na Nzambi, ebuna yandi ti fami gulukaka.

Kuyantika Ch. 7 vs.1-10

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ya classe ta zaba nde Noa ti fami na yandi ti ndambu ya bambisi, bo gulukaka na lufwa na masa. Yonso vandaka sambu Noa waka Nzambi, yandi kwikilaka ndinga na Yandi, ti yandi lemfukaka na yina ya Nzambi songaka yandi kusala. Ebuna bo ta zenga kulemfuka kaka na Nzambi, ata bantu seka bo, ata bo lembwa, ata mpasi kele.

Verse ya kulunguka: *Baebreo ch. 11 vs. 7a*

Noa, sambu na lukwikilu na yandi, yo yina Nzambi pesaka yandi atasio sambu na mambu yina ta bwa na ntwala, ya yandi me zaba ntete ve. Yandi lemfukaka na Nzambi; ebuna yandi tungaka maswa; yandi ti fami na yandi bo kotaka muna ebuna bo fwaka ve.

Revisio:

- Nani songaka Noa kusala maswa? (Mfumu Nzambi)
- Noa lemfukaka na ikwa ya mambu yonso ya Nzambi songaka yandi? (Na yonso)
- Na kati ya bambisi ya vandaka mvindu, ikwa kotaka na maswa? (Zole ya konso mutindu ya mbisi—bakala ti nkento)
- Na kati ya bambisi ya vandaka mvindu ve, ikwa kotaka na maswa? (Bakala ti nkento nsambwadi ya konso mutindu ya mbisi.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Inki mutindu ya mpa nge me yantika kulemfuka na Nzambi na mposo yai? Inki disumu nge me bika? Nani ta pesa kitemwe inki Nzambi me sala na luzingu na yandi?

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

(Yonso na mukanda ‘Bankunga ya Ecodim’)

Mfumu Zaba Nzila na Mono

Kumisa Nzambi ! Na Kiese ! (Vs. 2-
Kulemfuka bubu ! Na Kiese !

Kuyantika Leso:

Songa nsaka ya mwana mosi ya me meka kulemfuka na Nzambi, ebuna yandi ke kudyula keti yo kele kusadisa yandi.

Transitio na Leso ya Bible:

Bonso mwana na nsaka yai, mbala ya nkaka Noa yindulaka, “Keti yo ke sadisa mono kulemfuka na Nzambi?” Bible tuba nde Noa tungaka maswa bamvula nkama na makumi zole. Bamvula yina yonso, yandi monaka ve masa ya vandaka bonso masa ya kufulusa ntoto, masa ya fweti kufwa bantu.

Nge lenda yindula inki mutindu bantu sekaka yandi! Kansi, ntangu yina yonso, Noa landaka kaka kulemfuka na Nzambi, lumbu na lumbu.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bandambu Iya--

Leso 23 .1A Tangila bana: Kuyantika Ch 7 Vs.1

Mfumu Nzambi tubaka na Noa nde: “Nge ti fami na nge yonso beno kota na maswa, sambu mono me mona nde na nsi-ntoto ya mvimba nge kaka muntu ke lemfukaka na mono.”

Leso 23.1B Kuyula bangyifula bonso yai--**Niveaux yonso:**

- Inki Nzambi songaka Noa kusala?
(Kota na maswa na fami na yandi yonso.)
- Sambu na inki Nzambi solaka Noa sambu yandi kuguluka?
(Na kati ya bantu yonso, kaka yandi lemfukaka na Nzambi.)

Leso 23.1C Kusonga inki me salama:

Bana yonso sala bonso bo kele Nzambi, ke binga (na ndinga ti na bageste) nde Noa ti fami na yandi, bo kwisa kota maswa ntangu yai.

Leso 23.1D Kuyimba ti kukina:

(Geste bonso kubinga muntu kukwisa)
Noa, Noa, kota maswa!
Nge ti fami yonso kota! (reperer)

Leso 23.2A Tangila bana: Kuyantika ch. 7 vs.2-4

2 Na bambisi yina kele ya nsiku ve nge baka zole-zole, bakala ti nkento, mbala nsambwadi. Na bambisi yina kele ya nsiku nge baka mpi zole-zole, bakala ti nkento, kansi mbala mosi mpamba.

3 Baka diaka bandeke ya mutindu na mutindu zole-zole, bakala ti nkento, mbala nsambwadi. Sala mambu yai na mpila nde bambisi ti bandeke ya mutindu na mutindu kufwa ve, mpidina yo ta kuma diaka mingi na nsi-ntoto.

4 Bilumbu nsambwadi me bika, mono ke tinda mvula ya ngolo na nsi-ntoto. Yo ta noka bilumbu makumi iya mpimpa ti mwini, sambu na kufwa bima yonso yina ke

zingaka, bima yina ya mono salaka.”

Leso 23.2B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Inki bimvuka ya bambisi Nzambi ke songa?
(Bambisi ya nsiku ti bambisi ya nsiku ve. Bambisi ya nsiku ve vandaka bo ya bantu sadilaka na nkailu.)
- Bacouple ikwa ya nkento ti bakala Noa fweti tula na maswa na kati ya bambisi ya nsiku ve?
(Bacouple nsambwadi)
- Sambu na bandeke ya nsiku ve, bacouple ikwa ya nkento ti bakala Noa fweti tula na maswa?
(Bacouple nsambwadi)
- Sambu na inki Noa fweti sala mpidina?
(Sambu bambisi yina kufwa ve ti bo buta mingi ti kuma diaka mingi na ntoto na nima ya masa.)
- Na nima bambisi me yantika kukota na maswa, ntangu ikwa na ntuala mvula yantikaka?
(Bilumbu nsambwadi)
- Mvula ta landa kaka kunoka ntangu ikwa? (Bilumbu 40 ti mpimpa 40)
- Inki ta salama na nsi-ntoto sambu na mvula yai ya nda? (Bambisi ti bantu yonso ya vandaka kuzinga na nsi-ntoto, bo yonso ta fwa.)

Niveau Secondaire:

- * Sambu na inki Noa fweti tula bambisi ya nsiku ve na kati ya maswa na nombre kuluta bambisi ya nsiku?

(Sambu bantu sadilaka yina ya nsiku ve sambu na nkailu. Ebuna, kana yandi bakaka kaka couple mosi, na nima ya nkailu, nkailu yina ta manisa mbisi yina, sambu mpila kubuta ta vanda diaka ve.)

- * Sambu na inki nge banza Nzambi songaka Noa kukota na maswa mposo mosi na ntwala mvula yantikaka?

(Beto lenda zaba ve kieleka, sambu Bible tuba yo ve. Kansi beto zaba nde yo lombaka ntangu kutula bambisi yonso na kati.

Mbala ya nkaka, yo vandaka sambu konso ntangu, Nzambi zola ve nde beto kinga tii minute ya nsuka na ntwala beto sala.

Mbala ya nkaka mpi, Nzambi vandaka kupesa ntangu ya nlemvo ya nsuka na bantu. Bo ya me buya ndinga ya Nzambi ntangu Noa longaka bo, na mposo yina, bo monaka bambisi kota na maswa. Yo songaka bo nde ntangu ya mfundusu vandaka mfinama.

- * Nzambi lombaka Noa kukotisa na maswa bacouple nsambwadi ya bambisi ya nsiku ve. “na mpila nde bambisi ti bandeke ya mutindu na mutindu kufwa ve,” (vs. 3). Keti yai bambukisa nge mambu ya ke benda mabanza ya bantu bubuyai sambu na bambisi?

(Yo bambukisa mono mpila bantu ya nkaka dila makambo bo binga “espèces mis en peril”, to mutindu ya bambisi ya mutindu mosi lenda kumana. Tala

Nzambi vandaka Muntu ya ntete kusonga nde Yandi zolaka mutindu yonso ya bambisi Yandi me sala, bo mana ve, kansi bo kulanda kaka kuzinga na ntoto.

Leso 23.2C Kusonga inki me salama:

Longi, nge sala bonso nge kele Nzambi, ti bana repeter na nima ya nge. Ntangu bo tuba nombre, bo tuba yo ngolo.

Songa bambisi ya bo lenda sadila ve na nkailu. Mbandu: Ngulu. Nangula misapi zole, kutuba nde, “Baka bacouple **zole** na kati ya maswa, nkento ti bakala.” (Bana repeter)

Songa bambisi ya bo ta sadila na nkailu. Mbandu: Mameme. Nangula misapi nsambwadi ti tuba, “Baka bacouple **nsambwadi** ti tula na maswa.” (Bana repeter.)

Nangula misapi nsambwadi diaka ti tuba, “Me bikala bilumbu **nsambwadi**, mvula ta yantika.” (Bana repeter.)

Leso 23.2D Kuyimba ti kukina:

Kotisa bambisi na kati ya maswa Me bikala bilumbu nsambwadi, Mvula ta kwisa.

Leso 23.3A Tangila bana: *Kuyantika ch 7 vs. 5-9*

5 Ebuna Noa salaka mambu yonso ya Mfumu Nzambi songaka yandi.

6 Ntangu mvula ya ngolo kwisaka kunoka na nsi-ntoto, Noa vandaka na bamvula nkama sambanu (600).

7 Yandi Noa, nkento na yandi, bana na yandi ya babakala ti bankento na bo, bo kwendaka kukota na maswa

sambu na kutina mvula ya ngolo.

8-9 Bambisi yonso ti bandeke yonso, ya nsiku ti ya nsiku ve, ya nene ti ya fioti, bakala ti nkento, yo yonso kwendaka kukota na maswa zole-zole nzila mosi ti Noa, mutindu Nzambi sonikaka.

Leso 23.3B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Nzambi songaka Noa kukota na maswa, ti fami na yandi, ti bacouple ya bambisi. Na yai yonso, Noa lemfukaka na inki kitini? (Yonso ya Nzambi songakaka yandi)
- Noa vandaka na bamvula ikwa ntangu masa ya mvula yantikaka kunoka? (Bamvula nkama sambanu—600.)
- Noa vandaka kutunga maswa bamvula mingi. Keti nge mona nde yandi lembaka? (Ee, yandi fweti kulembwa sambu yo vandaka kosalu mingi.)
- Nani kotaka na maswa sikamosi ti Noa? (Nkento na yandi, bana ya babakala na yandi, ti bankento na bo.)
- Ebuna, ti Noa, bantu ikwa kotaka? (Bantu nana.)
- Bambisi kotaka inki mutindu? (Zole-zole, bakala ti nkento)

Niveau Secondaire:

- Inki vandaka mfunu ya kulemfuka total ya Noa? (Mfunu mingi—yo gulusaka moyo na yandi, fami na yandi, ti bambisi)

Leso 23.3C Kusonga inki me salama:

Bana sala bonso bo ke kota na maswa ya Noa. Ntete, bo sala bonso bo kele Noa ti nkento na yandi, na nima bonso bo kele bana babakala ti bankento na bo, na nsuka bonso bambisi. Bana mosi-mosi lenda pesa zina ya mbisi mosi, ebuna groupe sala bonso bo kele mbisi yina, ke kota na maswa ti nkento na yo.

Leso 23.3D Kuyimba ti kukina:

Noa lemfukaka na yonso Nzambi songaka yandi na kusala. Ebuna, mono kele awa. Ebuna, nge kele awa. Sambu Noa lemfukaka Na yonso Nzambi songaka Yandi na kusala.

Leso 23.4A Tangila bana: Kuyantika ch. 7 vs. 10

10 Na nima ya bilumbu nsambwadi mvula ya ngolo kwisaka kunoka na nsi-ntoto.

Leso 23.4B Kuyula bana bonso yai--

Niveaux yonso:

- Bilumbu ikwa na kati ya ntangu bo kotaka maswa tii ntangu masa ya ngolo yantikaka kunoka? (Bilumbu nsambwadi)
- Nzambi me songa bo na ntuala (tala vs. 4) nde yo ta vanda bilumbu ikwa? (Bilumbu nsambwadi. Yo salamaka kaka mutindu yina bonso Nzambi me tuba.)

Leso 23.4C Kusonga inki me salama:

Bana nangula misapi, bo tanga tii na nsambwadi—kilumbu ya ntete, kilumbu ya zole, etc. Ntangu bo kuma na kilumbu ya nsambwadi, bo

nikiksa misapi ti boka, “Mvula!
Mvula mosi ya ngolo!”

Leso 23.4D Kuyimba ti kukina:

Bilumbu nsambwadi
na nima bo kotaka
Mvula nokaka. Mvulu nokaka.
Mvula! Mvula! Mvula! Mvula!
Mvula nokaka!

Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia :

Noa nungaka mvula yina, sambu yandi
lemfukaka na Nzambi, ti yandi landaka
kulemfuka na Nzambi, tii na bamvula yonso
ya yandi vandaka kutunga maswa.

Nge mukristo, keti nge zaba mambu mosi ya
Nzambi zola nge kusala, to kubika kusala?
Mambu ya nge ke lemfuka ve? Yindula
mambu yina sesepiyai, ti songa yo na
Nzambi. Sila Yandi nde nge ta sala yo, to
nge ta bika kusala yo, bonso Yandi ke songa
na ntima ya nge. Songa Yandi nde, yantika
ntangu yai, nge ta lemfuka na yonso ya
Yandi ta songa nge. Sosa lusadisusu na Yandi
sambu Yandi pesa nge ngolo kusala yina ya
kele mbote.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Beto lenda guluka ve sambu beto me sala
mambu ya mbote. Bible ke songa beto
mpidina na bisika mingi. Beto lenda guluka
na lukwikilu na Yesu Kristo kaka.

Kansi, Bible songa beto mpi nde, kana
kieleka beto kwikila Yesu, beto ta lemfuka
na Yandi. Inki nge banza? Kana Noa
tubaka kaka nde, “Mono kwikila masa ke
kwisa,” kansi yandi tungaka maswa ve, to
yandi kotaka na maswa ve, keti yandi zolaka
kuguluka na masa yina? Ikele ve! Yandi
kwikilaka ndinga ya Nzambi nde mvula ke
kwisa, ebuna yandi lemfukaka. Ebuna yandi
gulukaka ntangu masa kwisaka.

Kana na ntima na nge, nge mona nde nge
zola kulemfuka na Nzambi ata fioti ve konso
ntangu, mbote nge yindula. Ketu ya kieleka
nge me balula ntima na Yesu? Ketu nge
bambuka ntangu ya nge ndimaka Yandi?

Kana nge zaba ve, mbala ya nkaka nge ta
zola kuzaba kieleka? Mono ta vanda na
kiese kusamba ti nge na nima ya classe.
Nge lenda kutana ti mono na _____
(songa bo wapi bo lenda kutana ti nge.)

===

NSUKA YA LESO 23

===

Leso 24 Nzambi tindaka mvula sambu na kuyobisa nsi-ntoto.

Kuyantika Ch 7 vs.11-24

Kusala na ntwala: Nata kima kudessiner cercle ya nene na ntoto. Nge ta sadila yo na 24.1C Kusonga Inki Me Salama.

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ya classe ta bakisa nde Nzambi sambisaka bantu ya nsi-ntoto na nzila ya masa ya ngolo.

Bo ta bakisa nde Nzambi ta sambisa masumu yonso lumbu mosi. Ebuna, bo ta songa banduku ti bampangi na bo kubalula ntima sambu Nzambi kuwila bo makasi ve.

Verse ya kulunguka:

Marko ch 6 vs 12

Ebuna balonguki kwendaka kulonga bantu nde: “Beno balula ntima.”

Kulanda devoir ya mposo me luta:

Inki nge me sala sambu na kulemfuka na Nzambi na mposo me luta? Nani me lemfuka na Nzambi kubika disumu mosi ya yandi vandaka kusala? Nani ta songa beto inki nge me sala? (Longi, pesa ntangu sambu bana songa inki bo me sala. Pesa encouragement na bo ya me meka kusala.)

Revisio:

- Bantu ikwa kotaka na maswa?
(Bantu nana—Noa, nkento na yandi, bana ya bakala tatu ya Noa, ti bankento na bo.)
- Noa lemfukaka na yonso Nzambi songaka yandi, to kaka na ndambu?
(Na yonso)

- Bantu kotaka maswa bilumbu ikwa na ntwala mvula yantikaka?

(Bilumbu nsambwadi)

- Mvula kwisaka na mpila ya Nzambi me sila, to yo kwisaka ve?

(Yo salamaka kaka na mpila Nzambi me tuba.)

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai:

(Na mukanda “Bankunga ya Ecodim”) Kana Nge Me Vuluswa Kwenda Nord, Kwenda Sud Mono Kele na Nzo Kitoko (Vs. 3 “Kutwadisa Bantu ya Nkaka na Mvulusi” & Vs. 6 “Benda Bampangi ya Nkaka, Beno Kwisa”) Mwini Fioti na Mono Nsangu Mbote

Kuyantika Leso:

Mwana zina ya Sami waka pasteur na yandi mposo na mposo. Na kati ya malongi Pasteur tubaka sambu na Yesu, yandi kwikilaka mingi na yo. Kansi, Sami vandaka na ndambu masumu ya yandi zolaka mingi. Yandi zolaka ve kubika masumu yina. Lumbu mosi, pasteur kwisaka na nzo ya Sami. Yandi yulaka Sami inki ntangu yandi ta balula ntima na Yesu.

Sami vutulaka nde, “Mono zaba ve kana mono ta balula ntima. Tii ntangu yai, Nzambi me fwa mono ve. Inki mfunu nde mono kubalula ntima?”

Transitio na Leso ya Bible:

Inki ta vanda nsuka ya bantu kana bo balula ntima ve? Na lesu ya Bible ya bubuyai, beto ta mona inki makambo me kwisa na bantu na ntangu ya Noa, bo ya buyaka kubalula ntima mpi kukwikila Nzambi.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bitini 4:**Leso 24.1A Tangila bana:** *Kuyantika ch 7 vs.11-14*

11 Ntangu Noa vandaka na bamvula nkama sambanu (600), na kilumbu ya kumi na nsambwadi ya ngonda ya zole, masa mingi-mingi basikaka na banto yonso ya bamasa yina kele na nsi ya ntoto; Nzambi kangulaka mpi minoko yonso kuna na zulu sambu na kulosa masa na ntoto.

12 Mvula nokaka na nsi-ntoto bilumbu makumi iya, mpimpa ti mwini.

13 Na kilumbu yo yina Noa, nkento na yandi, bana na yandi yai tatu Semi, Kami ti Yafeti ti bankento na bo, bo yonso kotaka na maswa.

14 Bambisi ya mutindu na mutindu, ya mfinda ti ya bwala, ya nene ti ya fioti, ti bandeke ya mutindu na mutindu, yo mpi kotaka na maswa nzila mosi ti fami ya Noa.

Leso 24.1B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Inki salamaka na mvula nkama sambanu ya luzingu ya Noa, na ngonda ya zole, na kilumbu ya kumi na nsambwadi?

(Banto ya masa yantikaka kubasisa masa ya mingi-mingi, ti mvula ya ngolo yantikaka kunoka.)

- Mvula nokaka bilumbu ikwa?
(Bilumbu makumi iya, ti mpimpa mpi makumi iya)
- Beto monaka na mposo me luta, nde Nzambi songaka bo nde bo kuyantika kukota maswa, ti bo mpi yantikaka kukota mposo

mosi na ntwala ya mvula yantikaka. Yo lombaka ntangu sambu na bambisi yonso kukota, kansi na nima bo ti Noa ti fami na yandi me kota yonso imene, ntangu ikwa na ntwala mvula yantikaka?

(Mvula yantikaka kunoka kaka na lumbu yina.)

Niveau Secondaire:

- Sambu na inki nge banza nde Bible pesa detail ya mingi kuzaba inki lumbu mvula yantikaka?

(Longi, kuwa mabanza ya bana. Na kati ya bangindu bo lenda yindula ikele yai: 1. Nzambi pesaka detail kusonga ngolo nde yai kele histoire ya kieleka ya salamaka awa na nsi ntoto. Yo kele ve kaka histoire mosi ya mabanza ya bantu, to histoire ya bo bantu me yindula kutuba kaka kusonga mpila ya kuzinga.

2. Nzambi pesaka detail kupesa nzila nde beto lenda calculer date ya mvula yina fulukaka na ntoto, sambu Nzambi me pesa beto mpi nombre ya bamvula ya konso muntu zingaka na ntwala ya Noa.

3. Nzambi pesaka detail kusonga nde, ata Nzambi lenda kinga na nlemvo ntangu mingi, lumbu ya Yandi ta sambisa bantu, yo ta kwisa kaka.

- Inki yo zola tuba nde, “masa mingi-mingi basikaka na banto yonso ya bamasa yina kele na nsi ya ntoto?”

(Masa basikaka na ntoto na mpila mosi ya ngolo. Yo ke monika

- nde banto ya mpa kangukaka. Masa vandaka kuna, na nsi ya ntoto, ti mbala mosi, Nzambi pesaka nzila nde yo yonso basika. Yai pesaka kisakasaka mingi na ntoto.)
- Yo zola kutuba inki nde, “Nzambi kangulaka mpi minoko yonso kuna na zulu sambu na kulosa masa na ntoto”?
- (Minoko ya zulu kele mpila mosi ya kutuba kusonga nde mvula nokaka na mpila mosi ya ngolo bonso Nzambi me kangula minoko ya zulu kulosa masa mingi na ntoto.)
- Yindula ntangu nge me mona mvula mosi ya ngolo, mupepe ya ngolo, nzasi ya ngolo. Yo salaka inki na ntoto?
- (Longi, pesa nzila sambu bana pesa mvutu ya fioti.)
- Ntangu yai, yindula inki mutindu yo zolaka kuvanda kana mvula yina vandaka kuluta ngolo mbala makumi tanu. Inki nge banza yo zolaka kusala na ntoto?
- (Longi, pesa bana mpila kupesa mvutu.)
- Na sika beto ke zinga, inki mpila mvula me balula mpila ntoto ke monika?
- (Bo lenda songa bambandu ya erosio, sika masa me katula ntoto, me tula yo na sika ya nkaka.)
- Mvulu mingi, bo landa kaka ndambu baheures, to ndambu bilumbu. Kansi mvula yai ya ngolo, yo nokaka bilumbu ikwa na ntoto?

(Mvula nokaka ngolo bilumbu 40 ti mpimpa 40 kukonda kubika)

- Noa ti fami na yandi kotaka na maswa kaka na lumbe ya mvula yantikaka. Yai ke longa beto inki?

(Yo vandaka mfunu mingi kulemfuka na Nzambi na ntangu ya mbote sambu bo kukangama ve na masa ya mvula.)

Leso 24.1A Kusonga inki me salama:

Sola babakala iya ti bankento iya kusala bonso bo kele fami ya Noa, bo kele mbote na kati ya maswa. Kana nge zola, sola ndambu bana ya nkaka kusala bonso bo kele bambisi me kota na maswa mpi. Tula bo na kati ya cercle, ya kele bonso maswa.

Bana yonso ya nkaka, bo kwenda na lweka yonso ya cercle ya kele maswa. Ebuna bana ya babakala sala bonso banto ya masa ke basika na ntoto. Bana bankento sala bonso masa ke noka na zulu.

Bana ti bambisi na kati ya maswa ke yimba, sambu bo kele kaka mbote.

Leso 24.1D Kuyimba ti kukina:

Masa basikaka ngolo na nsi,
Masa nokaka ngolo na zulu,
Kansi Noa ti fami vandaka mbote,
Bo vandaka mbote na maswa.

Leso 24.2A Tangila bana: *Kuyantika ch 7 vs. 15-16*

15-16 Bima yonso yina vandaka kuzinga, bakala ti nkento, yo kotaka na maswa nzila mosi ti Noa mutindu Nzambi songaka. Ebuna Mfumu Nzambi kangaka kielo ya maswa.

Leso 24.2B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Verse yai ke tuba diaka na nkufi inki salamaka na bambisi. Kansi yo yika mpi mambu mosi ya beto me wa ntete ve, kansi kaka na verse yo yai. Mambu yina inki?

(Beto kuwa nde Nzambi kangaka kielo ya maswa.)

- Ntangu Nzambi kangaka kielo na maswa, yai songaka inki?

(Muntu to mbisi lenda kota diaka ve.)

Niveau Secondaire:

- Yindula inki mutindu yo vandaka ntangu Nzambi kangaka kielo yina. Noa ti fami na yandi vandaka na kati kutala mambu ya salamaka, ti bantu ya kwikilaka ve, bo vandaka na nganda kutala yo. Muntu lenda mona Nzambi ve, ebuna, yo monikaka inki mutindu ntangu kielo kangaka?

(Yo monikaka bonso kielo vandaka kukanga, yo mosi—mambu ya kuyituka ya fweti benda atasio ya bantu na nganda.)

- Sambu na inki yai vandaka mfunu sambu na Noa?

(Yo sadisaka yandi kuzaba nde kieleka, yandi me wa Nzambi, nde yandi salaka mbote kulemfuka na Nzambi na kutunga maswa. Yo songaka mpi nde ntangu ya mfundusu me lunga.)

- Keti bambisi kotaka maswa bo mosi, to Noa bendaka to pusaka bo kukota? (Bo mosi kotaka,

bonso Nzambi Yandi mosi vandaka kubenda bo.)

Leso 24 .2C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bonso bo kele Nzambi, ke kanga kielo ya maswa.

Leso 24.2D Kuyimba ti kukina:

Bambisi kotaka (bana tambula) Zole-zole Zole-zole (bana songa misapi zole na diboko ya kibakala, na nima na diboko ya kinkento)

Ye Nzambi kangaka kielo! (bana songa na zulu, na nima bo sala geste bonso kukanga kielo.)

Leso 24.3A Tangila bana: Kuyantika Ch 7 vs. 17-20

17-18 Mvula ya ngolo nokaka bilumbu makumi iya; yo fulukaka mingi na nsi-ntoto, mpidina maswa nangukaka, yo yantikaka kwenda kudenda na zulu ya masa.

19 Masa fulukaka mingi-mingi mpenza, ebuna bangumba yonso ya nda-nda dindaka na nsi ya masa.

20 Masa tombukaka diaka kiteso ya bametre kumi (10 m) na zulu ya bangumba .

Leso 24.3B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Masa fulukaka na zulu ya ntoto bilumbu ikwa? (Bilumbu 40)
- Maswa ya Noa, yo salaka inki na bilumbu 40 yina? (Masa nangulaka yo na zulu ya masa, bonso maswa ya ke tambula na osiani)
- Keti maswa bikalaka na sika mosi?

(Ikele ve. Yo kwendaka kudenda na zulu ya maswa.)

- Masa fikaka inki?
(Yo fikaka angumba yonso, ata bangumba ya nda-nda.)

Niveau Secondaire:

- Masa kwendaka bametre ikwa na zulu ya bangumba na nda-nda?
(Bametre kumi na zulu)
- Inki mutindu beto zaba nde masa yai fulukaka na nsi-ntoto ya mvimba, kansi yo salamaka ve kaka na sika ya Noa zingaka?

(Yo fikaka bangumba ya kuluta nda-nda. Kana yo fikaka na zulu ya bangumba yonso ya kuluta nda-nda, yo fweti fika bisika yonso. Kana yo vandaka kaka na sika ya Noa zingaka, masa ta fulukaka kaka na kati ya bangumba ya nda-nda.)

Beto lenda yula mpi, kana yo vandaka ve kufulusa nsi-ntoto ya mvimba, sambu na inki Noa fweti tunga maswa? Mfunu ta vanda ve. Sambu na inki yandi lenda ve kaka bika kisika yina ti kwenda na sika ya nkaka tii ntangu ya masa me kita diaka? Yina zolaka kuvanda kuluta fasile. Yai yonso ke songa nde kieleka, masa fikaka ntoto ya mvimba.)

- Keti nge banza nde masa bonso yina ta balula mpila ntoto kele? Inki mutindu?

(Ee, yo fweti balula ntoto mingi, sambu masa, ntangu yo tambula, kele na force mosi ya ngolo.)

- Keti nge me wa zina matadi “sedimentaire? Yai kele matadi ya me salama na nsi ya masa. Matadi yai kele mingi na ntoto ya mvimba. Inki mutindu science yai ke songa nde masa ya ngolo ya Noa kieleka salamaka?

(Masa ya ntangu yina salaka matadi yina mingi ya beto ke longuka bubuyai.)

Leso 24.3C Kusonga inki me salama:

Bana iya nangula maboko bonso bangumba ya nda-nda. Na nima, bana ya nkaka sadila maboko na bo kusonga masa ke fuluka, me luta zulu ya bangumba yina, me fulukaka na ntoto yonso.

Leso 24.3D Kuyimba ti kukina:

Bamasa fulukaka na zulu ya bangumba
Bamasa fulukaka na nsi ya mvimba.
Bamasa fwaka yonso
Sambu bantu vandaka mbi.

Leso 24.4A Tangila bana: *Kuyantika ch 7 vs. 21-24*

21-22 Bima yonso yina vandaka kuzinga na nsi-ntoto, yina vandaka ti mupepe yina ke pesaka moyo – bandeke, bambisi ya bwala ti ya mfinda, ti bantu yonso, bo yonso kufwaka.

23 Mutindu yo yina Mfumu Nzambi fwaka bima yonso yina vandaka kuzinga awa na insi-ntoto: bantu ti bambisi ti bandeke. Kaka Noa ti bantu na yandi ti bima yonso yina vandaka na yandi na kati ya maswa, Mfumu Nzambi kufwaka bo ve.

24 Masa ya mvula fulukaka mingi na zulu ya ntoto tii kuna bilumbu nkama mosi makumi tangu (150).

Leso 24.4B Kuyula bana bonso yai- Niveau Primaire:

- Inki salamaka na bambisi ti bantu ya kotaka ve na maswa, kansi bo vandaka kubikala na nsi-ntoto ntangu masa ya makasi yina kwisaka?

(Nzambi kufwaka bo yonso na masa yina.)

- Na kati ya bantu yonso na nsi-ntoto, nani kaka vandaka kuzinga na ntangu yina?

(Kaka Noa ti bo ya vandaka ti yandi na kati ya maswa, bo fwaka ve.)

- Bilumbu ikwa bamaso yina fulukaka na nsi ntoto?

(Bilumbu 150)

- Beto diviser 150 par bilumbu 30. Masa fulukaka na ntoto bangonda ikwa?

(Bangonda 5 ya mvimba. Longi, yantika na ngonda nge kele, ti tanga bangonda tanu ti bana.)

Niveau Secondaire:

- Inki mutindu baverse yai ke songa nde masa fulukaka na nsi-ntoto ya mvimba?

(Bambisi ti bantu yonso kufwaka, ti mvula fikaka ntoto yonso bilumbu 150 to bangonda 5.)

Leso 24.4C Kusonga inki me salama:

Kabisa bana na bandambu zole. Ndambu mosi kwisa na ntwala ya classe, ti bo sala bonso bo kele

bambisi ti ndambu kele bantu na nganda ya maswa. Bana ya nkaka nangula maboko na bo bonso masa ke kwenda na zulu. Ntangu yo kuma na zulu ya bana yina, bo kubwa na ntoto bonso bo me fwa. Bana ya nkaka tanga na 10 tii na 150 [10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150] kusonga bilumbu ya masa fulukaka na zulu ya ntoto.

Leso 24.4D Kuyimba ti kukina:

(Bana yimba na mawa, ti bageste bonso bo ke dila muntu ya me fwa.)

Bambisi yonso fwaka, Mawa!

Mawa!

Bantu yonso fwaka, Mawa! Mawa!

Mbi na bo me fwaka bo. Mawa, oo, mawa!

Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia:

Bonso Nzambi me fundisa bantu ya ntama na masa ya ngolo-ngolo, lumbu mosi ta kwisa nde Nzambi ta fundisa bantu ya bubuyai, mpi. Bible ke songa beto nde, mbala yina, Nzambi ta fundisa ntoto na masa ve, kansi na tiya. Ata bo ya kufwa na ntwala ya ntangu yina, bo ta telama na ntwala ya Nzambi, ti Yandi ta vanda zusi na bo.

Bible ke tuba nde, “*Konso muntu fweti fwa kaka mbala mosi mpamba, ebuna na nima, Nzambi ta sambisa yandi*” (Baebreo ch 9 vs 27). Mbala ya nkaka nge me yamba Yesu bonso Mvulusi na nge. Nge me yilama kumona Nzambi, sambu nge zaba nde Yesu me zobisa masumu na nge yonso, Yandi me lolula nge.

Yina kele mbote mingi, kansi keti nge zaba nde bampangi na nge ti banduku na nge, bo mpi me yamba Yesu? Keti nge me solula ti bo sambu na kuzaba nde bo me yamba Yandi?

Mono ke pesa beno devoir yai: Mposo yai, meka kusolula ti bo. Meka kubenda bo kutula ntima na Yesu, mpi. Ebuna Nzambi ta vanda diaka ve Zusi na bo, kansi Yandi ta kuma Mvulusi na bo.

(Yai kele ntangu ya mbote kuyimba mosi ya bankunga beto me songa.)

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Kansi mbala ya nkaka nge mosi, nge ke zaba ve mbote-mbote nde nge me yamba Yesu.

Keti nge ta tula ntima na Yandi bubuyai?

Keti nge ta zenga sambu na Yandi bubu?

Kaka lomba Yandi na ntima na nge yonso na kusukula ti kulolula masumu na nge. Songa Yandi nde nge kwikila Yandi, nge ke tula ntima na Yandi kaka sesepiyai.

Kana nge ke sosa lusadisu na mambu yai, kwisa na mono na nima ya ecodim ti tuba nde, “Mono zola ndima Yesu bubu.” Mono ta vanda na kiese na kusamba ti nge.

===

NSUKA YA LESO 24

===

Leso 25 Nzambi sukisaka masa ya ngolo. Kuyantika ch 8 vs.1-14

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu ya bubuyai, bana ta bakisa nde, ata ntangu ya mpasi mingi-mingi kuvanda, yo mpi ta suka. Kana beto kanga ntima, bilumbu ya kiese ta kwisa diaka. Ebuna, bo ta kanga ntima na ntangu ya mpasi.

Verse ya kulonguka: 1 Piere ch 5 vs 10

Kansi kana beno me mona mpasi na mwantangu- fioti imene, Nzambi ya mambote yonso, ... yandi mosi ta kumisa beno bantu ya mbote mpenza, yandi ta pesa beno ngolo, yandi mpi ta tula beno na fondasio ya ngolo yina ya muntu ya nkaka lenda katula ve.

Revisio:

- Inki mutindu beto zaba nde masa fikaka ntoto ya mvimba? (Sambu yo fikaka bangumba ya ndanda)
- Masa fulukaka na zulu ya ntoto bilumbu ikwa? (150)
- Inki salamaka na bo yonso ya kotaka ve na maswa? (Bo fwaka.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Beno ya me zaba Yesu, beto pesaka beno devoir kusolula ti bampangi ti banduku na mposo me luta, sambu na kubenda bo na Yesu. Nani mekaka kusala yo? Inki salamaka? (Longi, pesa nzila sambu bana kupesa rapport ya nkufi ti tula bo na lombilu ti bantu yonso ya waka Nsangu ya Mbote.)

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai:

Na mukanda “Bankunga ya Ecodim”:

Bu Yesu Kele na Mono
Kikesa Kele
Kilumbu Yai Nzambi Me Sala
Kwenda na Yesu
Mambu Ta Vanda Ve
Mono Kele na Nzo Kitoko (Vs. 6 “Makabu kele kana beto kanga ntima)
Nkunga 46:1

To konso nkunga ya ke tadila Kukanga Ntima.

Kuyantika Leso:

Keti nge me mona ntangu ya mpasi mingi na luzingu na nge, mpila nde nge monaka bonso yo ta suka ve? (Longi, pesa ndambu ntangu sambu bana pesa mvutu.)

Kansi, yo sukaka, mpidina? Yo lombaka kaka nde nge kanga ntima.

Mbala ya nkaka sesepiyai nge kele na kati ya ntangu ya mpasi ya ngolo. Yo me suka ntete ve, ti nge me lembe. Kansi lumbu mosi, yo ta suka. Kaka nge fweti kanga ntima tii na lumbu yina.

Transitio na Leso ya Bible:

Ntangu Noa ti fami na yandi vandaka na kati ya maswa vandaka nda—bangonda tanu na ntwala bo monaka masa yantika kukita ata ndambu! Ketu nge banza bo monaka na ntima bonso yo ta suka ve? Mbala ya nkaka bo monaka bonso bo ta bikala na kati ya maswa yina bilumbu na bo yonso, tii na nsuka ya moyo na bo. Kansi ntangu kwisaka nde Nzambi sukisaka bamasa yina. Beto tala mposo yai mpila yo salamaka.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bitini 5-

Leso 25.1A Tangila bana: *Kuyantika ch 8 vs.1-3*

1 Ebuna Nzambi yindulaka Noa ti bambisi yonso yina vandaka ti yandi na maswa; yandi tindaka mupepe na kuluta na zulu ya masa, ebuna masa yantikaka kuyuma.

2 Nzambi kangaka banto ya masa ti minoko yina kele na zulu. Ebuna mvula yina vandaka kukatuka na zulu, yo zenganaka.

3 Masa vandaka kuyuma malembe-malembe bilumbu nkaka mosi makumi tanu (150).

Leso 25.1B Kuyula bana bonso yai-

?

Niveau Primaire:

- Keti Nzambi vilaka Noa ti fami na yandi ti bambisi ya vandaka na kati ya maswa?
(Ikele ve. Nzambi bambukaka bo to yindulaka bo.)
- Inki salamaka nde bamasa yantikaka kukita na ntoto?
(Nzambi tindaka mupepe.)
- Yandi mpi kangaka inki?
(Yandi kangaka banto ya masa ti minoko ya zulu.)
- Inki salamaka na bamasa ya vandaka na zulu ya ntoto?
(Yo yumaka malembe-malembe.)
- Ntangu ikwa bamasa yumaka?
(Bilumbu 150, to bangonda tanu diaka.)
- Tii ntangu ya beto ke tanga, fami ya Noa me vanda na kati ya maswa ntangu ikwa?
(Bangonda tanu, ti bangonda tanu diaka. Yonso bangonda kumi. Penepene na mvula mosi.)

Niveau Secondaire:

- Bible tuba nde Nzambi bambukaka Noa ti fami na yandi. Keti yai zola tuba Nzambi ntete vilaka bo, kansi na nima Yandi bambukaka bo?

(Ikele ve. Nzambi vandaka kutwadisa makambo yai yonso katuka na luyantiku. Kutuba nde Yandi bambukaka bo kele mpila ya kutuba ya ke tula atasio na beto na mambu ya nkaka.

Ntete, beto vandaka kuyindula masa ya ngolo ti lufwa yonso ya yo nataka. Ntangu yai, beto ke vutuka kuyindula diaka Noa ti fami na yandi, kaka mbote na kati ya maswa. Na mambu yai yonso, Nzambi vilaka bo ve.)

- Sambu na inki bamasa yantikaka kukita?
(Bamasa kangamaka na nsi [banto] ti na zulu [mvula], ti Nzambi tindaka mupepe.)
- Na nima bamasa kangamaka ti mupepe yantikaka kutambula, bilumbu ikwa na ntwala zulu ya bangumba ya nda-nda monikaka?
(Bilumbu 150)
- Yai ke songa inki sambu na mudindu ya bamasa yina?
(Bamasa vandaka mudindu mingi, sambu yo lombaka bilumbu 150 kaka kukita tii na mpila nde bo mona zulu ya bangumba ya nda-nda.)
- Noa ti fami na yandi vandaka na kati ya maswa ntangu mingi. Inki lendaka kupesa bo kikesa na ntangu yina?

(Bo vandaka kaka mbote na kati ya maswa, ti bo lenda kumona bonso bamasa vandaka kukita ndambu-ndambu. Malembe-malembe, bo kuzwaka kivuvu nde bo lenda zinga na ntoto

diaka.)

Leso 25.1C Kusonga inki me salama:

Bana lenda sala bageste yai na kimvuka:

>Nzambi bambuka Noa ti bo yonso na kati ya maswa. Bana simba maboko na zulu ya ntima.

>Nzambi tinda mupepe. Bana boka, “Mupepe! Whooo! Mupepe! Whooo! na maboko, mpi bo songa mpila mupepe ke bula.

>Bamasa kukita. Bana tula maboko na zulu, ebuna bo tula yo na nsi diaka, malembe-malembe. Bo tuba nde, Whooo! Bamasa, beno kita!

>Banto vandaka kukangama. Bana nangula maboko bonso masa ke basika na nto. Ebuna bo tuba nde, “Bika!”, ti tula maboko na nsi nswalu kusonga nde yo me kangama.

>Mvula vandaka kukangama. Bana nikisa misapi bonso mvula. Bo tuba nde, “Bika!” ti tula maboko na nsi nswalu.

>Bamasa kitaka konso ntangu. Bana nangula maboko bonso bo ke mesurer ndindu ya masa. Bo tula maboko na nsi malembe-malembe ti tuba nde, “Kukita! Kukita! Kukita!”

Leso 25.1D Kuyimba ti kukina:

Nge yimba konso ligne na rythme ti bageste. Bana repeter na nima ya nge:

Nzambi bambukaka Noa,
Yandi tindaka mupepe.

Yandi kangaka bamasa yonso
Na nsi ti na zulu.

Ti bamasa kitaka, malembe-malembe
Bilumbu nkama makumi tanu

Masa vandaka mingi, kansi yo fweti
suka

Bamasa kitaka! Bamasa kitaka!

Leso 25.2A Tangila bana:

Kuyantika ch 8 vs.4-5

4 Ebuna na kilumbu ya kumi na nsambwadi ya ngonda ya nsambwadi, maswa kwendaka kukangama na zulu ya bangumba yai Ararati.

5 Masa vandaka kuyuma kaka, ebuna na kilumbu ya ntete ya ngonda ya kumi, basongi ya bangumba yantikaka kumonika.

Leso 25.2B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- Masa kangamaka na zulu ya ngumba na inki lumbu?
(Ngonda ya nsambwadi, lumbu kumi na nsambwadi)
- Kana bo vandaka kusala calendrier na beto, yai zolaka kuvanda inki date?
(Le 17 juillet.)
- Na kilumbu yo yina, inki mambu ya nene salamaka?
(Maswa kangamaka na zulu ya ngumba.)
- Yo kangamaka na inki ngumba?
(Na bangumba ya Ararati.)
- Na nima maswa kangamaka na Arati, bamasa yumaka tii inki ngonda?

(Ngonda ya kumi, lumbu ya ntete, to le 1 ère octobre.)

- Yai kele ntangu ikwa?
(Bangonda zole ti demi)
- Inki salamaka na lumbu yina?
(Bo monaka basongi ya bangumba ya nkaka.)
- Kana nge vandaka na fami ya Noa, nge ta mona inki mutindu na lumbu yina?

(Longi, kuwa mabanza ya bana. Kulembwa ya kuvanda na kati ya maswa? Kiese ya mingi kumona ntoto diaka?)

Niveau Secondaire:

- Inki mutindu baverse yai songa beto mudindu ya masa, ti mpila yo fulukaka na nsi-ntoto ya mvimba?
(Ata na nima maswa kangamaka na ngumba, yo lombaka bangonda zole ti demi diaka na ntwala bo monaka basongi ya bangumba ya nkaka. Ata ntangu yina, yo vandaka kaka basongi ya monikaka.)
- Inki mutindu baverse yai sadisaka fami ya Noa kutula ntima?
(Bo monaka nde masa vandaka kuyuma, ebuna bo lendaka kwikila nde lumbu mosi, yo ta yuma yonso.)

Leso 25.2C Kusonga inki me salama:

Bana yonso lenda sala bonso bo kele maswa ya ke kita na bamasa. Bo yantika kutelama na ntwala ya bakiti na bo. Bakiti na bo kele bonso banguma ya Arati. Bo tuba nde, “Bamasa kuyuma, kuyuma, kuyuma,

kukita, kukita, kukita.” Ntangu nge songa bo, bo yonso vanda.

“Whoom.” Bo tuba nde, “Maswa kangamaka na bangumba ya Ararati. O yea!”

Bo landa kukitisa maboko na bo, ti bo tuba nde, “Bamasa kuyuma, kuyuma, kuyama. Kukita, kukita, kukita.” Ebuna nge tuba nde, “Tala! Basongi ya bangumba ya nkaka! O yea!”

Leso 25.2D Kuyimba ti kukina:

Bana yimba na nima ya nge:

Maswa kitaka (Kitisa diboko)

Sambu bamasa kitaka (Kitisa diboko)

Bo kangamaka

na bangumba ya Arati. (Bula maboko mbala mosi.)

Ti bamasa kitaka (Kitisa diboko.)

Ti basongi ya bangumba monikaka.

O yea!

(Sala triangle ti maboko kusonga bangumba ya nkaka.)

Leso 25.3A Tangila bana: *Kuyantika ch 8 vs.6-9*

6 Na nima ya bilumbu makumi iya Noa kangulaka fenetre ya yandi tulaka na maswa,

7 yandi basisaka ndeke mosi bonso kumbi-kumbi, yo vandaka kwenda kupumbuka tii kuna masa yumaka.

8 Na nima Noa basisaka pizio. Yandi tindaka yo sambu na kutala kana masa me yuma na ntoto,

9 kansii tii ntangu yina masa vandaka kaka me fuluka na ntoto.

Leso 25.3B Kuyula bana bonso yai-**Niveau Primaire:**

- Noa kangulaka inki na nima ya bilumbu makumi iya diaka? (Yandi kangulaka fenetre ya maswa.)
- Noa tindaka inki ndeke ntete? (Ndeke bonso kumbi-kumbi)
- Inki ndeke ya nkaka Noa tindaka? (Ndeke bonso pizio)
- Kutinda ya bandeke yai zolaka kusonga Noe inki? (Kana masa me yuma na mpila nde ntoto me basika.)
- Inki yandi monikaka? (Masa me yuma ntete ve.)

Niveau Secondaire:

- Noa kangulaka fenetre ya yandi tulaka na maswa. Inki vandaka kosalu ya Noa na kuvulusa fami na yandi, ti inki vandaka kosalu ya Nzambi?

(Noa tungaka maswa ti yandi kotaka ti fami. Nzambi songaka yandi mfunu kusala yo, inki mutindu kusala yo, ti Yandi kangaka kielo.

Yo ke songa mpila nde lukwikilu ti kulemfuka ke sala sikamosi. Nzambi me sala yonso ya mfunu sambu na kugulusa beto, kansi beto fweti kwikila Yandi ti kubalula ntima. Nzambi pesaka mwana na Yandi. Yina kosalu na Yandi. Beto fweti tula Yandi ntima. Yina kosalu na beto. Yonso zole kele mfunu.)

Leso 25.3C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka lenda sala bagestes yai:

- Noa ke kangula fenetre ya maswa
- Noa ke tinda ndeke bonso kumbi-kumbi.
- Kumbi-kumbi ke mona ve sika ya kukita, ebuna yo vutuka na Noa.
- Noa ke tinda ndeke bonso pizio.
- Ndeke kwenda-kwenda, kansi yo mona ve sika kukita, yo vutuka na Noa.

Leso 25.3D Kuyimba ti kukina:

Bamasa ke kita!
Kansi ntoto me yuma ntete ve.
Kinga fioti diaka, Noa, kinga!
Bandeke ke mona ve sika ya kukita.
Kinga fioti diaka, Noa, kinga!

Leso 25.4A Tangila bana: Kuyantika ch 8 vs. 10-12

10 Yandi vingilaka diaka bilumbu nsambwadi, ebuna yandi tindaka diaka pizio.

11 Yo kwendaka, yo kwisaka kuvutuka ntangu mpimpa me yantika kubwa. Noa monaka nde pizio me nata na munoko na yo dititi ya mubisu ya nti ya baolive. Ntangu yai Noa zabaka nde masa me yuma.

12 Ebuna yandi vingilaka diaka bilumbu nsambwadi ya nkaka, yandi tindaka pizio. Yo kwendaka, kansi na mbala yai yo kwisaka kuvutuka diaka ve.

Leso 25.4B Kuyula bangyifula bonso yai-**Niveau Primaire:**

- Bilumbu ikwa lutaka na ntwala Noa tindaka ndeke diaka?

(Yandi kingaka bilumbu 7 to mposo mosi.)

- Inki ndeke Noa tindaka mbala yai? (Pizio diaka)
- Pizio vutukaka ti inki na munoko na yandi? (Nti ya olive)
- Yai songaka Noa inki? (Bamasa me kita, ndambu ntoto me yuma, ti banti me yantika kumena diaka.)
- Ntangu ikwa Noa kingaka na nima pizio yina natilaka yandi nti ya olive? (Yandi kingaka diaka bilumbu 7 to mposo mosi.)
- Ntangu yandi tindaka pizio diaka, ink salamaka? (Yo vutukaka diaka ve.)

Niveau Secondaire:

- Mbala ikwa Noa tindaka ndeke yonso?
(Mbala iya—
1. Ntete yandi tindaka ndeke bonso nkumbi-nkumbi.
2. Na nima, yandi tindaka pizio, kansi yo vutukaka maboko mpampa.
3. Mbala ya tatu, yo vutukaka ti nti ya olive na munoko,
4. mbala ya iya, yo vutukaka diaka ve.
- Inki mutindu yai kele songa nde Noa kangaka ntima, mpi yandi tulaka ntima?
(Yo ke songa nde yandi kangaka ntima sambu yo lombaka ntangu mingi, ti yandi kingaka mingi sambu ntoto kuyuma. Yo songaka nde yandi tulaka ntima sambu yandi monaka nde bamasa vandaka kuyuma malembe-

malembe, ti moyo vandaka kuvutuka na ntoto.)

Leso 25.4C Kusonga inki me salama:

Bika bana sala bageste yai na kimvuka:

- Kutanga bilumbu 7 ya kukinga
- Kutinda pizio
- Kumona kiese ntangu yo vutuka na nti ya olive na munoko
- Kutanga bilumbu 7 ya kukinga diaka
- Kutinda pizio diaka
- Kukinga sambu na pizio, kansi yo vututka ve
- Kumona kiese sambu bo bakisa nde ntoto me yuma

Leso 25.4D Kuyimba ti kukina:

Bana repeter nkunga na nima ya nge:

1,2,3,4,5,6,7 Bilumbu 7 Noa kingaka, Noa kangaka ntima.

Pizio vutukaka ti nti na munoko Ntoto me yantika kuyuma.

1,2,3,4,5,6,7 Bilumbu 7 Noa kingaka diaka, Noa kangaka ntima.

Pizio kwendaka ti yandi vutukaka ve.

Kiese, o kiese, masa yai ke yumaka!

Leso 25.5A Tangila bana: Kuyantika ch 8 vs.13-14

13 Ntangu Noa vandaka bamvula nkama sambanu na mosi (601), na kilumbu ya ntete ya ngonda ya ntete (ya bazwif), masa yantikaka kuyuma na zulu ya ntoto, Ntangu Noa kangulaka fenetre ya ludi ya maswa, yandi talaka na ntoto, yandi monaka nde ntoto me yuma.

14 Na kilumbu ya makumi zole na nsambwadi ya ngonda ya zole, ntoto yonso vandaka me yuma mpenza.

Leso 25.5B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- ?
- Inki mambu ya kiese salamaka na lumbu ya Noa lungisaka bamvula 601?
(Yandi monaka nde bamasa me yuma ti ntoto me monika.)
 - Inki mutindu Noa zabaka mbote nde ntoto me yuma?
(Yandi kangaka fenetre ya ludi ya maswa. Yandi talaka, ti yandi monaka nde ntoto me yuma.)
 - Inki ntangu ntoto me yuma mpenza?
(Ngonda ya zole, kilumbu ya 27—mfinama na bangonda zole diaka.)

Niveau Secondaire:

- Beto tanga nde ntoto me yuma na 2 ème mois, na kilumbu ya 27. Inki kele diswaswanu na kati ya kuyuma ya ntete ti kuyuma ya zole?
(Kuyuma ya ntete ke songa nde ntoto monikaka. Kuyuma ya zole ke songa nde ntoto me yuma na mpila nde bantu lenda tambula ti zinga na ntoto yina.)
- Keti bubuyai beto mpi kele na ntoto ya kuyuma mutindu na mutindu? Beno lenda pesa mbandu?
(Beto kele na ntoto ya poto-poto sika bambisi lenda zinga, kansi bantu lenda zinga kuna ve. Beto kele na ntoto sika beto lenda tunga babwala ti baviille. Ti beto

ke na ntoto ya kuyuma mingi ya kele zelo-zelo.)

- Kana beto tanga histoire ya ntama, beto mona nde na bilumbu ya ntama, bansi mingi vandaka masa-masa. Yo vandaka mutindu yina na Ezipte ti na Chine.

Beto mona nde balac ya nkaka, mbandu Lac Shadi na Afrika du nord, vandaka nene mingi, kansi bubuyai bo me kuma fioti. Inki mutindu yai ya beto ke mona na histoire ti na geographie ke kwenda nzila mosi ti histoire ya Bible?

(Ntoto na nima ya ntangu ya bamasa ya nene, yo vandaka ya masa na mpila nde bantu bikalaka na kati ya maswa mfinama na bangonda zole na ntwala bo basikaka. Bisika ya nkaka vandaka ya masa-masa bamvula mingi na nima. Malembe-malembe bisika yina yumaka.)

- Mfumu ya nene ya ntete ya Ezipte, zina na yandi Menesi to Narmari, yandi vukisaka Ezipte ya nord ti Ezipte ya sud na kimfumu mosi. Kusonika mosi na zulu ya ditadi, yo ke tuba nde yandi nungaka bantu ya zingaka na sika ya masa-masa (na lweka ya masa ya Nil). Inki mutindu yai ya beto ke tanga ya histoire ya Ezipte, ke kwenda nzila mosi ti malongi ya Bible?

(Ezipte, bonso bisika mingi na nsi-ntoto, vandaka na bisika ya nkaka ya vandaka na masa mingi bamvula ndambu mingi na nima ya bamasa fulukaka na ntoto.

Yai ke songa nde histoire ke kwenda nzila mosi ti yina ya Bible ke tuba.)

- Zelo ya beto ke binga Sahara, sika ya kele ya kuyuma mingi to yonso bubuyai, kana beto longuka archaeologie na yo, beto ta mona nde na bilumbu ya ntama yo vandaka na banti mingi ti ya masa ya kulunga.

Banti mingi ti bambisi mingi ti bantu mingi vandaka kuzinga kuna. Beto zaba mambu yina na nzila ya badessin bantu sonikaka na matadi ya bacave kuna. Beto zaba nde konso mvula, Sahara kele kuyuma ti to kele kuyela sambu yo pusa zelo ya kuyuma na bisika ya mpa. Inki mutindu mambu yai beto ke mona na archaeologie ke kwenda nzila mosi ti histoire ya Bible ya beto me longuka?

(Zelo ya Sahara, bonso bisika mingi, vandaka na masa ya kuluta na nima ntangu ya masa fulukaka na ntoto, kansi bubuyai yo kele kuyuma kaka. Histoire ya Bible ya beto me longuka, yo pesa beto ntendula sambu na yo.)

- Ntangu ya bamasa vandaka mudindu na zulu ya ntoto, yo vandaka bilumbu mingi, ti kuyuma ya bamasa vandaka ntangu mingi diaka. Inki mambu ya kiese salamaka na nsuka ya mambu yina yonso?

(Bo monaka ntoto ti na nima ya ntangu, bo vandaka na mpila kuzinga diaka na zulu na yo.)

Leso 25.5C Kusonga inki me salama:

Bana na kimvuka sala bageste bonso bo kele Noa.

Bo sala bonso bo ke kangula fenetre ya ludi ya maswa. Bo sala bonso bo ke na kiese kumona ntoto diaka. Na kimvuka bo tuba nde, “Ya kuyuma! Ntoto kele ya kuyuma!”

Nge longi tuba, “Penepene na bangonda zole diaka...” ti bana tala ntoto diaka. Bo tuba nde, “Yo me yuma! Beto lenda tambula na yo! Beto lenda zinga na yo!”

Leso 25.5D Kuyimba ti kukina:

Beto me kinga mingi,

O, o, o,

Beto me kanga ntima,

Ti ntoto me monikaka.

Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia:

Yula bana inki ntangu bo, to bafami na bo, kele na mfunu ya kukanga ntima. Inki kele ntangu ya mpasi, ti bo kele na mfunu ya lusadisya ya Nzambi kuvanda kwikama na kati ya ntangu yina?

Lomba bavalontaire kusamba Nzambi sambu na konso mambu ya bana tuba kele mpasi. Na nima, lomba bo kuyindula mambu mosi ya kele kupesa bo mpasi kaka sesepiyai. Lomba Nzambi kusadisa bo kukanga ntima na bamambu yina.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Kana nge me yamba Yesu ntete ve bonso Mvulusi na nge, nge ta vanda na ngolo ve kukanga ntima na ntangu ya mpasi. Yai kele sambu Mpeve ya Nzambi kele kuzinga

na kati ya nge ntete ve. Mpeve ya Nzambi, Yandi ke kota na ntangu muntu ke balula ntima na Yesu. Kaka Mpeve yina lenda pesa nge ngolo.

Nge zola Yandi bubuyai? Kana nge me yamba Yesu ntete ve, kansi bubuyai nge me yilama kuyamba Yandi, landa bisambu yai ya mono ke tuba sesepiyai:

“Tata Nzambi, mono me yamba Yesu ntete ve, kansi sesepiyai mono zola yamba Yandi. Mono kwikila nde Yesu Kristo ke Mwana ya Nzambi. Mono kwikila nde Yandi kufwaka na zulu ya kulunsi sambu na masumu na mono. Mono ndima nde Yandi telemaka na lufwa. Yesu Kristo, kota ntima na mono ntangu yai. Twadisa luzingu na mono. Lolula masumu na mono yonso. Sesepiyai, kitula mono mukristo. Merci sambu na pardo ya masumu na mono. Na zina ya Yesu, Amen.

Kana bubuyai nge me yamba Yesu na lombilu yai, yai mbala ya ntete nge me yamba Yandi, na nima ya ecodim, kwisa na mono ti songa mono nde, “Bubu mono me yamba Yesu.” Mono ta yangalala ti nge.

===

NSUKA YA LESO 25

===

Leso 26 Noa Vutulaka Matondo na Nzambi

Kuyantika ch 8 vs. 15-20

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ya classe ta bakisa nde yo kele mbote kuvutula matondo na Nzambi konso ntangu, kana Nzambi me lunda beto, to kana Yandi me sala konso mambu ya mbote sambu na beto. Bo ta yantika kikalulu kuvanda na ntima ya lutondo konso ntangu na luzingu na bo.

Verse ya kulonguka: *Bankunga 100 vs. 4*

Beno kota na nzo na yandi, beno kumisa yandi, beno pesa yandi mersi ti lukumu yonso!

Revisio:

Noa salaka inki kuzikisa kana ntoto vandaka ya kuyuma to ya masa? (Yandi tindaka bandeke. Ntangu ndeke vutukaka diaka ve, yandi zabaka nde ntoto vandaka ya kuyuma. Na nima, yandi kangulala fenetre ya ludi ti yandi talaka, ebuna yandi monaka ntoto.)

Kuyula sambu na devoir ya mposu me luta:

Na mposu me luta, beto pesaka beno devoir kusamba Nzambi na bamambu ya beno ke mona mpasi kukanga ntima. Beno tubaka nde _____ ti _____ kele mpasi sambu na beno. (Longi, bambuka inki bana tubaka mpasi sambu na bo na mposu me luta.) Inki mutindu bamambu yina? Nani zola kusonga beto mpila Nzambi me sadisa na bamambu yina na mposu me luta?

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

(Na mukanda « Bankunga ya Ecodim »)

Aleluya

Aleluya, Aleluya
Kumisa Nzambi
Mfumu ya Bamfumu Yonso
Nzambi Ikele Nene
Tata, Mono Zola Nge
Zitisa Zina ya Yesu

Kuyantika Leso:

Mambu ikwa nge lenda yindula ya Nzambi me sala sambu na nge kaka bubuyai?

(Mbandu: Mupepe ya kupema, ntangu sambu na kilanga, madia ya kudia, bilele ya kulwata, nitu ya kele na moyo, meso kumona, makutu ya kuwa, makulu ya kutambula, etc.) Beto tanga balusakumunu yai na misapi na beto? Yo kele ikwa? Nge me vutula matondo na ikwa?

Transitio na Leso ya Bible:

Noa ti fami na yandi, bo monaka balusakumunu ya nene ya Nzambi. Inki yina? (Nzambi songaka bo inki mutindu kuguluka ntangu nsi-ntoto ya mvimba kufwaka na masa.)

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bitini 4:

Leso 26.1A Tangila: *Kuyantika ch 8 vs.15-16*

15 Nzambi tubaka na Noa nde,

16 Nge ti nkento na nge, bana na nge ti bankento na bo, beno basika na maswa.

Leso 26.1B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Nani songaka Noa kubasika na maswa?
(Nzambi songaka yandi.)
- Keti Nzambi zolaka nde bantu ya nkaka kubikala na kati ya maswa?
(Ikele ve. Nzambi songaka bo yonso kubasika—Noa, nkento na

yandi, bana tatu na yandi, ti bankento na bo.)

Niveau Secondaire:

- Inki mutindu nge banza Noa waka na nsi ya ntima ntangu Nzambi songaka yandi kubasika na maswa?

(Yandi fweti vanda na kiese ya mingi, ti na ntima ya lutondo mingi. Ntangu yina, Nzambi me lunda fami na yandi tii na nsuka ya bamasa yina ya fulukaka na ntoto.)

- Sambu na inki nge banza yo vandaka mbote nde Nzambi Yandi mosi songaka Noa inki ntangu kubasika na maswa?

(Noa fweti vanda na boma kuzaba kana mambu ya bamasa yonso me mana. Yandi fweti vanda na boma ve kana ntoto vandaka ya kuyuma na mpila ya kulunga. Nzambi zaba mambu yai yonso. Yandi mosi kangaka kielo, ti ntangu yai, Nzambi songaka bo kubasika diaka.)

Leso 26.1C Kusonga inki me salama:

Nge tuba bonso Nzambi na Noa, ti bana repeter, phrase par phrase:

Nge, Noa
Ti nkento na nge

Bana na nge

Ti bankento na bo,

Beno basika na maswa.

Mono Nzambi me tuba yo.

Leso 26.1D Kuyimba ti kukina:

Yo me mana!
Bamasa me mana!
Noa, ti fami na nge,
Beno basika na maswa!
Matondo, o matondo!

Leso 26.2A Tanga: Kuyantika ch 8 vs. 17

17 Basisa mpi bambisi yonso ya nene ti ya fioti ti bandeke yonso, sambu yo kwenda kubuta mingi, yo fuluka na ntoto yonso.”

Leso 26.2B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- Inki ya nkaka Noa fweti basisa na maswa?
(Bandeke ti bambisi yonso.)
- Nzambi zolaka bandeke ti bambisi kusala inki na nima bo me basika na maswa?
(Kubuta mingi ti kufuluka na ntoto.)

Niveau Secondaire:

- Sambu na inki yo vandaka mfunu nde bambisi kubuta ti kufuluka na ntoto diaka?
(Sambu bambisi yonso na nganda ya maswa kufwaka na masa.)

Leso 26.2C Kusonga inki me salama:

Nge tuba bandinga ya Nzambi kitini na kitini, ebuna bana ya classe repeter na nima ya nge ti kusonga bageste:

Basisa bandeke yonso,

Basisa bambisi mpi,

Sambu bo kubuta diaka,

Ti kufulusa ntoto.

Leso 26 .2D Kuyimba ti kukina:

Tula ton ti rhythme na bandinga yina, ti ti yimba yo.

Leso 26.3A Tangila bana: Kuyantika ch 8 vs. 18-19

18 Ebuna Noa ti nkento na yandi, bana na yandi ti bankento na bo, bo basikaka na maswa.

19 Bambisi yonso mpi ti bandeke yonso basikaka na maswa; yo vandaka kubasika konso bambisi na dikanda na yo.

Leso 26.3B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Keti Noa lemfukaka na Nzambi? (Ee, yandi basikaka na maswa ti fami ti bambisi yonso, bonso Nzambi songaka yandi kusala.
- Nani bikalaka na kati ya maswa? (Muntu ve, mbisi mpi ve.)

Niveau Secondaire:

- Nge lenda yindula inki mutindu Noa waka na nsi ya ntima ntangu yandi talaka bambisi basika na maswa? (Yandi fweti vanda na kiese ti na ntima ya lutondo ya mingi.)

Leso 26.3C Kusonga inki me salama:

Bana lenda sala bageste bonso bo kele bambisi mutindu na mutindu, ke basika na maswa.

Leso 26.3D Kuyimba ti kukina:

Bambisi ti bandeke yonso Basikaka na maswa.

Nzambi zolaka bo kubuta diaka. Bambisi basikaka.

Leso 26.4 Tangila bana: Kuyantika ch 8 vs.20

Noa salaka mesa-kimenga sambu na Mfumu Nzambi. Na bambisi ti bandeke yina kele ya nsiku ve, yandi bakaka mosi-mosi, yandi fwaka yo, ebuna yandi pesaka yo makabu ya kuyoka ya mvimba na zulu ya mesa-kimenga.

Leso 26.4B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Noa tungaka inki? (Mesa-kimenga)
- Yandi salaka yo sambu na kusamba nani? (Kusamba Mfumu Nzambi.)
- Bo sadilaka mesa-kimenga kusala inki? (Kupesa nkailu ya menga, sambu na kusamba Nzambi)

Niveau Secondaire:

- Noa pesaka inki makabu na mesa-kimenga? (Nkailu ya bambisi ti bandeke yonso ya vandaka ya nsiku ve.)
- Keti nge bambuka sambu na inki Noa vandaka na bambisi ya kulunga ya vandaka ya nsiku ve? (Yandi nataka bacouple nsambwadi ya bambisi yina.)
- Keti nge banza yo vandaka mpasi sambu na kupesa nkailu na ntangu nde kaka ndambu ya bambisi me bikala na nsi-ntoto?

(Mbala ya nkaka Noa banzaka mutindu yina, kansi yandi bakisaka nde Nzambi yandi mosi me kangula nzila nde bo vanda na bambisi ya kulunga sambu na kupesa makabu. Ee, ti Noa

vandaka na ntima ya lutondo mingi sambu na mpila yonso ya Nzambi me lunda bo.)

- Inki nge banza vandaka mfunu ya bankailu yina?
(Kutonda Nzambi mpi kuzitisa Yandi.)

Leso 26.4C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka lenda sala bageste bonso bo ke tunga mesa-kimenga, na nima bo ke nata bambisi ya kele na nsiku ve sambu na kupesa nkailu. Na nsuka bo samba Nzambi ti bo tonda Yandi sambu na mpila Yandi me lunda bo.

Leso 26.4D Kuyimba ti kukina:

Noa vutulaka matondo na Nzambi Ntima na yandi me fuluka na lutondo 'Buna Noa vutulaka matondo na Nzambi.

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Nge mukristo, keti nge mpi kele kutonda Nzambi lumbu na lumbu? Keti nge bambuka kutonda Yandi sambu na bamakabu yonso ya mbote Yandi pesa nge konso lumbu? Sambu na bamakabu special Yandi pesa nge mbala na mbala?

Mono ke pesa beno bakristo devoir yai : na mposo yai, meka kutonda Nzambi kuluta, konso lumbu. Yo kele mpila mosi ya mbote na kuzitisa Yandi.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Beno ya me yamba Yesu ntete ve, bambuka nde Noa gulukaka na ntangu ya masa ya ngolo, sambu yandi kwikilaka Nzambi ntangu Nzambi songaka yandi nde bamasa ta kwisa kufuluka na ntoto. Yandi mpi

lemfukaka kutunga maswa, ebuna Nzambi gulusaka moyo na yandi ti ya fami.

Beto bantu ya bubuyai, beto mpi guluka ntangu beto kwikila ndinga ya Nzambi ti tula ntima na Mwana ya Nzambi Yesu Kristo. Ebuna mono ke yula nge, keti nge zaba nde nge me guluka? Keti nge zaba nde masumu yonso ya nge, Nzambi me lolula yo? Kana nge kwikila nde Yesu, Mwana ya Nzambi, kufwaka sambu na masumu na nge ti telemaka na lufwa, keti nge mpi me tula ntima na Yandi? Keti nge me lomba Yandi kukota luzingu ti moyo na nge ?

Kana nge zaba ve mbote-mbote, nge lenda kuma na Yesu bubu. Kana nge bikala na nima ya classe, mono ta vanda na kiese na kusolula ti nge na mambu yina. Kaka tuba nde, "Mono zola yamba Yesu." Mono ta bakisa inki nge ke tuba, ebuna mono ta sadisa nge.

===

NSUKA YA LESO 26

===

Leso 27 Nzambi yidikaka basaison ya konso mvula.

Kuyantika ch 8 vs. 21-22

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesa yai, bana ya classe ta bakisa nde Nzambi songaka mawa na Yandi na nima ya ntangu ya bamasa, na mpila Yandi yidikaka bacycle ya basaison sambu bilanga kuyela.

Ebuna bo ta tonda Nzambi sambu na mambote na Yandi ti lukanu ya mbote na Yandi. Bo ta sosa lusadisumu na Yandi na yonso ya ke tadila bilanga, ti bo ta vutula Yandi matondo sambu na madia ya mbote ya bilanga kele kupesa beto.

Verse ya kulonguka: *Kuyantika ch 8 vs.22*

22 “Ntangu yonso ya nsi-ntoto ta zinga, Bilumbu ta vanda ya bantu ta kunaka ti kukatula bima ya bilanga. Madidi ti mwini, musibu ti mvula, yo ta vandaka; mimpa ti mwini yo mpi ta vandaka. Mambu yai ta vandaka tii kuna.”

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, beto pesaka beno devoir kutonda Nzambi na mpila yonso Yandi me sakumuna beto. Na mposo yai, keti nge me bambuka bampila ya nkaka ya Nzambi me sakumuna nge? Nani ta songa beto inki yandi me mona? (Longi, pesa ntangu fioti sambu na bana kutuba kana bo zola.)

Revisio:

- (Longi, tanga verse ya kulonguka, ti bana tuba yo mbala mosi. Na nima, yula: Ntangu Nzambi tubaka bandinga ya verse yai, inki makambo ya nene me suka kaka ntangu yina? (Ntangu ya bamasa fulukaka na ntoto yonso.)

- Inki Noa ti fami na yandi me kaka manisa kusala? (Bo me katukaka na maswa, ti bo me vutula matondo na Nzambi na nzila ya kupesa makabu.)
- Na ntuala ya ntangu yai, keti Bible me tuba makambo ya basaison? (Ikele ve. Nsi-ntoto vandaka mutindu ya nkaka na bilumbu na ntuala bamasa ya fulukaka na ntoto yonso. Nzambi pesaka banzadi kansu mvula vandaka ntete ve. (Tala Kuyantika ch 2 vs 5-6 & 10, kana bana ke bambuka ve mambu yai.)

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesa yai :

Kilumbu Yai Nzambi Me Sala
Kwenda na Yesu
Landa, Mo' Ta Landa Nge, Mfumu
Mfumu Zaba Nzila na Mono
Vutuka, Afrika, Vutuka

Kuyantika Leso:

Nani me kuna bankeni na kilanga? (Longi, bana nangula maboko kana bo me sala yo.)

Keti beto lenda kuna nkeni konso ntangu beto zola? (Ikele ve. Yo ya yela ve mbote na konso ntangu yina. Beto fweti kuna na saison ya kukuna.)

Inki kele ntangu to saison ya beto ke kunaka awa? (Bana vutula mvutu sambu na sika ya bo ke zinga.)

Inki kele ntangu to saison ya beto fweti kukatula bambuma ya bilanga? (Bana pesa mvutu sambu na sika ya bo ke zinga.)

Transitio na Leso ya Bible:

Keti nge me yindula inki mutindu beto zwaka ntangu ya kukuna ti ntangu ya kukatula bambuma? Inki mutindu konso mvula ntangu ya mvula kele, ti ntangu ya musibu kele? Bubuyai, Bible ta songa beto inki mutindu mambu yina yantikaka.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bandambu 3:**Leso 27.1A Tangila bana:** *Kuyantika ch 8 vs. 21a* *21a Ntangu Mfumu Nzambi waka nsudi ya kitoko ya makabu,***Leso 27.1B Kuyula bana bonso yai--****Niveau Primaire:**

?

- Nzambi waka inki? (Nsudi ya kitoko ya makabu)
- Na mposo me luta, beto me longuka inki makabu Nzambi waka nsudi na yo. Nani bambuka? (Yo vandaka makabu ya Noa ti fami na yandi pesaka sambu na kuvutula matondo na Yandi ntangu bo basikaka na maswa.)

Niveau Secondaire:

- Nzambi waka makabu yina inki mutindu? (Yandi waka yo kitoko.)
- Yai ke songa inki? (Nzambi zolaka yo, to Yandi ndimaka yo.)

Leso 27.1C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bonso bo kele Nzambi ke wa nsudi ya makabu ya Noa. Bo pema, kubenda mupepe mingi, ebuna bo tuba nde, “Ahhhh. Nsudi ya kit tooooo ko!

Makabu mosi ya mbote!”

Leso 27.1D Kuyimba ti kukina:

Nzambi waka nsudi ya ki-toooo-ko (3x)

 Ya makabu Tata Noa kupesaka.
O yea!

Leso 27.2A Tangila bana: *Kuyantika ch 8 vs.21b*

21b Yandi tubaka nde: “Imene ntangu yai, mono ta singa diaka ntoto ve sambu na mambu yina ya muntu ke salaka. Mono zaba nde, katuka ntangu muntu kele mwana ya fioti, ntima na yandi ke fuluka na mambu ya mbi. Bima yonso ya mono salaka, yina ke zingaka, mono ta fwa yo diaka ve mutindu mono me sala mbala yai.”

Leso27 .2B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

?

- Nani ke tuba na baverse yai? (Nzambi ke tuba.)
- Yandi ke tuba na nani? (Mbala ya nkaka na Noa, to mbala ya nkaka na ntima na Yandi mosi.)
- Inki kele makambo zole ya Nzambi sila nde Yandi ta sala diaka ve? (1. Yandi ta singa ntoto ya mvimba diaka ve. 2. Yandi ta kufwa diaka ve bantu ti bambisi yonso na masa ya kifuluka na nsi-ntoto ya mvimba.)
- Nzambi ke tuba inki sambu na ntima na beto bantu? (Katuka na kileki na beto, ntima na beto ke fuluka na mbi kaka.)

Niveau Secondaire:

- Inki mutindu verse yai ke songa nde ata bana, bo mpi kele bankwa masumu? (Ntima na beto me fuluka na mbi katuka na kileki.)
- Inki kele nsangu ya mbote na verse yai? (Beto lenda zaba nde

ata masa kwisa, yo ta fuluka na
nsi-ntoto ya mvimba ve.)

Leso 27.2C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bonso
bo kele Nzambi. Bo nikisa musapi ti
repeter na nima ya nge, na rhythme:

“Mono ta singa ntoto diaka ve.

Mono ta tinda masa

ya kufuluka ntoto

diaka ve, diaka ve.”

Leso 27.2D Kuyimba ti kukina:

Nzambi ta singa ntoto diaka ve.

O yea, o yea, o yea!

Nzambi ta kufwa bantu yonso

Na masa diaka ve

O yea, o yea, o yea!

Yai kele mpila Nzambi
me sila beto

O yea, o yea, o yea!

Leso 27.3A Tangila bana: *Kuyantika ch 8 vs. 22*

22 “*Ntangu yonso ya nsi-ntoto ta
zinga, bilumbu ta vanda ya bantu ta
kunaka ti kukatula bima na bilanga.
Madidi ti mwini, musibu ti mvula, yo
ta vandaka; yo mpi ta vandaka.
Mambu yai ta vandaka tii kuna.*”

Leso 27.3B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- Nani ke tuba awa?
(Nzambi ke landa kutuba kaka.
Beto me tala yo na vs. 21.)
- Na verse yai, Nzambi ke sila beto
mambu mosi. Nsilulu yai ta suka
na inki ntangu?
(Yo ta suka ve ti nsuka ya ntoto.
Yo ta vanda kaka tii kuna.)

- Keti Nzambi kele kulungisa
nsilulu na Yandi yina, ata ntangu
yai?
(Ee, nsi-ntoto me suka ve, ebuna
Nzambi kele kulungisa nsilulu na
Yandi lumbu na lumbu.)
- Nzambi tuba bacycle 3 ya ta
salama diaka ti diaka konso
mvula. Inki bacycle yina?
(1. Bilumbu ya kukuna ti
bilumbu ya kukatula bambuma,
2. Madidi ti mwini, 3. Musibu ti
mvula. Na français beto binga
bacycle yai saisons.)
- Nzambi sila inki sambu na
bacycle to basaison yai?
(Bo ta suka ve tii ntangu ya nsi-
ntoto ikele; bo ta vandaka kaka
tii kuna.)
- Na kati ya bacycle yai kele cycle
mosi mpi ya ta salama konso
lumbu. Inki yina?
(Mwini ti mpimpa.)
- Nani me yidika changement ya
basaison to bacycle yai?
(Nzambi Yandi mosi.)

Niveau Secondaire:

- Na kati ya bacycle yai, inki me
yantika dezia na ntuala ntangu
ya bamasa ya fulukaka nsi-ntoto
ya mvimba salamaka?
(Cycle ya mwini ti mpimpa
konso lumbu yantikaka na lumbu
ya ntete ya nsemono.)
- Inki bacycle vandaka ya mpa to
vandaka me changer na nima ya
bamasa ya fulukaka na ntoto?
(Bamakambo beto binga
basaison vandaka ya mpa—
ntangu ya kukuna ti ntangu ya
kukatula bambuma, ntangu ya

madidi ti mwini, musibu ti mvula.)

- Bascientist mingi kwikila nde nsi-ntoto changaka mingi kaka na nima ya masa ya fulukaka na ntoto. Bo kwikila nde na nima ntangu yina, bisika mingi na ntoto kotaka ntangu nde glace ti neige fikaka ntoto mingi. Ntangu Noa ti fami na yandi basikaka na maswa, kana bo monaka bima ya madidi mingi bonso glace to neige na mbala ya ntete, inki mutindu verse yai lendaka kupesa bo encouragement?

(Bo ta bakisa nde bantangu ya madidi kele na kati ya program ya Nzambi, ti bo na vanda na boma ve nde mfundusu ya nkaka ke kwisa sambu na kufwa bo yonso.)

- Na Afrika, bantu mingi binga bampeve to banzambi ya fioti kusadisa bo, sambu bo katula bambuma ya mingi. Kana beto yindula baverse yai, sambu na inki yo ta vanda mbote ve kusala mutindu yina?

(Nzambi Yandi mosi kele kucontroler basaison, kukuna ya bilanga ti kubaka bambuma na yo. Mbote beto sosa lusadisya na Yandi na mambu yina, sambu Yandi muntu yidikaka yo kuvanda mpidina.)

Leso 27.3C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bacercle ya nene na maboko na bo, kusonga bacycle ya Nzambi silaka. Tuba:

Ntangu ya kukuna, ntangu ya kubaka bambuma (tuba yo mbala mingi.)

Ntangu ya madidi, ntangu ya mwini, ntangu ya musibu, ntangu ya mvula.

Leso 27.3D Kuyimba ti kukina:

Ntangu ya kukuna (sala bageste)
Ntangu ya kukatula (sala bageste)

Yo ta suka ve,
Yo ta suka ve.

Ntangu ya madidi (bageste)
Ntangu ya mwini (bageste)
Yo ta suka ve,
Yo ta suka ve.

Ntangu ya musibu
Ntangu ya mvula
Yo ta suka ve,
Yo ta suka ve.

Nzambi mene tuba yo
Yo ta suka ve.

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Ata nge zinga na ville ti fami ya kele na kilanga ve, basaison ya bambuma ya kuyela kele mfunu kaka sambu na nge. Kana bambuma kele mingi, madia ta vanda mingi, na mutindu na mutindu. Kana madia kele mingi, yo ta lunga sambu na bantu yonso. Kana madia kele mingi, yo ta vanda ntalu mingi ve, ebuna bantu mingi lenda sumba yo.

Ntangu Nzambi pesaka beto ntangu ya kukuna ti ntangu ya kukatula bambuma, Yandi pesaka beto mambu mosi ya mbote.

Bonso Nzambi Yandi mosi pesaka beto basaison yai, keti nge banza nde Yandi ke na kiese kana beto sosa lusadisya ya bampeve ya nkaka, sambu bilanga na beto kuyela mbote? Ata banzambi ya nkaka ya fioti? Ata basantu to bawanzio?

Ikele ve. Ikele ve. Ikele ve. Nzambi Yandi mosi zola beto kusosa lusadisya na Yandi. Kana bilanga na beto ke yela ve mbote, to

bantangu me luta ngolo, to mvula me luta mingi, to banyama ke dia bilanga, ntangu yina keti Yandi zola beto kusosa lusadisu na bampeve ya nkaka?

Ikele ve. Nzambi Yandi mosi zola sadisa bantu na Yandi. Kana nge me sosa lusadisu na banzambi ya nkaka, songa Nzambi sesepiyai nde nge ke na mawa sambu na masumu yina. Songa Yandi nde nge ta sala mpidina diaka ve.

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai : Mposo yai, keti nge ta samba Nzambi sambu na bilanga ya nsi yai ya Congo? Nzambi kele na ntima kusadisa beto konso ntangu kana beto sosa Yandi.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Kansi, kana nge me yamba Yesu ntete ve bonso Mvulusi na nge, yina me luta mfunu.

Nge lenda lomba Yandi bubuyai kukota na ntima ti na luzingu na nge, sambu na kugulusa nge.

Keti nge me yilama kubinga Yandi bubuyai? Ketu nge kwikila nde Yandi kele mwana mosi ya Nzambi kaka ya kele? Ketu nge ndima nde Yandi bikisaka nzo na Yandi na zulu sambu na kugulusa nge? Ketu nge bakisa nde Yandi kufwaka sambu na kufuta mfuka ya mambi ya nge me sala? Ketu nge bakisa nde Yandi telemaka na lufwa?

Kana nge bakisa yai yonso ti nge kwikila yo na ntima na nge yonso, ketu nge ta ndima Yandi bubuyai? Nge ta yamba Yandi bubuyai? Nge ta zenga bubuyai nde, Ee, Yesu, mono ta landa Nge? Ee, Yesu, bubuyai mono ke kunaka madesu na mono yonso na bilanga ya Nge kaka, bubu tii kuna.

Kana nge me yamba Yandi ntete ve, kansi bubu zola kuyamba Yandi, mono ta

vanda na kiese kusolula ti nge na nima ya classe. Kaka kutana ti mono _____.

(Longi, songa bana wapi bo lenda kutana ti nge).

===

NSUKA YA LESO 27

===

Leso 28 Nzambi pesaka bantu kisalu ya kuyala na zulu ya nzemono.

Kuyantika ch 9 vs.1-4

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesa yai, bana ya classe ta bakisa nde Nzambi me pesa beto bantu kisalu ya kuyala na zulu ya nzemono, ti beto bantu kele responsable na mpila beto yala. Beto fweti keba mbote bima yonso Nzambi me sala ti futa Yandi rapport. Ebuna, bana ta yantika kukeba na mpila bo sadila bima ya Nzambi me sala.

Verse ya kulonguka: *Bankunga ch 8 vs.5 & 7*

5 Mono ke kudyula nde:

Muntu kele nani nge na kuyindulaka yandi?

Muntu kele nani nge na kutalaka yandi?

7 Nge tulaka yandi na kuyalaka bima yonso ya nge salaka; nge pesaka yandi kiyeka ya bima yai yonso.

Revisio:

- Nani ke bambuka mambu ya ntete ya Noa salaka na nima bamasa ya fulukaka na ntoto me mana?
(Yandi tungaka mesa-kimenga sambu na kupesa makabu ya menga na Nzambi, sambu na kusamba Yandi ti kuvutula Yandi matondo.)
- Nani lenda bambuka changement mosi ya salamaka na nima ya ntangu ya masa? (Nzambi pesaka bo basaison to ntangu ya kukuna ti kukatula bambuma.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, beto pesaka devoir ya kusosa lusadisu na makambo ya bilanga na Nzambi kaka, na bampeve ya nkaka ve. Nani me bambuka kusamba sambu na mambu yina na mposo yai?

(Longi, pesa bana ntangu kutuba.) Ata bana ya zinga na kati ya ville, mbote bo mpi sambu sambu na bilanga ya nsi yai, sambu madia kuvanda ya kulunga, ti sambu ntalu ya kusumba yo vanda na mpila ya ta sadisa. Bambuka, ata na ntangu ya mpasi, Nzambi zola beto, ti Yandi lenda sadisa beto kuluta konso mpeve ya nkaka.

Bankunga ya kwenda ti lesa yai:

(Na mukanda “Bankunga ya Ecodim”)

Kilumbu Yai Nzambi Me Sala
Nzambi Salaka Tata Adami
Vutuka, Afrika! Vutuka!

Kuyantika Leso:

Bana zole sala théâtre. Mosi ke losa bapoubelles ya mvindu na kati ya nto sika bantu kwisa na kubaka masa. Ya nkaka ke nganina yandi, ke songa yandi nde Nzambi me pesa beto masa ya kitoko, ebuna beto fweti kukeba yo, bonso beto fweti keba bima yonso ya Nzambi me pesa beto.

Transitio na Leso ya Bible:

Keti nge me mona bantu sadila bima ya Nzambi salaka na bampila ya sadisaka ve?

Mbala ya nkaka bo vandaka kulosa bapoubelle na bisika ya vandaka kupesa kitoko ve, to na bampila ya vandaka kubenda baniama. Mbala ya nkaka bo sadilaka masa na bampila ya pesaka mvindu ti kingonsa sambu na bantu ya nkaka. Mbala ya nkaka bo fwaka bambisi sambu na madia ve, kansi kaka sambu na kutuba nde bo me sala yo.

Inki mutindu Nzambi zola beto kusadila nzemona na Yandi? Beto ta longuka yo na lesu ya bubu. (Longi, kana bana lenda tanga, bo kangula Bible na Kuyantika ch 9.)

Malongi ya Nene ya Lesu Yai na Bitini 4--

Lesu 28.1A Tangila bana: *Kuyantika ch 9 vs. 1*

I Nzambi sakumunaka Noa ti bana na yandi nde: "Beno buta bana mingi, mpidina bana na beno ta zingaka bisika yonso na nsi-ntoto.

Lesu 28.1B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Na nima ntangu ya masa, keti Noa ti bana na yandi vandaka ya kusinga to ya kusakumuna? (Nzambi sakumunaka bo.)

?

- Nani lenda bambuka bazina ya bana tatu ya Noa ya Nzambi sakumunaka? (Bana ya Noe: Semi, Chami, ti Yafeti. Nzambi sakumunaka bo yonso kiteso mosi. Chami vandaka tata to mbuta ya Afrika, ti Nzambi sakumunaka yandi.)
- Nzambi songaka Noa ti fami na yandi kusala inki? (Kubuta mingi sambu bo kuzinga bisika yonso na ntoto ya mvimba.)

Niveau Secondaire:

- Keti verse yai ke songa nde Nzambi ke na kiese kana beto buta bafami ya nene?

(Bana lenda pesa mvutu ti tendula mvutu na bo. Verse yai ke tuba nde Nzambi ke na kiese na bafami ya nene, sambu Yandi

songaka beto kubuta mingi sambu beto kufulusa ntoto. Beto mpi kele na responsabilité ya kusansa bana ya beto me buta.

- Keti verse yai ke tuba bonso Nzambi zola beto kuvanda na boma sambu bantu mingi kele na ntoto?

(Ikele ve. Yandi songaka beto kubuta mingi ti fulusa ntoto. Yandi tulaka ve balimite. Yandi lenda lunda beto yonso kana beto landa nzila ya Yandi.)

- Na bansi ya nkaka, bonso na Europe, population kele kukita sambu bo ke butaka mingi ve. Keti yai kele signe ya lusakumunu ya Nzambi to musiku na Yandi?

(Lusakumunu ya Nzambi ke kwenda nzila mosi ti kuyela ya bantu.)

- Kana bantu sadila rapport sexuel na mpila Nzambi me songa beto, keti Bible ke mona yo bonso mambu ya mvindu to ya mbi?

(Ikele ve. Nzambi songaka bantu kubuta mingi, ti yai ke mbala mosi kutuba nde Yandi songaka bo kusala rapport sexuel na kati ya fami-bakala ti nkento ya yandi me kwela. Rapport sexuel kele mbi kaka kana beto sala yo na nganda ya makwela, to na bampila ya nkaka ya Nzambi me ndima ve.)

Lesu 28. 1C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka lenda sala bageste kusonga nde Nzambi ke sakumuna Noa ti fami na yandi.

Ebuna bo tuba na nima ya nge nde,
“Kubuta mingi!” “Kifulusa ntoto.”

Leso 28.1D Kuyimba ti kukina:

Nzambi sakumunaka Noa, mm, mm,

Ti fami na yandi yonso, mm, mm,

Yandi songaka bo kubuta, mm. mm

Mingi ti fulusa ntoto, mm, mm, mm!

Leso 28.2A Tangila bana: *Kuyantika ch 9 vs. 2*

2 *Bambisi yonso ti bandeke yonso ta tinaka beno boma. Beno ta yalaka yo yonso.*

Leso 28.2B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Inki yantikaka kutina bantu boma?
(Bambisi ti bandeke)
- Nzambi pesaka beto kiyeka kusala inki ti bo?
(Kuyala bo.)

Niveau Secondaire:

- Kana Nzambi tubaka yo ve, keti nge ta yindula nde bambisi ta yantika ntangu yina kutina bantu?

(Yo ke mpasi kuyindula nde bambisi ta tina bantu boma bo mosi, sambu Noa me kaka manisa kugulusa moyo ya bo yonso na kati ya maswa.)
- Inki mutindu bantu ke yalaka bambisi bubuyai?
(Bana pesa mabanza.)
- Na mambu yai yonso, inki bantu ke sala na mpila ya mbote, ti inki ta mpila ya mbi?
(Longi, kuwa mabanza ya bana.)

Leso 28.2C Kusonga inki me salama:

Kabisa bana na bandambu zole. Ndambu mosi sala bageste bonso bo kele kuzomba bambisi. Ndambu ya zole sala bageste bonso bo kele bambisi ke kudibumba, ke tina na boma bantu ya kele kuzomba bo.

Leso 28.2D Kuyimba ti kukina:

Kuyala bambisi yonso

Yala bo mbote.

Kuyala bandeke yonso

Yala bo mbote.

Beto ke yala bo na zina ya Nzambi.

Yala bo mbote.

Leso 28.3A Tangila bana: *Kuyantika ch 9 vs. 3*

3 *“Ntangu yai mono me pesa beno bambisi yonso sambu na kudia, mutindu mono pesaka beno ntete matiti yonso ya mubisu.”*

Leso 28.3B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Ntete Nzambi pesaka bantu matiti ya mubisu sambu na kudia (ch 1 vs 29). Ntangu yai, inki Nzambi pesa bo sambu na kudia?
(Bambisi yonso)
- Sambu na inki yo kele ve masumu kana beto kufwa bambisi ti kudia yo?
- (Sambu Nzambi Yandi mosi pesaka bo na beto sambu na kudia.)

Niveau Secondaire:

- Yindula verse yai nzila mosi ti verse 2 na kwenda na ntwala na yo. Sambu na inki nge banza Nzambi tulaka boma ya bantu na

kati ya bambisi ntangu yina?

(Yo pesa ndambu balance. Bantu yantika kuzomba bambisi sambu na madia, kansi bambisi tinaka bantu boma, ebuna bo kwendaka na bantu nswalu ve. Mpidina bambisi manaka ve nswalu, bo vandaka na mpila kubuta mingi. Yo kele mpila mosi Nzambi salaka sambu na kulunda bo.)

- Yindula mambu yai. Ndambu bambisi basikaka na maswa, ti na nima, Nzambi songa bantu nde bo lenda kudia bambisi. Inki yai ke lomba na partie ya bantu sambu bambisi ya kudia kuvanda kulunga konso ntangu sambu na bo ti bana na bo?

(Yo lombaka mayele na partie na bantu nde bo kwenda ve na kufwa bambisi yonso nswalu, kansi bo kufwa bambisi kaka kana bo vandaka na yo mfunu.)

- Nzambi pesaka bantu privilege ya kudia bambisi Yandi salaka. Yo mpi kele responsabilité. Inki mutindu?

(Beto bantu kele responsable na kusansa bambisi ti kusadila bo na mayele sambu bo kuvanda mingi tii kuna.)

- Keti nge lenda tuba ndambu bampila ya bantu me yala bambisi, kansi na mpila ya mbi?

(Ntangu ya nkaka bantu me kufwa bambisi na mpila mosi ya mpamba, kukonda raison ya ngolo. Ntangu ya nkaka bo me fwa bambisi kukonda kusadila yo na mpila ya kulunga. Ntangu ya nkaka bo me fwa

bambisi mingi kukonda kuyindula inki mutindu bo ta buta diaka, ebuna bambisi ya mutindu yina zolaka kufwa yonso.)

Leso 28 .3C Kusonga inki me salama:

 Bana sala théâtre bonso bo ke zomba mbisi, bo simba yo, bo kufwa yo, bo kudia yo.

Leso 28.3D Kuyimba ti kukina:

 Bambisi yonso beno lenda kudia yo Nzambi me pesa beto yo, yonso.

Leso 28.4A Tangila bana: *Kuyantika ch. 9 vs.4*

 4 “Kansi kima mosi mpamba ya beno lenda kudia ve yo yai: beno lenda kudia ve mbisi ti menga na yo sambu moyo kele na kati ya menga.”

L28.4B Kuyula bana bonso yai:

Niveau Primaire:

?

- Ntangu beto kudia mbisi, inki kele nsiku mosi kaka ya Nzambi pesaka ntangu yina? (Beto kudia ve mbisi ti menga.)

Niveau Secondaire:

- Na ntwala ya leso yai, inki beto me longuka dezia sambu na menga? (Bo sadilaka yo na nkailu to makabu na Nzambi.)
- Kana beto yindula Nsangu ya Mbote, inki vandaka mfunu sambu na menga?

(Yesu Kristo, Mwana ya Nzambi, pesaka menga na Yandi na zulu ya kulunsi sambu na makabu ya ta manisa mfuka ya masumu na beto yonso.)

- Sambu na inki nge banza Nzambi pesaka nsiku sambu na menga na ntangu yina?

(Longi, kuwa mabanza ya bana. Mbala ya nkaka Yandi zolaka kutunga na kati na beto luzitu sambu na menga. Yina ta sadisa beto kubakisa ti kumona mfunu ya menga Yesu futaka sambu na beto.)

Leso 28.4C Kusonga inki me salama:

 Mwana mosi sala bageste bonso yandi ke fwa mbisi, ke losa menga na yo. Bana yonso na kimvuka tuba nde, “Menga—kudia ve!”

Leso 28.4D Kuyimba ti kukina:

 Nge lenda kudia mbisi
Kansi menga kudia ve.
Ikele ve, ikele ve,
Menga beto kudia ve.

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Nzambi me tuba nde beto lenda kufwa bambisi ti kudia yo. Beto mpi kele responsable sambu na kusala yo na mpila mosi ya mayele. Mpidina, madia ta vanda ya kulunga tii kuna. Inki mutindu nge banza beto ke sala na bwala yai na mambu yina? -
-Mbote, to mbote mingi ve? Sambu na inki?

(Longi, kuwa mabanza ya bana.) Inki mutindu beto kele sala kuluta mbote?

(Longi, kuwa mabanza ya bana.)

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai: Na mposo yai ya ke kwisa, lomba Nzambi kusonga nge inki mutindu kulunda bima yonso ya Yandi me pesa beto? Ebuna sosa bampila kulunda bima ya Nzambi me pesa beto kuluta mbote?

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Nzambi zolaka nde bantu bakisa nde menga kele special. Yo ke songa moyo.

Ntangu Yesu fwaka na zulu ya kulunsi, Yandi pesaka menga ya ntalu na Yandi bonso nkailu kumanisa masumu na beto.

Keti nge me yamba Yesu bonso Mvulusi ya nge? Kana nge me yamba Yandi ntete ve, bikala na nima classe me mana, ti mono ta sadisa nge.

===

NSUKA YA LESO 28

Leso 29 Nzambi ke mona moyo ya muntu mfunu. Kuyantika ch 9 vs. 5-6

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ya classe ta bakisa nde, bonso bantu kele kusalama na kifwani ya Nzambi, Nzambi ke mona moyo ya bantu mfunu. Sambu na yo, Yandi pesaka nsiku nde kana muntu kufwa muntu ya nkaka, yandi ta futa mpi moyo na yandi mosi.

Ebuna bana ta songa luzitu na bantu ya nkaka bonso bo mpi kele salama na kifwani ya Nzambi. Luzitu yai ta monika na mpila bo sala ti bantu ya nkaka, na mpila bo tuba na bo, ti na mpila bo tula bo na bisambu.

Verse ya kulonguka: Kuyantika ch 9 vs. 6

6 “Muntu yina ta fwa muntu ya nkaka, yandi mpi muntu ya nkaka ta fwa yandi, sambu mono salaka muntu bonso mono mosi Nzambi.”

Revisio:

- Inki nge ta tuba na muntu ya ke tuba nde yo kele masumu kana beto kudia mbisi?
(Bible ke tuba nde na nima ya ntangu ya bamasa, Nzambi pesaka beto bambisi yonso bonso madia.)
- Inki ntangu Nzambi songaka nde beto lenda kudia bambisi?
(Yandi tubaka yo na nima ntangu ya bamasa ya fulukaka na ntoto.)
- Sambu na inki beto fweti sansa bambisi ti sadila bo na mpila ya mayele? (Sambu bo ta buta mingi ti bo ta vanda mingi konso ntangu, sambu madia kuvanda kulunga bamvula mingi.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, beto pesaka beno devoir kulomba Nzambi inki mutindu nge lenda keba kuluta mbote ntoto yai ya Nzambi me pesa beto. Nani me bambuka kusamba mutindu yina? Nani zola songa beto inki bangindu Nzambi pesaka nge?

Kuyantika Leso:

- Na nima ntangu ya bamasa me mana, Nzambi kangulaka bantu nzila na kudia bambisi bonso madia. Keti yai zolaka kutuba nde bo lenda kufwa konso yina bo zolaka?
(Ikele ve. Bo fweti sala yo na mpila ya mayele.)
- Keti yai zolaka kutuba nde bo lenda kufwa mpi BANTU?
(Ikele ve ata fioti. Bantu kele ve bambisi. Bo kele special sambu Nzambi salaka bo na kifwani na Yandi.)

Kansi, keti ntangu ikele ya muntu lenda kufwa muntu ya nkaka kukonda masumu?

Transitio na Leso ya Bible:

Beto ta mona mvutu na lesu na beto bubuyai. Yo ke monika na mukanda ya ntete ya Bible, mukanda ya *Kuyantika, kapu 9, yantika na verse 5.*

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bandumbu Tatu:

Leso 29.1A Tangila bana: Kuyantika ch 9 vs. 5

5 “Kana muntu kufwa beno, mono mpi ta pesa yandi ndola ya lufwa. Mono ta fwa mpi konso mbisi yina ta fwa beno.”

Leso 29.1B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

?

- Inki disumu ta lomba ndola ya lufwa?
(Kana muntu kufwa muntu.)
- Kana mbisi kufwa muntu?
(Kiteso mosi. Mbisi yina ta zwa ndola ya lufwa.)
- Nani ta pesa ndola yina?
(Bantwadisi ya Nzambi me tula responsable. Beto bantu ya nkaka, beto ta pesa ndola yina ve.)

Niveau Secondaire:

- Nzambi me pesa beto bantu nzila ya kufwa mbisi, kansi Yandi lomba ndola ya lufwa kana mbisi kufwa beto. Sambu na inki? Inki luswaswanu ikele?

(Bantu kele special. Mbisi kele na kifwani ya Nzambi ve, kansi kaka bantu kele na kifwani na Yandi. Ebuna beto fweti pesa bantu luzitu kuluta bambisi.)

- Ndola yina ya lufwa kele Nzambi me zenga yo, kansi nge banza nani ta lungisa yo?

(Nzambi ta sadila bantu ya kele na kiyeka kusala yo. [Tala mpi vs. 6.] Na bilumu ya ntama yo ta vanda mfumu. Bubuyai, yo ta vanda leta. [Tala Roma ch 13 vs 1 kana ngindu yina kele mpasi.])

- Ndola ya lufwa—yai ikele makambo mosi ya nene. Sambu na inki nge banza Nzambi lombaka ndola ya lufwa?

(Mbala ya nkaka Yandi lombaka ndola yina kusonga nde yo kele makambo mosi ya nene na kufwa

muntu ya Nzambi me sala na kifwani na Yandi. Kana muntu kufwa muntu ya nkaka, ti bo sala yandi ndola ya lufwa, yandi ta sala mbi yina diaka ve, ti yo mpi ta longa bantu ya nkaka kuzitisa moyo ya muntu.)

Leso 29.2C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bonso bo me fwa muntu. Bo telema na ntwala ya Nzambi, luse ti ntu na bo na nsi, kudila na nsoni sambu na mbi ya nene ya bo me sala.

Leso 29.2D Kuyimba ti kukina:

Moyo ya muntu kele special

Mambu mosi ya nene.

Muntu ikele na kifwani ya Nzambi Mambu mosi ya nene.

Leso 29.3A Tangila bana: Kuyantika ch 9 vs.6

6 Muntu yina ta fwa muntu ya nkaka, yandi mpi muntu ya nkaka ta fwa yandi, sambu mono salaka muntu bonso mosi mosi Nzambi.

Leso 29.3B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

?

- Inki kele ndola ya Nzambi pesa kana muntu kufwa muntu ya nkaka?
(Ndola ya lufwa.)
- Sambu na inki ndola kele ngolo kana muntu kufwa muntu ya nkaka?
(Sambu yandi me fwa muntu ya Nzambi salaka na kifwani na Yandi.)

Niveau Secondaire:

- Bantu ya nkaka bubuyai ke tuba nde bambisi kele mfunu kiteso

mosi bonso bantu. Na mabanza na bo, beto zinga na nsi-ntoto, ti bambisi mpi zinga awa, ebuna, beto kele kiteso mosi ti bo. Kuyindula baverse yai, inki nge ta tuba na bantu yina?

(Bambisi kele mfunu sambu Nzambi me sala bo, kansi bo kele mfunu ve bonso bantu, sambu kaka bantu Nzambi salaka na kifwani na Yandi.)

Leso 29.3C Kusonga inki me salama:

Meka kutanga verse yai ti ritime. Nge tuba nzila mosi, ebuna bo landa na nima ya nge.

Leso 29.3D Kuyimba ti kukina:

Ntangu yai, yika misiki ti yimba verse yina. Bana landa nzila na nzila na nima ya nge. Beno mpi lenda yika bageste to bo lenda kina na rithme.

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Moyo ya bantu kele mfunu mingi na meso ya Nzambi. Ebuna Nzambi me tula bansiku sambu na kukeba moyo ya bantu. Bansiku yina lombaka ndola ya lufwa kana muntu kufwa muntu ya nkaka na luzolo.

Inki mutindu beto lenda songa nde beto zitisa moyo ya bantu bonso Nzambi zitisa yo?

(Longi, bana lenda pesa bangindu. Bangindu ya nkaka lenda vanda kusadisa bantu ya ke na maladi to banuni, kutuba na luzitu na bantu, kukeba nde bo pesa mpasi ve na bantu ya nkaka, kufinga ve, kuloka muntu kindoki ve, kubaka muntu mbeni ve, etc.)

Kana nkento kubaka divumu, yandi yindula ve kukatula yo, sambu mwana yina, ata yo kele fioti, kele muntu Nzambi me sala na kifwani na yandi.

Inki mutindu nge mukristo lenda sala kuluta mbote na mambu yai? (Longi, bana solula mambu yina.) Beto lomba lusadisu ya Nzambi sesepiyai. (Longi, twadisa ntangu ya lombilu.)

Devoir mono ke pesa beno bakristo kele kuzitisa bantu yonso na mposo yai, sambu Nzambi me sala bo yonso na kifwani na Yandi.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Nge ya me yamba Yesu Kristo ntete ve na luzingu na nge, zaba nde, moyo ya nge ikele mfunu mingi na ntwala ya Nzambi. Nzambi songa mfunu na yo na nsiku Yandi tulaka sambu na kukeba moyo ya muntu. Nzambi me pesa nge moyo na luzingu yai, kansi Yandi zola mpi kupesa nge moyo mvu ya mvu na bwala na Yandi.

Yandi tindaka Mwana na Yandi mosi kaka ya vandaka. Yandi kele Mfumu na beto Yesu Kristo. Yandi kwisaka sambu na kufwa ti kufuta mfuka ya masumu yonso ya nge me salaka.

Yesu fwaka, kansi Yandi bikalaka na lufwa ve. Yandi telemaka na lufwa, ebuna Yandi vutukaka na Tata na Yandi na zulu. Yandi ke na moyo bubuyai, ti Yandi ta vulusa nge kana nge binga zina na Yandi ti lomba Yandi kugulusa nge.

Keti nge ta lomba Yandi bubuyai kugulusa nge? Kana nge zola ndima Yandi bubuyai, bikala na nima ya classe ti kwisa vanda awa (longi, songa wapi). Mono ta kwisa, ti mono ta vanda na kiese na kusamba ti nge.

===

NSUKA YA LESO 29

===

Leso 30 Nzambi tulaka nkongolo na zulu bonso kidimbu ya nsilulu na Yandi. Kuyantika ch 9 vs. 8-17

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesa yai, bana ta bakisa nde Nzambi kele kwikama. Yandi ke lungisa konso ntangu bansilulu na Yandi. Yo yina, bana ta tula Yandi ntima na makambo ya luzingu na bo, ya nene ti ya fioti.

Verse ya kulunguka: *Baebreo ch 10 vs. 23*

23 Beto simba na ngolo mambu yina ya beto ke tulaka ntima na malongi na beto, sambu beto lenda tula ntima na Nzambi nde yandi ta sala kaka mambu yina ya yandi silaka beto.

Revisio:

Sonika histoire beto me mona na nkufi bonso yai: (Nge lenda sonika na zulu ya tableau to na papier ya nene, to ata na zelo na ntoto.) Bana meka kulungisa bapartie ya ke konda.

Na nima ntangu ya _____ ya fulukaka na ntoto, Nzambi pesaka Noa nsiku ya mpa sambu na madia. Ntangu yina, bantu lenda yantika kudia _____. Kansi, bo fweti keba nde bo kufwa ve _____, ya Nzambi salaka na kifwani na Yandi. Kana muntu salaka yo, ndola vandaka _____.

(Bamvuta kele: bamasa, mbisi, muntu, lufwa.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta beto lombaka nge kuyindula nge kele na mfunu kusonga luzitu ya kuluta na nani, ti kusamba na mambu

yina. Nani ta tuba inki Nzambi songaka yandi? Inki nge salaka?

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesa yai :

(Na mukanda « Bankunga ya Ecodim »)

Mazono, Bubu, Mvu ya Mvu

Mo' Kwikila Bible

Nani Kele Ngolo ? (Nani Ke Kwikama ?)

Kuyantika Leso:

Keti muntu me sila nge nde yandi ta sala mambu mosi, kansi yandi salaka ve yina ya yandi silaka? Nge monaka inki mutindu na ntima? Keti nge mosi me sila muntu ya nkaka nde nge ta sala mambu mosi, kansi na nima, nge salaka yo ve?

Inki lenda vanda baraison ya bantu kusala ve yina ya bo me sila? (Longi, pesa bana ndambu ntangu kupesa mvutu. Yo lenda vanda nde bo tubaka nde bo ta sala yo, kansi bo yindulaka ve kusala yo. Yo lenda vanda nde maladi simbaka bo, to mambu ya nkaka bwilaka bo na mpila nde bo vandaka ve na mpila kusala yo. Yo lenda vanda nde bo mekaka, kansi bo vandaka ve na ngolo to na mayele ya kulunga kusala yo, yo lenda vanda nde bo vilaka, etc.)

Transitio na Leso ya Bible:

Baraison lenda vanda minga na mutindu na mutindu nde beto bantu sala ve yina ya beto me sila. Kansi Nzambi? Ntangu Yandi sila nde Yandi ta sala mambu mosi, keti beto lenda zaba kieleka nde Yandi ta lungisa yo?

Yandi lenda vila ve. Yandi ke na ngolo yonso. Yandi kele kwikama yonso. Bubuyai, beto ta longuka mambu ya Nzambi silaka bambuta na beto ya ntama. Beto ta mona kana Yandi salaka yina ya Yandi me tuba. Beto yantika na mukanda ya Kuyantika, kapu 9, verse 8.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bandambu Iya:

Leso 30.1A Tangila bana: *Kuyantika ch 9, vs.8-10*

8 *Nzambi tubaka na bo diaka nde:*

9 *“Beto ke wakana na beno ti bana yina ya bana na beno ta butaka.*

10 *Beto ke wakana mpi na bima yai yonso ke zinga na beno kisika mosi: bandeke, bambisi ya mfinda ti ya bwala, disongidila nde bima yonso yina basikaka na maswa ti bana yina ya bana na yo ta butaka.”*

Leso 30.1B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Nani me wakana ti bantu? (Nzambi Yandi mosi)
- Nzambi me wakana ti nani? (Noa ti bana na yandi [vs 8], bana yonso ya bo ta buta, ti bana ya bana ya bo ta buta na nima [vs 9], ti bambisi yonso ya basikaka na maswa, ti bana na bana na bo [vs 10].)
- Inki ndinga na baverse yai ke songa nde Nzambi silaka bo na mpila mosi ya ngolo? (Wakana)

Niveau Secondaire:

- Inki mutindu beto zaba nde nsilulu Nzambi pesaka na bo kele mbote sambu na beto bubuyai mpi? (Nzambi salaka yo ti bo, ti bana na bo yonso ya ta landa na nima. Beto yonso kele na kati ya bana yina.)

Leso 30.1C Kusonga inki me salama:

Mwana mosi sala bonso Nzambi. Bana ya nkaka, kabisa bo na

bandambu tatu. Ndambu mosi kele Noa ti fami na yandi. Yina lenda vanda bana 8. Ndambu ya nkaka kele bana ya fami ya Noa ta buta na nima. Bo lenda vanda mingi. Ndambu ya nsuka ta vanda bambisi ya basikaka na maswa ti bana na bo.

Nge longi, nge tanga verse 8-10 malembe-malembe. Ntangu nge tanga groupe mosi, mwana ya ke sala bonso Nzambi, yandi ta songa musapi na groupe yina. Ntangu yandi songa bo musapi, bantu ta tuba, “Ee, ee.” Bambisi ta tuba bonso bambisi mutindu na mutindu.

Leso 30.1D Kuyimba ti kukina:

Nzambi wakanaka
Na Noa ti fami
Nzambi wakanaka
Na bana ya ta butama.
Nzambi wakanaka
Na bambisi yonso.
Nzambi wakanaka
Amen! Amen! Amen!

Leso 30.2A Tangila bana: *Kuyantika ch 9 vs. 11*

11 *Kuwakana na beto kele mutindu yai: Bima yina ke zinga ta fwa diaka na mvula ya ngolo ve. Mvula ya ngolo ta fwa diaka nsi-ntoto ve.*

Leso 30.2B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Inki vandaka nsilulu ya Nzambi pesaka bo? (Masa ya ngolo ta kwisa diaka ve sambu masa fuluka na ntoto ti kufwa bima yonso.)

Niveau Secondaire:

- Kana mvula vandaka mingi ti masa fulukaka na sika mosi na ntoto, bonso bwala mosi to rayon

mosi, keti yai ta songa nde Nzambi me fwa nsilulu na Yandi?

(Ikele ve. Yandi silaka ve nde masa ta kwisa ve kifuluka na sika mosi, kansi Yandi silaka nde masa ta fuluka ve na nsi-ntoto ya mvimba, sambu na kufwa bima yonso ya moyo.)

- Nzambi pesaka nsilulu yai ntama. Kiteso ya bamvula 4,000 me luta na nima Yandi pesaka nsilulu yina. Na ntangu yai yonso, keti masa me kwenda diaka kifuluka na nsi-ntoto ya mvimba?

(Ikele ve. Masa me fuluka na ndambi bisika mosi-mosi, kansi ata mbala mosi ve masa me kwisa kifulusa nsi-ntoto ya mvimba. Bamvula kuluta 4,000, Nzambi me lungisa nsilulu na Yandi tii ntangu yai.)

Leso 30.2C Kusonga inki me salama:

Nge longi tanga verse 11 diaka. Konso mbala nge tuba “ve,” bana yonso ta nikisa musapi ti tuba nde, “Ve! Yo ta salama ve!”

Leso 30.2D Kuyimba ti kukina:

Mvula ya kifuluka na ntoto yonso, yo ta kwisa diaka ve, Ata fioti ve! Ata fioti ve!

Nzambi mene sila yo ‘Buna yo lenda salama ve, ve, ve!’

Leso 30.3A Tangila bana:

Kuyantika ch 9 vs. 12 ti 13

12-13 Mono ke tula nkongolo na mono yai na zulu sambu na kusongaka mvulu na mvula kuwakana yai ya beto me wakana na beno ti na bambisi yonso. Yo kele

kidimbu yina ta songaka kuwakana ya mono me wakana na bima yonso kele na nsi-ntoto.

Leso 30.3B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Nzambi tulaka inki na zulu? (Nkongolo na Yandi)
- Inki vandaka mfunu ya nkongolo yina? (Yo vandaka kidimbu ya songaka nsilulu ya Nzambi to kuwakana na Yandi ti bantu.)
- Inki ta salama ntangu Nzambi nata matuti ya mvula na zulu ya ntoto? (Nkongolo ya Nzambi ta monika na zulu.)
- Keti mpila ikele nde Nzambi lenda kuvila yina ya Yandi silaka? (Mpila ikele ve. Yandi fweti bambuka mpila Yandi me wakana ti bantu.)
- Kana yo vandaka ve nde Nzambi silaka mpidina, inki mutindu nge banza yo zolaka kuvanda konso ntangu ya mvula monikaka? (Bantu zolaka kuvanda na boma ya mingi.)

Niveau Secondaire:

- Na verse 12, inki bandinga ke songa nde nsilulu yai ke simba tii kuna, tii na beto bubuyai, tii na bana ya bana na beto? (Yo ke tuba “mvula na mvula”.)

Leso 30.3C Kusonga inki me salama:

Mwana mosi lenda twadisa na nsaka yai. Bana yonso ya nkaka na kimvuka sakana bonso bo ke dessiner nkongolo na mupepe. Bo lenda dessiner babandi ya couleur na

mutindu na mutindu ntangu ntwadisi
binga bacouleur. Mbandu:

Rouge, orange, jaune, etc.

Kana nge ke na mpila, bo mpi lenda
dessiner nkongolo ya kieleka na zulu
ya papier.

Leso 30.3D Kuyimba ti kukina:

Nzambi mene tula nkongolo
Na zulu, na zulu
Sambu na kusonga
nsilulu na Yandi.
Nzambi ke kwikama,
Nzambi ke kwikama!

Leso 30.4A Tangila bana: *Kuyantika ch 9 vs 14-16*

*14 Konso ntangu kana mono basisa
matuti na zulu, kana nkongolo
kumonika,*

*15-16 mono ta yindulaka kuwakana
ya mvula na mvula yina ya beto
wakanaka na beno na bambisi yonso
nde mvula ya ngolo ta fwa diaka ve
bima yonso yina ke zinga na nsi-
ntoto.”*

Leso 30.4B Yula bana bonso yai—

Niveau Primaire:

- Inki ta songa beto nde Nzambi ke bambuka mpila Yandi me sila beto? (Nkongolo ya ke monika na matuti na zulu.)
- Inki nsilulu Nzambi ta bambuka? (Yandi ta bambuka nsilulu nde Yandi ta tinda diaka ve masa ya ngolo sambu na kufwa bima yonso ya ke zinga na nsi-ntoto.)

Niveau Secondaire:

- Keti na nima ya ntangu, Nzambi lenda tinda diaka bamasa ya nkaka sambu na kufwa bima yonso ya moyo?

(Ikele ve. Mbala ya nkaka bamasa ya ngolo lenda kwisa na bwala mosi, kansi yo ta fwa ve moyo yonso. Yo mpi ta fuluka ve na nsi-ntoto ya mvimba.)

- Nzambi tubaka nde nkongolo na Yandi ta vanda na matuti na zulu, ti Yandi ta tala yo, ti Yandi ta bambuka mpila Yandi silaka bantu. Nani diaka ta bamuka yo ntangu bo tala nkongolo yina? (Beto bantu na ntoto, beto ta bambuka yo.)
- Sambu na inki beto fweti mona kiese kana beto mona nkongolo na zulu? (Beto fweti mona kiese sambu beto bambuka mpila Nzambi silaka beto, ti beto bambuka nde tii bubu, Yandi me lungisa nsilulu na Yandi kaka.)

Leso 30.4C Kusonga inki me salama:

Tula bana na bandambu zole. Groupe mosi ta “dessiner” nkongolo na mupepe ti tuba,
“Kana nge mona nkongolo...” Ndambu ya zole ya bana ta bula maboko ti tuba,
“Bambuka! Bambuka!”

Leso 30.4D Kuyimba ti kukina:

Kana Nzambi mona nkongolo,
Yandi ta bambuka,

Kana beto mono nkongolo,
Beto bambuka mpi.

Inki beto bambuka?
Nsilulu ya Nzambi!

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Nzambi kele kwikama kusala yonso Yandi me sila. Nzambi ke lunga nge kutula Yandi ntima na mambu yonso.

Keti nge ta tula ntima na Nzambi na makambo yonso ya luzingu ya nge, ya nene ti ya fioti? Kana nge tula yonso na maboko ya Nzambi, Yandi kele kwikama kusadisa nge. Nge ta tula Yandi ntima na inki mambu sesepiyai? (Longi, sala ntangu ya lombilu na kutula makambo yonso ya luzingu na maboko ya Nzambi.)

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai: Na mposo yai, ntangu nge yantika kuvanda na boma, kinga. Tula yonso na maboko ya Nzambi, sambu Yandi kele kwikama.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Kana nge me tula ntima na Yesu ntete ve, zaba nde Nzambi kele kwikama kulungisa mpila Yandi me silaka. Ee, ti na kati ya mpila Yandi me sila kele yai: nde bo ya tula ntima na Mwana na Yandi Yesu Kristo, bo ta mona ve ndola mvu ya mvu. Bo ta guluka na bwala ya Nzambi.

Mukanda ya Yoane ch 3 vs 16 ke zabisa beto: “Sambu Nzambi me lutaka kuzola bantu yonso, ebuna Yandi pesaka bo Mwana mosi yina kaka kele na Yandi, sambu konso muntu ya kwikila Yandi, yandi kufwa ve, kansi yandi kuvanda na moyo ya mvula na mvula.”

Kana nge me tula Yesu ntima ntete ve bonso Mvulusi ya nge, nge lenda balula ntima na Yandi bubuyai. Na nima ya classe, ntangu bana ya nkaka basika, nge basika ve, kansi nge kwisa kuvanda awa. (Longi, songa bana wapi kuvanda). Mono ta kwisa kusolula ti kusamba ti nge sambu nge kuyamba Yesu.

===

NSUKA YA LESO 30

Leso 31 Noa laukaka na vinu, ti mpasi kulandaka.

Kuyantika ch 9 vs. 18-29

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu bubuyai, bana ta zaba nde kulauka na malafu kele makambo ya nsoni ya nata mpasi na muntu yina, ti na fami na yandi. Ebuna bo ta buya kunwa malafu ya ngolo.

Verse ya kulonguka: Bingana ch 20 vs. 1

1 Kunwa malafu mingi ke kumisa nge muntu ya buzoba. Yo kele mayele ve na kulauka malafu.

Revisio:

Na bamposo me luta, beto monaka nde Nzambi pesaka bansilulu ya kitoko na Noa ti bana na yandi ti bafami ya landaka bo. Nani lenda bambuka bansilulu yina?

(Masa ta fuluka na ntoto diaka ve, masa ta fwa bima yonso ya moyo diaka ve, ntangu ya kukuna ti ya kubaka mabumu ta landa kaka tii kuna.)

Ntangu yai, mono ta dessiner na mupepe kidimbu ya Nzambi pesaka sambu na kubambukisa bo mpila ya Yandi silaka. (Longi, dessiner nkongolo.) Yai kele inki?

Ee, yo kele nkongolo. Mbala mingi na nima ya mvula me noka, beto mona yo na zulu. Yai kele kidimbu ya songa beto nde Nzambi ta bambuka mpila Yandi me sila beto, ti yo sadisa beto kubambuka nde Yandi ta sala mutindu Yandi me sila.

Revisio sambu na niveau secondaire:

Nge longi lenda sonika baligne ya nkufi 8 na zulu ya tableau (to na papier, to na zelo). Nge songa bana nde yo kele ndinga ya vandaka na lesu me luta. Bo songa nge balettre mosi-mosi. Kana bo tuba lettre ya

kele na ndinga “Nkongolo”, nge sonika yo na ligne yina. Mbandu: Kana bo tuba L,

Nge sonika yo na ligne bonso yai:

_____ L _____.

Kana bo tuba A, nge tuba nde yo kele ve na ndinga yina. Kana bo manisa, yo ta monika bonso yai:

 N K O N G O L O

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, beto pesaka beno devoir kutula ntima na Nzambi na mambu ya nene ti ya fioti. Nani mekaka kusala yo na mposo yai me luta? Nani zola kusonga beto inki mutindu yo lutaka? (Longi, pesa bana ndambu ntangu kutuba.)

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso Yai:

(Na mukanda “Bankunga ya Ecodim”)

2 Korinto 5:17

Kana Nge Zaba Nge Me Vuluswa
Landa, Mo’ Ta Landa Nge, Mfumu
O Keba Maboko (O keba munoko inki nge kunwa [Malafu Ve!])

Kuyantika Leso:

Ntangu kwisaka ya masa ya ngolo me mana. Noa ti fami na yandi ti bambisi yonso me basika na maswa. Bo kotaka ntoto ya vandaka ya mvindu ya masumu diaka ve. Yo vandaka fuluka ya lusakumunu ya Nzambi. Bo vandaka na kisalu ya nene na ntwala na bo—fulusa ntoto diaka ti kutunga diaka bima yonso. Nzambi vandaka ti bo. Keti bo ta mona makambo ya mbi diaka na ntoto yai ya mpa?

Transitio na lesu ya Bible:

Kununga na bo ti kiese na bo na ntoto yina ya mpa ta landa mpila bo mosi ta sola. Mawa sambu Tata Noa kwendaka nswalu kusola kusala mambu mosi ya buzoba. Mpila yandi solaka, yo nataka nsoni ti mawa

na yandi ti na fami na yandi. Beto ta mona inki makambo kubwaka na *Kuyantika ch 9, yantika na verse 18.*

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bandambu 5:

Leso 31.1A Tangila bana: *Kuyantika ch 9 vs.18-19*

Bayai kele bana ya Noa yina basikaka na maswa: Semi, Kami, ti Yafeti. (Kami vandaka tata ya Kanana.)

19 Bana yai tatu ya Noa vandaka bambuta ya ntete ya makanda ya bantu yonso na nsi-ntoto.

Leso 31.1B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Na nsuka ya masa ya ngolo, bana ikwa ya Noa basikaka na maswa? (Bana ya bakala tatu basikaka.)
- Bazina na bo banana? (Semi, Kami, ti Yafeti)
- Kanana vandaka nani? (Kanana vandaka mwana ya Kami ti ntekolo ya Noa)
- Nani vandaka bambuta ya ntete ya makanda yonso? (Bana yai tatu ya Noa—Semi, Kami, ti Yafeti, bo vandaka bambuta ya ntete ya makanda yonso na nsi-ntoto.)

Niveau Secondaire:

- Sambu na inki bana yai tatu ya Noa—Semi, Kami ti Yafeti—vandaka mfunu mingi? (Bo vandaka mfunu sambu bo kumaka bambuta ya makanda yonso.)
- Keti nge mona nde Bible ke tuba nde bantu yonso ya nsi-ntoto kele fami mosi, to ve? Sambu na inki, to sambu na inki

ve?

(Bible ke longa nde beto bantu yonso kele fami mosi, sambu beto kele na mbuta mosi na nima ya masa ya ngolo. Mbuta na beto yonso kele Noa.

- Keti nge me wa phrase yai, “langue Semitiki”? Bazwif ti Ba-Arabe, bo kele mbandu ya bantu Semitiki. Nge banza nde bo kele bana ya inki mwana ya Noa? (Bo kele bana ya Semi. Ndinga “Semitiki katuka na zina Semi.)
- Keti nge me wa phrase yai, “langue Kamitiki? Inki mwana ya Noa nge banza ke mbuta na bo? (Mwana na yandi Kami.)
- Keti nge me wa ndinga “Bantu ya Kanana”? Bo vandaka mosi ya bantu ya vandaka kuzinga na nsi Nzambi silaka na bana ya Abrami. Bo vandaka bana ya inki ntekolo ya Noa? (Bana ya Kanana, ya vandaka mwana ya Kami ti nketolo ya Noa.)

Leso 31.1C Kusonga inki me salama:

Lomba bana ya bakala iya kusala théâtre. Bo kwisa na ntwala ya classe. Lomba mwana mosi kutanga. Mutangi tanga verse 18 diaka. Ntangu yandi ke tanga, nge tula diboko na nge na zulu ya ntu ya bana tatu ya Noa ti ntekolo ya Noa, Kanana. Tula yo ntangu mutangi tuba zina na yandi.

Konso ntangu nge tuba mwana diboko, nge tuba zina na yandi—Semi, Kami, Yafeti, to Kanana, ti bana yonso ya nkaka songa yandi musapi ti tuba diaka zina na yandi.

Na nima, mutangi tanga vs. 19 diaka, ti bana yonso kwenda na mosi ya batata yai tatu, kusonga nde bo vandaka bambuta ya bantu yonso.

Leso 31.1D Kuyimba ti kukina:

 Bana tatu ya Noa
basikaka na maswa (songa misapi
tatu)

Bo kumaka bambuta
Ya beto yo-onso!

**Leso 31.2A Tangila bana: Kuyantika ch 9
vs. 20-21**

 20 Noa vandaka na kisalu ya
kusalaka bilanga. Yandi vandaka
mpi muntu ya ntete na kukuna
bilanga ya vinu.

21 Ntangu yai yandi bakaka ndambu
ya malafu ya vinu, yandi nwaka, yo
simbaka yandi, yandi laukaka.
Ebuna yandi katulaka bilele na
yandi, yandi lalaka kinkonga na nzo
na yandi ya ntenta.

Leso 31.2B Kuyula bana bonso yai-**Niveau Primaire:**

?

- Noa salaka inki kisalu na nima ya masa ya ngolo? (Yandi salaka bilanga.)
- Yandi kunaka inki? (Yandi kunaka bilanga ti bilanga ya vinu.)
- Keti bantu mingi me kunaka bilanga ya vinu na ntwala ya Noa? (Ikele ve. Yandi muntu ya ntete kusala yo.)
- Noa salaka inki na bambuma ya vinu yina? (Malafu ya vinu)
- Inki mutindu nge zaba nde Noa kunwaka malafu ya kuluta mingi? (Yo simbaka yandi, ebuna yandi laukaka.)

- Ntangu muntu me lauka na malafu, mbala mingi yandi ta sala, ti yandi ta tuba mambu ya ta pesa yandi nsoni na nima. Inki mambu ya nsoni Noa salaka sambu yandi me lauka na malafu?

(Yandi katulaka bilele ti lalaka kinkonga ya ntenta na yandi, ti bantu ya nkaka monaka yandi.)

- Verse na beto ya kulonguka ke songa beto nde vinu mingi ke kumisa muntu buzoba. Inki mambu ya buzoba Noa salaka?

(Yandi zabaka ve inki yandi vandaka kusala ntangu yandi katulaka bilele to ntangu yandi lalaka kinkonga.)

Niveau Secondaire:

- Kana Noa zabaka nde yandi vandaka kinkonga, yo zolaka kusala yandi inki? (Yandi zolaka kumona nsoni.)
- Keti nge me mona muntu tuba to sala mambu ntangu yandi me lauka na malafu, nde yandi zolaka ve kusala to kutuba ntangu ya nkaka? Inki yina? (Longi, bana tuba inki bo me mona.)
- Sambu na inki nge banza Noa kunwaka malafu ya kuluta? (Malafu ke na mpila kukitisa sense ya judgement. Ntangu bantu yantika kunwa yo, bo mona yo mpasi kuzaba ntangu yo me lunga na bo.)

Leso 31.2C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bageste kusonga mpila Noa ke kuna bilanga ya vinu.

Leso 31.2D Kuyimba ti kukina:

Noa kunwaka malafu

Yandi me lauka

Yandi kumaka buzoba

O nso-oni!

Yandi me zaba kima ve

Yandi katulaka bilele

Yandi lalaka kinkonga

O nso-oni!

**Leso 31.3A Tangila bana: Kuyantika
ch 9 vs.22-23**

22 Ntangu Kami, tata ya Kanana, monaka nde tata na yandi kele kinkonga, yandi kwendaka kusonga bampangi na yandi.

23 Ebuna Semi ti Yafeti, bo bakaka lele, bo tulaka yo na zulu ya mapeka na bo. Bo vandaka kwisa kinima-nima tii na kati ya nzo, ebuna bo fikaka tata na bo lele yina. Bo tulaka ilungi na bo na ndambu ya nkaka sambu bo kumona ve tata na bo kinkonga.

Leso 31.3B Kuyula bana bonso yai-**Niveau Primaire:**

- Nani monaka Noa kinkonga na kati ya ntenta? (Kami, tata ya Kanana.)
- Kami salaka inki? (Yandi kwendaka kusonga bampangi ya nkaka ya vandaka na nganda ya ntenta.)
- Inki Semi ti Yafeti salaka sambu na yo? (Bo bakaka lele na zulu ya mapeka na bo, ti bo kotaka ntenta kinima-nima, sambu bo kumona kinkonga ya papa ve, ebuna bo fikaka yandi.)

Niveau Secondaire:

- Passage yai lenda vanda ndambu mpasi kubakisa, sambu beto zola kuzaba mambu mingi ya Nzambi me songa beto ve. Inki kele bangyifula ya nge yindula sambu na histoire yai? (Longi, pesa nzila nde bana tuba mabanza na bo. Mbandu ya bangyifula bo lenda yindula ya Nzambi me songa beto ve: ?? Sambu na inki Kami vandaka na ntenta ya Tata Noa? ???Muntu pesaka yandi inswa kuvanda kuna? ???Sambu na inki bo tanga zina ya Kanana na mambu yina? Yandi mpi vandaka na kati ya ntenta? ???Inki vandaka attitude to mabanza ya Kami nde yandi fweti kwenda kusonga bampangi na yandi? Keti yandi vandaka kuseka tata na yandi? ???Keti Kami songaka bampangi sambu bo mpi kwisa kumona kinkonga ya tata na bo?

- **NB :** Bantu ya nkaka ya me longuka Bible banza nde Kami songaka luzitu ve sambu na tata na yandi. Na baverse beto me tanga, inki lenda pesa ngindu yina? (Yandi mekaka ve kufika tata, kansi yandi kwendaka kusonga bampangi na yandi.)
- Inki mutindu Semi ti Yafeti songaka luzitu? (Bo fikaka tata, kansi bo kotaka na nima-nima sambu bo kumona kinkonga na yandi ve.)

Leso 31.3C Kusonga inki me salama:

Sola bana kusala bageste bonso Noa, Kanana, Kami, Semi, ti Yafeti. Sadila mesa bonso ntenta ya Noa.

Mwana mosi lala na ntoto na kati ya ntenta bonso yandi kele Noa. (Yandi kinkonga ya kieleka ve. Beto kaka tuba mpidina.)

Kanana mona Noa ti yandi seka nkaka na yandi. Yandi kwenda kusonga tata na yandi Kami.

Kami tala Noa, ebuna yandi kwenda nswalu kusonga bampangi na yandi Semi ti Yafeti.

Bo seka ve, kansi bo baka lele ti kota ntenta na yandi, baluse na nima-nima sambu bo kumona ve kinkonga na yandi, ebuna bo fika tata na bo.

Leso 31.3D Kuyimba ti kukina:

Kanana sekaka nkaka na yandi Nsoni, o nsoni. Kami songaka bampangi na yandi Nsoni, o nsoni

Semi ti Yafeti sekaka ve Bo kwendaka kufika tata Bo kotaka luse na nima-nima Sambu bo kumona ve yandi

Leso 31.4A Tangila bana: *Kuyantika ch 9 vs. 24-27*

24 Ntangu vinu manaka Noa, yandi telemaka. Ebuna yandi waka mutindu mwana na yandi ya leki salaka yandi.

25 Noa tubaka nde:
“Mono me singa Kanana, yandi ta vanda mpika ya bampangi na yandi.

26 Lukumu na Mfumu Nzambi, Nzambi ya Semi.
Kanana ta vanda mpika ya Semi.

27 Nzambi kupesa Yafeti luzingu ya nda; Bana na yandi mpi bo zinga kisika mosi na bana ya Semi.

Kanana fweti vanda mpika ya Yafeti.”

Leso 31.4B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Inki salamaka ntangu Noa telemaka ti vinu manaka na yandi?
(Yandi waka mutindu Kanana me sala yandi.)
- Noa salaka inki sambu na yo?
(Yandi singaka Kanana to pesaka lusilu na zulu ya Kanana.)
- Keti Noa singaka Kami, to yandi singaka Kanana, mwana ya Kami?
(Yandi singaka Kanana, kansi Kami ve.)
- Lusilu yina tubaka nde inki?
(Kanana ti fami na yandi ta kuma bampika ya bafami ya baoncle na yandi Semi ti Yafeti.)

Niveau Secondaire:

- Inki lenda vanda na kati ya baraison ya Noa singaka Kanana kansi Kami ve?
(Yai kele raison nde beto kwikila Kanana sekaka Noa to songaka luzitu ve. Yandi vandaka luyantiku ya mambu yina.)
- Bantu ya nkaka me tuba nde bandombe, bana ya Kami, vandaka bampika sambu na lusilu yai. Inki mutindu beto zaba nde yina kele kieleka ve?
(Lusilu vandaka sambu na Kanana. Yo vandaka sambu na Kami ve. Mpasi ya Kami vandaka kaka mawa

ya kuzaba nde fami ya mwana na yandi Kanana ta kuma bampika.)

- Inki bampasi to bamakambo Noa me natila fami na yandi sambu yandi laukaka na vinu kaka mbala mosi yai?

(Yo nataka nsoni na yandi mosi Noa ti na fami. Ti mawa me kwisila yandi nde ntekolo na yandi mosi ta kuma fami ya bampika.)

- Sambu na inki Noa fweti kusinga Kanana, ntekolo na yandi?

(Yo ke monika bonso Nzambi vandaka kusonga yandi nsuka ya masumu yai ta vanda inki.)

- Keti nge me wa zina Bakananite to bantu ya Kanana na nima-nima na kati ya Bible?

(Bo kumaka bantu ya mbi mingi, ebuna Nzambi songaka nde Yandi ta pesa nsi na bo na fami ya Abrami. Na nima ya bamvula mingi, ntangu mbi na bo me kuma mingi, Nzambi sadisaka bantu ya Israel kununga bo ti kubaka ntoto na bo. Bo ya fwaka ve, bo kumaka bampika. Mambu yai salamaka na nima ya bamvula mingi. Beto tanga yo na mukanda ya Yozue na Bible.

Lusilu ya Noa salamaka mpila Nzambi tubaka.

Leso 31.4C Kusonga inki me salama:

Mwana mosi sala bonso Noa.

Ndambu ya nkaka ya bana sala bonso bampangi ya ke songa Noa inki me salama. Sala bageste kusonga mambu yai:

- Noa telema na mpongi ya vinu, ebuna yandi mona nsoni sambu yandi ke lala kinkonga.
- Noa mona lele ya mwana na yandi.

- Noa binga bantu kuyula inki me salama ntangu yandi me lala kulauka.
- Bo songa yandi mpila Kanana me seka yandi ti mpila Semi ti Yafeti me fika yandi na luzitu.
- Nzambi songa Noa inki ta vanda luzingu ti nsuka ya Kanana.
- Na mawa yonso, Noa songa nde dikanda ya Kanana ta kuma mpika ya bampangi.

Leso 31.4D Kuyimba ti kukina:

Noa telemaka na vinu na yandi
Yandi monaka nsoni
Ti mawa mingi
Kanana me yantika
Na nzila ya mbi
Ya ta nata kimpika
O vinu, ma-awa!

Leso 31.5A Tangila bana: *Kuyantika ch 9 vs.28-29*

28 Ntangu mvula yina ya ngolo zenganaka imene, na nima Noa zingaka diaka bamvula nkama tatu makumi tanu (350);

29 yandi fwaka ntangu yandi kumaka bamvula nkama uvwa makumi tanu (950).

Leso 31.5B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- Bamvula ikwa Noa zingaka na nima masa ya ngolo me zengana? (Bamvula 350)
- Bamvula ikwa Noa zingaka yonso? (Bamvula 950)

- Inki salamaka na nsuka ya bamvula yina yonso? (Noa kufwaka.)

Niveau Secondaire:

- Noa zingaka bamvula 950. Yai kele mingi. Keti nge bambuka muntu ya zingaka bamvula kuluta yandi?
(Matuzala zingaka bamvula 969. Yandi vandaka nkaka ya Noa. [Kuyantika ch 5 vs. 27] Yaredi zingaka bamvula 962. Yandi vandaka grand-nkaka ya Noa. [Kuyantika ch 5 vs. 20]. Noa vandaka muntu ya tatu na nda ya luzingu.)
- Yindula mambu yonso ya mbote ya Noa salaka na luzingu na yandi. Nani lenda bambuka ndambu ya bima yina?
(Longi, pesa bana ntangu ya kupesa mvutu. Nzambi monaka yandi mbote kuluta bantu yonso, yandi kwikilaka Nzambi, yandi lemfukaka na Nzambi, yandi tungaka maswa, yandi pesaka makabu na Nzambi, etc.)
- Kansi inki kele mambu ya nsuka beto tanga sambu na Noa?
(Yandi laukaka malafu, ti yandi tubaka lusilu na zulu ya ntekolo na yandi.)
- Luzingu ya Noa, mingi vandaka mbote. Kansi na nsuka, keti Noa manisaka luzingu na yandi mbote?
(Ikele ve.)
- Sambu na inki yandi manisaka ve mbote? (Sambu yandi kunwaka malafu ya vinu, ebuna yandi laukaka. Ntangu yina, yandi salaka mambu ya nsoni ya natilaka fami na yandi mpasi ti nsoni mingi.)

- Bible ke tuba ve nde Noa singaka Kanana na makasi. Yo ke monika nde Nzambi Yandi mosi songaka Noa direction ya ntekolo na yandi vandaka kukwenda na luzingu na yandi, ti Yandi songaka Noa yo ta suka inki mutindu. Sambu na inki nge banza Nzambi songaka yandi yina?

(Longi, kuwa mabanza ya bana. Na kati ya mabanza ya lenda vanda, yo yai: Mbala ya nkaka Nzambi zolaka yandi ti fami ya mvimba kubakisa nde mpila beto bantu zenga ti mpila beto bantu sala na luzingu konso lumbu, yo ta vanda na makambo ya ta landa yo, kana ya mbote, kana ya mbi.)

Sambu Noa laukaka na malafu, Mpeve mosi ya luzitu ve kotaka na fami. Mpeve yina ta yela tii ntangu ya fami ya Kanana ta zitisa Nzambi diaka ve. Ntangu yina, bo ta kuma bampika, ti Nzambi ta pesa nsi na bo na bantu ya nkaka.)

- Ntangu Noa yantikaka kunwa malafu yina, nge banza nde yandi sosaka kulauka?
(Ikele ve. Malafu ke simba mabanza ya bantu. Na nima muntu yantika kunwa, yandi zaba ve inki yandi ke sala. Bantu mingi, bo ke na mpila ve kubika kunwa malafu na ntangu ya mbote.)
- Kana Noa lenda sala lumbu yina diaka, inki nge banza yandi ta sala na mutindu ya nkaka?
(Mono banza nde yandi ta kunwa malafu ve.)

Leso 31.5C Kusonga inki me salama:

Ndambu ya bana lenda sala bageste bonso bo me lauka. Bana ya nkaka lenda songa bo nde, “Malafu ya ngolo—mbote ve!”

Leso 31.5D Kuyimba ti kukina:

Tata Noa! Nge me yantika mbote
Kansi na nsuka, nsoni ti mawa
Nge kunwaka malafu, kuluta!
Kuluta!

Mawa ti nsoni! (Yimba diaka)

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Kana nge zola kuzaba nde malafu ta simba nge ve, ta bebisa luzingu ya nge ve, kaka mpila mosi keke kuzaba mambu yina. Nge banza yina keke inki?

(Kaka mpila ikeke kana nge kunwa malafu ve ata mbala mosi. Mpidina nge lenda zaba nde yo ta simba nge ve ti nge ta lauka ve.)

Keti nge zola kuzaba nde nge ta lauka ve na malafu? Nge zola kuzaba nde malafu ta sala nge nsoni ve? Inki nge zola kusila na Nzambi sesepiyai? (Longi, bana solula mambu yai, ebuna sala ntangu ya bisambu.)

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai, nde nge samba mposo yai nde Nzambi pesa nge ngolo kubuya malafu.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Kaka Muntu mosi lenda pesa nge ngolo sambu nge kununga mpukumunu ya malafu ti masumu yonso na luzingu na nge. Muntu yina keke Mfumu Yesu Kristo.

Keti nge ke zaba Yandi? Ketu nge me yamba Yandi bonso Mvulusi ya nge? Kana nge zaba ve nde nge me yamba Yandi, na nima ya classe, bikala awa ntangu bana ya nkaka basika. Kwisa vanda awa na kiti yai. (Longi, songa bo kiti yina.)

To, kwisa na nzo na mono na kati ya mposo yai. Songa mono nde nge me kwisa sambu na kuyamba Yesu. Mono ta vanda na kiese

na kusolula ti nge, mpi kutwadisa nge na Yesu.

Nge fweti solula ti mono ve kuyamba Yesu na luzingu na nge. Nge lenda samba nge mosi, ata nge keke wapi. Kaka songa Yesu nde nge kwikila Yandi. Kaka lomba Yandi kukota luzingu na nge ti kulolula masumu na nge. Nge ta kuma muklisto ya kieleka!

===

NSUKA YA LESO 31

===

Leso 32 Fami ya Yafeti yelaka, tii yo kumaka makanda ya Europe ti Russe. Kuyantika ch 10 vs. 1-5

Kikuma ya Leso: Na nsuka ya lesa yai, bana na mono ta bakisa nde Yafeti kumaka tata ya makanda ya Europe ti Russe. Bo ta bakisa nde Nzambi zola bantu yonso, ti Yandi zaba beto yonso na zina na beto. Ebuna bo ta songa luzolo ya bampangi ya makanda ya nkaka, ti bo ta meka kutwadisa bo na Yesu kana Nzambi kangula bo nzila.

Verse ya kulonguka: *Bisalu ch 10 vs. 34b-35*

“...Nzambi ke zolaka bantu yonso mutindu mosi. 35 Na konso dikanda ya bantu yandi ke ndimaka bantu yina ke zitisaka yandi ti ke salaka mambu ya mbote.”

Revisio:

- Na nima ya masa ya ngolo ya fulukaka nsi-ntoto me yuma, bantu vandaka ikwa na ntoto ya mvimba?

(Bantu 8 kaka—Noa, bana ya Noa Semi, Kami ti Yafeti, ti bankento na bo.) Yindula inki mutindu yo ta vanda kana population ya ntoto ya mvimba vandaka kaka bantu 8!

- Nzambi zolaka fami ya Noa kusala inki na nima masa ya ngolo yumaka?

(Yandi zolaka bo kubuta mingi ti kufulusa ntoto.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, nani me mona mambu ya mbi ya malafu me sala na luzingu ya muntu? (Longi, pesa ntangu sambu bana pesa mvutu.)

Nani me zenga nde bo ta kunwa ve malafu ya ngolo? Kiese sambu na bo ya me zenga

mutindu yina! (Longi, samba Nzambi nde Yandi kupesa bo ngolo kulungisa nsilulu yina bilumbu na bo yonso.)

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesa yai:

(Na mukanda, “Bankunga ya Ecodim”) Beto Zolana
Kana Nge Me Vuluswa
Kwenda Nord, Kwenda Sud
Mono Kele na Nzo Kitoko (Vs. yai--
Kutwadisa Bantu ya Nkaka na Mvulusi & Benda Bampangi Ya Nkaka, Beno Kwisa)

Kuyantika Leso: Yindula bantu ya mutindu na mutindu ya kele na nsi-ntoto bubuyai. (Longi, bana lenda tuba makanda yonso ya bantu ya bo zaba.) Bo kele mutindu mosi ve. Bo kele diswaswanu na mutindu mingi! (Longi, bana lenda tanga diswaswanu yonso ya bo zaba.)

Transitio na Leso ya Bible:

Kansi, ata bantu kele mutindu mingi, bo yonso kele kiteso mosi mpi na mutindu ya nkaka. Inki mutindu bo kele kiteso mosi? (Bo kele bantu, Nzambi salaka bo yonso na kifwani na yandi, bo yonso kele bana ya Adami ti Eva, bo yonso kele bana ya Noa, bo yonso kele bankwa-masumu, Nzambi zola bo yonso, etc.)

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bandambu 5 :

Bubuyai beto yantika kulonguka inki mutindu fami ya Noa yelaka na nima ya ntangu ya masa, ti mutindu bafami yina kumaka makanda ya nene. Bo kumaka baklani ti banatio, ti bo panzanaka na ntoto ya mvimba. Bubuyai beto yantika na mwana ya Noa zina ya Yafeti. Beto ta mona mpila fami na yandi yelaka ti fami yina kumaka nani.

Leso 32.1A Tangila bana: *Kuyantika ch 10 vs. 1*

Mvula ya ngolo zenganaka. Na nima

bana yai ya Noa: Semi, Kami ti Yafeti butaka bana.

Leso 32.1B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- ?**
- Yai kele liste ya bana ya Yafeti ti bana na yandi, ti bana ya bana na yandi—bantu yonso ya landaka kubuta na nima na yandi na kati ya fami. Liste bonso yai, inki beto binga yo na kikongo ?
 - Keti nge zaba nani kele na kati ya fami na nge? Nge zaba bankaka ya nge? Bibuti na bo? Bibuti na bo? Yo kele mbote mingi kuzaba makanda na beto sambu yo songa beto kele nani.

• Nani vandaka bana tatu ya Noa? (Semi, Kami ti Yafeti)

• Inki ntangu bo butaka bana? (Bo butaka na nima masa me zengana)

Niveau Secondaire:

• Na français beto binga liste ya bana to ya bambuta bonso beto ta mona na kapu yai “généalogie.” Inki kele mfunu ya généalogie bonso yai ?

(Longi, kuwa mabanza ya bana. Liste yina lenda songa nge kele nani, nge me katuka waki, nge muntu ya inki dikanda, nani bampangi ya nge, etc. Bagénéalogie ya Yesu na Kuwakana ya Mpa songaka nde kieleka Yesu vandaka Mesia, sambu Mesia fweti butuka na kati ya fami ya Abrami ti ya Mfumu Davidi.)

• **NB**-Mbala mingi, beto yindula nde muntu ya ntete na liste me luta mfunu, kansi na Bible, yo kele mpidina ve. Na Bible, bo solula ntete mambu ya kele mfunu mingi ve.

Na nima, bo solula mambu me luta mfunu, ti bo tuba yo ya kuluta. Mambu kuluta mfunu kele fami Nzambi solaka kubuta Mesia. Yai

kele nsiku ya beto ta mona diaka ti diaka na kati ya Bible. Yindula yo ntangu beto longuka histoire ya bambuta yai.

Leso 32 .1C Kusonga inki me salama:

Mwana mosi telama na ntwala ya classe bonso Noa. Bana tatu ya nkaka telama na nima na yandi, ti tula diboko na bo na dipeke na yandi kusonga nde bo kele bana na yandi Semi, Kami ti Yafeti.

Na nima ya bana tatu yina, bana ya nkaka mingi lenda telama, ti tula diboko na bo na mupeke ya mwana mosi to mwana ya nkaka na nima na bo. Yai ta songa nde bo kele bana ya landaka na nima na bo. Bana yonso tuba nde, “Beto me buta mingi. Beto me kuma dikanda!”

Leso 32.1D Kuyimba ti kukina:

Semi, Kami, Yafeti
Bo kumaka makanda
Sambu bo butaka mingi
Na nima masa zengana.

Leso 32.2A Tangila bana: Kuyantika ch 10 vs. 2

2 Bana ya Yafeti bo yai: Gomere, Magogi, Madai, Yavani, Tubale, Mesheki ti Tirasi.

Leso 32.2B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- ?**
- Na liste yai, Nzambi tangaka fami ya inki mwana ntete? (Yafeti. Yai songa nde, na lukanu ya Nzambi ya mpulusu, mwana yai ti fami yai vandaka mfunu mingi ve. Mwana ya mfunu, yina ta buta Mvulusi-Mesia na fami na yandi, Bible ta tanga fami na yandi na nsuka.)
 - Yafeti vandaka na bana nsambwadi. Bazina na bo banani?

(Bana ya Yafeti, bo yai: Gomere, Magogi, Madai, Yavani, Tubale, Mesheki ti Tirasi.) Bana yai kumaka bambuta ya baGrek ti baRomani ti baRusse ti makanda mingi ya Europe ti ndambu ya Asie du l'ouest. [Longi, kana nge ke na carte géographique, songa Europe ti Asie na relation na Afrika, to dessiner carte simple kusonga yo.])

Niveau Secondaire:

- Ndambu ya ntete ya Bible, Kuwakana ya Ntama, kele mingi histoire ya mpila Nzambi me yidika ntoto sambu Yandi kutinda Mwana na Yandi, Mesia. Yo ke songa mpi mpila Yandi salaka ti natio Israel, sambu yina vandaka dikanda Yandi sadilaka sambu na kupesa beto yonso Mvulusi-Mesia. Sambu na inki nge banza Nzambi tubaka makanda ya Europe ti Russe ntete?

(Bo me luta ntama ti Israel, ti bo sadilaka mingi ve ti Israel sambu na distance ya nene na kati na bo.)

- **NB:** Bazina ya nkaka kele mpasi ve kuzaba bo kwendaka wapi. Ya nkaka kele ndambu mpasi kulanda, sambu makanda me tambula na bisika ya nkaka, mpi bazina me baluka na nima ya ntangu. Yafeti vandaka tata fondateur ya dikanda ya baGrec. Yafeti nani?

(Yafeti, mwana ya Noa.) [Longi, songa Grece na carte géographique kana mpila ikele.]

- BaGalates basikaka na dikanda ya baGomere. Tata na bo nani?

(Gomere, mwana ya Yafeti)

- Na mukanda ya Ezekiele, beto mona nde Magogi kumaka dikanda ya Russe. [Longi, Bana lenda mona Russe to USSR na carte

géographique.]

- Madai. Bantu ya nkaka yindula nde Madai vandaka tata ya baMede ya zingaka na nsi ya kele bubuyai Iran. Bantu ya nkaka yindula nge Madai kumaka tata ya bantu bo bingaka Maedi na ndambu ya nsi ya kele Grece bubuyai.

(Longi, bana songa Iran ti Grece na carte géographique.)

- Yavani. Yavani vandaka tata ya bantu ya Ione. Bo zingaka na ndambu ya nsi ya kele Turquie bubuyai.

(Longi, bana songa Turquie na carte géographique.)

- Tubale. Yandi kumaka tata ya bantu ya Ibere, bantu ya zingaka na ndambu ya Espana na bilumbu ya ntama.

(Bana songa Espagne na carte géographique.)

- Mesheki. Yandi kumaka tata ya dikanda ya baMuscova. Yai kuma ville ya Moscow na ndambu ya Russe.

(Longi, bana songa ville ya Moscow ti Russe na carte géographique.)

- Tirasi. Yandi kumaka tata ya dikanda ya Thrace. Bo zingaka na ndambu ya sika ya kele Bulgarie ti Roumanie bubuyai.

(Longi, bana songa bansi yina na carte géographique. Bo kele na ndambu ouest ya Mer Noir.)

NB: Beto ke songa bisika makanda yai zingaka na nima-nima. Kansi ntangu yai ya beto ke tanga, bo yonso zingaka sika mosi. Beto ta mona inki mutindu bo panzanaka na Kuyantika kapu 11.

Leso 32.2C Kusonga inki me salama:

Nge sola mwana mosi kuvanda Yafeti ti mwana mosi kutanga vs. 2 diaka. Ntangu mutangi tanga zina ya konso mwana ya Yafeti, Yafeti kusonga musapi na mwana ya nkaka ti tuba nde, “Gomere, mwana na mono,” Magogi, mwana na mono,” etc.

Leso 32.2D Kuyimba ti kukina:

Yafeti butaka bana nsambwadi 1,2,3,4,5,6,7 Fami na yandi na nima zingaka Na Europi ti na Russe, Fami mosi ya nene.

Leso 32.3A Tanga: Kuyantika ch 10 vs.3

Gomere butaka Ashekenazi, Rifati ti Togarma.

Leso 32.3B Kuyula bana bonso yai-**Niveau Primaire:**

- Gomere vandaka nani? (Mwana ya Yafeti ti ntekolo ya Noa)
- Bana tatu ya Gomere nani? (Ashkenazi, Rifati, and Togarma)

Niveau Secondaire:

- Bana ya Gomere mpi kumaka batata fondateur ya makanda ya nkaka na Europe. Tala Kuyantika 9:27 na français. Inki Nzambi silaka na Yafeti?

(Yandi ta kuma nene. Tala mpila yo ke salama.)

- Sambu na inki nge banza Bible ke tuba kaka bazina ya bana ya bakala awa? Yai ke songa nde bankento vandaka mfunu ve?

(Ikele ve. Bible ke tanga batata sambu bo kumaka bantwadisi ya makanda. Kansi beto bakisa mbote nde bankento mpi vandaka mfunu sambu bo kuma makanda.)

Leso 32.3C Kusonga inki me salama

Sola mwana mosi kuvanda Gomere ti mwana mosi kutanga. Ntangu mutangi tanga bazina ya bana ya Gomere, Gomere songa na musapi mwana mosi kuvanda mwana yina, kutuba nde, “Ashkenazi, mwana na mono,” etc.

Leso 32.3D Kuyimba ti kukina:

Gomere butaka bana tatu, mpi Fami kumaka nene Na nima ya ntangu Europe fulukaka Na bana ya Yafeti.

Leso 32.4A Tanga: Kuyantika ch 10 vs. 4

Yavani butukaka Elisha, Tarsisi, Kitimi ti Rode.

Leso 32.4A Kuyula bana bonso yai-**Niveau Primaire:**

- Yavani vandaka nani? (Mwana ya Yafeti, ntekolo ya Noa)
- Yavani butaka bana ya bakala ikwa? (Iya)
- Bazina na bo nani? (Elisha, Tarsisi, Kitimi ti Roda.)

Niveau Secondaire:

- **NB:** Elisha beto yindula vandaka fondateur ya ville Elis na Grece. [Yai kele ve prophet Elisha.] Beto mona parti ya zina Elisha na zina ya bwala Elis?

(Mwana mosi lenda sonika Elisha na tableau to papier, ebuna sonika ligne na nsi ya Eli na zina yina.)
- Tarsisi mpi kumaka fondateur to tata ya ville mosi zina ya Tarse. Nge zaba muntu ya Bible ya butamaka na Tarse?

(Ntumwa Paul—na nima ya bamvula mingi.)

Leso 32.4C Kusonga inki me salama:

Sola mwana mosi kuvanda Yavani ti mosi kutanga vs. 4 diaka. Ntangu mutangi tanga zina ya mwana mosi, Yavani ta songa mwana mosi kuvanda yandi, kutuba nde, “Elisha, mwana na mono,” etc.

Leso 32.4D Kuyimba ti kukina:

Yavani butaka bana iya, mpi Fami yelaka kaka Ti fulusaka Europe na nima Na fami ya Yafeti.

Leso 32.5A Tangila bana: *Kuyantika ch 10 vs. 5*

5 Bayai vandaka bankaka ya makanda ya bantu yina ke zingaka na balweka ya banzadi ti na bisanga ya masa. Bo yonso kele bana ya Yafeti; bo ke zingaka konso bantu na dikanda na bo, na ntoto na bo ti na ndinga na bo.

Leso 32.5B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- Na fami ya Yafeti, bantu zingaka mingi penepene na inki?

(Na lweka ya banzadi ti na bisanga ya masa. Yai vandaka bisika ya bo lenda kuma na babwatu.)

- Inki mutindu fami ya Yafeti vandaka kukabana na nima ya ntangu?

(Na makanda, na bantoto, ti na bandinga. Beto ta mona mutindu mambu yina salamaka na lesa ya nkaka na ntangu fioti.)

Niveau Secondaire:

- Fami ya Yafeti, na nima ya ntangu, kwendaka na bansi mingi na nzila

ya masa. Yai lenda songa nde bo kumaka bantu ya salaka inki?

(Bantu ya salaka babwatu ti bamaswa ti zabaka makambo na yo.)

- Nge banza bo longukaka kusala bwatu wapi?

(Bana ya Noa sadisaka yandi kutunga maswa ya nene.)

Leso 32.5C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bonso bo kele bana ya Yafeti, ke songa bafami na bo inki mutindu kutunga babwatu. Bo tunga, na nima bo sala bonso bo ke kota bamaswa yina, ke kwenda na zulu ya masa na bisika mingi.

Leso 32.5D Kuyimba ti kukina:

Magogi na Rusee

Tubali na Espagne
Madai na Irani,

Musheki na Moscow

Kwenda, fami ya Yafeti

Kota na maswa

Kwenda

Kufulusa Europi

Kwenda!

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Fami ya Yafeti kumaka nene bonso Noa silaka. Bo kumaka na bansi mingi. Nzambi ke zola bo yonso. Tala mpila Yandi bambukaka bazina na bo. Ata na nima ya ba

Nzambi zaba beto yonso mpi, na zina na beto muntu na muntu. Keti nge songa luzolo sambu na bantu yonso, ata bo bantu ya inki tribu to inki nsi, to inki couleur, to inki ndinga?

Kuyimba: Beto Zolana

Keti nge ke na probleme ti dikanda mosi ya bantu? Dikanda ya bantu kele ya nge ke zola ve?

Keti nge ta lomba Nzambi ntangu yai kupesa nge ntima ya luzolo sambu na bantu yina? Beto tula mambu yai na lombilu sesepiyai? (Longi, pesa bana ntangu kutwadisa na lombilu kana bo zola.)

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai: Na mposo yai, tula ngolo kusonga luzolo ya Nzambi na bantu yonso. Samba nde bo yonso kuguluka, ti kana Nzambi kangula nge nzila, meka kutwadisa bo na Yesu.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Ata nge kele na inki dikanda, Nzambi ke zola nge. Yandi tindaka Mwana na Yandi Yesu sambu na kufuta ndola ya masumu ya nge.

Yandi zola nde nge kuma mwana na Yandi mosi. Kana nge me yamba Yesu ntete ve, keti nge ta samba sambu na kuyamba Yandi ntangu yai?

(Longi, twadisa bo ya zola yamba Yesu na lombilu kundima Yandi. Na nima, lomba bo kunangula diboko kana bo landaka lombilu yina ti kana bubuyai vandaka mbala ya ntete bo me sala yo.

Longi, nge kulanda na nima ya classe bo ya tula diboko.)

===

NSUKA YA LESO 32

===

Leso 33 Fami ya Kami yelaka ti kumaka makanda ya Afrika ti ndambu ya Levant. Kuyantika ch 10 vs. 6-20

Kikuma ya Leso: Na nsuka ya leso yai, bana ya classe ta bakisa nde na fami ya Kami kumaka bambuta ya Afrika ti ya Kanana. Na kati vandaka ya bantu ya nene ya tungaka makanda ya lukumu, kansi na fami yina mpi vandaka bantu ya vandaka kunwanisa Nzambi. Bo ta bakisa nde kuvanda na kati ya fami ya lukumu ke sadisa muntu mingi ve. Konso muntu na konso dikanda fweti zenga kana yandi ta landa nzila ya Mfumu Nzambi to ve.

Verse ya kulonguka: Reviser diaka verse ya mposo me luta, *Bisalu ch 10 vs 34b-35.*

“...Nzambi ke zolaka bantu yonso mutindu mosi. 35 Na konso dikanda ya bantu yandi ke ndimaka bantu yina ke zitisaka yandi ti ke salaka mambu ya mbote.”

Revisio:

- Inki mwana ya Noa kumaka tata ya makanda ya Europe ti Russe? (Yafeti tata ya Europe ti ya Russe.)
- Bana ya Yafeti mingi zingaka penepene na bamaswa. Bo kwendaka na bisika yina inki mutindu? (Na babwatu to bamaswa. Bo vandaka ngolo na yo.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposo me luta, beto lombaka beno kuyantika kusamba Nzambi nde Yandi kupesa beno ntima ya luzolo sambu na makanda ya nkaka ya nge ke zola mingi ve.

Nani mekaka kusala yo mposo yai? Nani ta songa beto inki Nzambi salaka na ntima na nge? (Longi pesa ntangu kana bana zola

pesa mvutu.) Nani songaka luzolo sambu na bantu ya nkaka na mposo me luta ?

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti leso yai :

(Na mukanda « Bankunga ya Ecodim »)

Beto Zolana

Kana Nge Me Vuluswa

Kwenda Nord, Kwenda Sud

Mono Kele na Nzo Kitoko (Vs. yai--

Kutwadisa Bantu ya Nkaka na Mvulusi &

Benda Bampangi Ya Nkaka, Beno Kwisa)

Vutuka, Afrik! Vutuka!

Kuyantika Leso:

Beto monaka mpila ya bana ya Yafeti kwendaka na Europe ti na Russe. Kansi beto zinga ve na Europe to na Russe. Beto zinga na Afrika. Inki mwana ya Noa kumaka mbuta ya makanda ya Afrika? Mwana ya Noa zina ya Kami, yandi kele tata ya makanda ya Afrika ti ndambu makanda ya nkaka na Levant—sika ya bantu ya Bible zingaka.

Transitio na Leso ya Bible:

Kana beto bambuka batata bambuta ya Europe ya beto me mona na mposo me luta, keti nge ke mona nde Nzambi songaka beto mingi sambu na bo? (Ikele ve. Bible songa kaka bazina ya batata yina.)

Bambuka, ata mbala ya nkaka beto yindula bansi ya Europe bonso bamvwama ti mfunu, bo vandaka ve bantu ya kuluta mfunu na lukanu ya Nzambi. Nzambi solaka ve kunata Mwana na Yandi Mvulusi-Mesia na nsi-ntoto na makanda na bo. Yandi zengaka ve kupesa beto Ndinga na Yandi na nzila na bo. Ebuna, Bible ke tuba mingi ve sambu na bo.

Kansi, ntangu beto kuma na fami ya Kami, Nzambi songa ndambu kuluta sambu na fami na yandi. Yai ke songa nde makanda ya yandi butaka me luta mfunu na lukanu ya Nzambi.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bandambu 6:**Leso 33 .1A Tangila bana:** *Kuyantika ch 10 vs. 6-7*

6 Bana ya Kami bo yai: Kushi, Misrayimi, Puti ti Kanana. Kushi butaka Seba, Avila, Sabeta, Rama ti Sabeteka. Bana ya Rama bo yai: Sheba ti Dedani.

Leso 33 .1B Kuyula bana bonso yai--**Niveau Primaire:**

- Bana iya ya Kami vandaka nani? (Kushi, Misrayimi, Puti, ti Kanana.)
- Na kati ya bazina yai, nge me wa inki zina dezia?
(Kanana, ntekolo ya Noa, mwana ya Noa tubaka lusilu na zulu ya yandi.)
- Tatu na kati ya bazina yai iya, bo vandaka bambuta ya Afrika. Bo nani?
(Kushi kumaka mbuta ya bantu ya Kush, ya kele bonso Ethiopie ti Soudan bubuyai. Misrayimi kumaka mbuta ya Egypt. Puti kumaka mbuta ya baBerber na Afrika du nord na nsi ya kele Libye bubuyai.)
- Nani na kati na bo vandaka ve mbuta ya Afrika?
(Kanana. Yandi mbuta ya bantu Kanana. Bo zingaka na sika ya Israel ikele bubuyai.)
- Keti bantu ya Afrika kele kusingama?
(Ikele ve. Kanana vandakaka kusingama, ti yandi vandaka ve muntu ya Afrika, kansi bantu na yandi zingaka na sika beto binga Le Levant.)
- Nani vandaka bana tanu ya Kushi?

(Seba, Avila, Sabeta, Rama ti Sabeteka.)

- Nani diaka vandaka bana zole ya Rama?
(Sheba ti Dedani. Bamvula mingi na nima, Mfumu Nkento ya Sheba kwisaka kutala Mfumu ya Israel Solomon.)

Niveau Secondaire:

- Misr vandaka zina ya ntama ya Ezipte, ti bo sadila zina yina mingi tii bubuyai.
(Longi, mwana mosi songa Ezipte na carte géographique, ti songa zina ya Misr ya bo ke sadila na Ezipte bubuyai.)
- Bana ya Kushi zingaka na bisika bonso Arabie, Afrika orientale du nord, ti le Levant. Bisika yai yonso kele inki mutindu?

(Yonso kele desert. Bana ya Kushi vandaka bana ya zelo.)

Leso 33.2C Kusonga inki me salama:

Mwana mosi ta vanda Kami, mwana mosi ta tanga baverse 6 ti 7 diaka.
 Ntangu mutangi ta tanga bazina ya bana ya Kami, Kami ta songa mwana mosi, kutuba nde, “Kushi, mwana na mono,” etc.

Kushi ta sala kiteso mosi sambu na bana na yandi, Rama sambu na bana na yandi, etc.

Leso 33.2D Kuyimba ti kukina:

Beto, bana ya Afrika,
Bana ya nkaka Kami
Beto, bana ya Afrika,
Bantekolo ya Noa.

Leso 33.2A Tangila bana: *Kuyantika ch 10, vs. 8-9*

8 Kushi butaka mpi Nemrodi yina vandaka mfumu ya ntete ya nene na kuyala bantu.

9 Na meso ya Mfumu Nzambi Nemrodi vandaka mpi muntu mosi ya ngolo na nsi-ntoto na mambu ya kufwa bambisi.

Leso 33.2B Kuyula bana bonso yai:**Niveau Primaire:**

- Nani vandaka mwana diaka na Kushi?
(Nemrodi)
- Yandi salaka inki?
(Yandi mfumu ya nene ti muzombi ya nene.)

Niveau Secondaire:

- Sambu na inki nge banza bo sonikaka ve zina ya Nemrodi sika mosi ti bana ya nkaka ya Cushu?

(Yandi salaka mambu extraordinaire, mambu ya nene. Bambuka nde konso ntangu, Bible ta solula bantu ya mfunu mingi ve, na nima yo ta solula bantu kuluta mfunu.)

- **NB:** Bantu ya nkaka mona nde Nemrodi vandaka muntu ya nene, ya mbote. Kansi mingi diaka mona mpila Bible ke tuba bonso yandi kele nene ti nene na mbi mpi. Bonso yandi vandaka ngolo kuzomba bambisi, ti kuzomba moyo ya bantu mpi na kindoki na yandi.
- **NB:** Na ndinga hebreu, zina “Nemrodi” zola tuba nde, “yandi rebele,” ti ndinga ya hebreu ya ke tuba nde yandi kufwaka bambisi, yo ke songa kuzomba bantu na nzomono, ti na kingolo-ngolo. Bantu ya rayon yina kele na bahistoire ya songa mutindu yina ti ba-archaeologiste me mona bima mingi na ntoto ya songa Nemrodi bonso yandi banzaka yandi vandaka Nzambi. Nani diaka nge zaba ya tubaka nde yandi ta vanda bonso Nzambi?

(Satana tubaka yo.)

- Kana Nemrodi vandaka ndoki ya zombaka moyo ya bantu, inki mutindu nge banza mambu yina yantikaka?

(Mbala ya nkaka yandi lombaka bampeve kusadisa yandi kuzomba bambisi, ti na nima, bampeve yina simbaka yandi.)

Leso 33.2C Kusonga inki me salama:

Bana lenda sala bonso bo me wa nde Nemrodi me tunga bwala ya nene, na nima bonso bo me wa nde yandi me fwa mbisi ya makasi.

Leso 33.2D Kuyimba ti kukina:

Nemrodi muzombi ya nene
Muzombi ya mbote
To muzombi ya mbi?
Inki? Inki? Inki?

Leso 33.3A Tangila bana: Kuyantika ch 10, vs. 10-12

10 Na kimfumu yina ya ntete ya Nemrodi yalaka, yandi yalaka mpi babwala yai: Babilone, Ereki ti Akadi; babwala yai yonso kele na nsi ya Babilonia.

11 Nemrodi katukaka na ntoto yina, yandi kwendaka kutunga babwala yai na nsi ya Asiria: Ninive, Rehobdti-Ire, Kala

12 ti Reseni, yina kele kwaku Ninive kwaku bwala ya nene Kala yo na kati.

Leso 33.3B Kuyula bana bonso yai-**Niveau Primaire:**

- Inki ville vandaka ntete ya Nemrodi yalaka?
(Babilone.)
- Na nima, yandi yalaka mpi inki baville ya nkaka?

(Ereki ti Akadi, yonso na nsi ya Babilonia.)

Niveau Secondaire:

- Keti Bible me tuba dezia ya kimfumu ya nkaka?
(Yai kele mbala ya ntete Bible tuba makambo ya kimfumu, ata yo me tanga zina ya Misrayimi ya vandaka fondateur ya kimfumu ya Ezipte. Yo vandaka na nima nde Ezipte kumaka kimfumu.)
- Inki kele kimfumu na nsi-ntoto yai?
(Kimfumu ke salama ntangu mfumu mosi nunga batribu to baville ya nkaka, ebuna yandi yala bo yonso na kingolo-ngolo.)
- Na nima ya kuyala Babilone, inki ville ya nene ya nkaka Nemrodi yalaka, ya kumaka Assyrie na nima?
(Ville ya Ninive.) Beto ta longuka mambu mingi sambu na Babilone ti Ninive na baleso ya nkaka.

Leso 33.3C Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bonso bo kele bantu ya Babilone ntangu Mfumu Nemrodi ke kwisa.

Leso 33.3D Kuyimba ti kukina:

Mfumu Nemrodi yalaka
Yalaka baville mingi
Yalaka baville ya nene

Yandi yalaka na Babilone
Na Ninive, mpi.

Leso 33.4A Tanga: Kuyantika ch 10

vs. 13-14

13 Misrayimi vandaka nkaka ya bantu ya bansi ya Lidia ti Libia ti ya kisanga ya Kreta; yandi vandaka mpi nkaka ya bantu ya dikanda ya Anemi, ya Naftu, ya Patrosi ti ya Kaslu. Bantu ya kisanga ya Kreta vandaka bankaka ya bantu ya nsi ya Filistia.

Leso 33.4B Kuyula bangyifula bonso yai-**Niveau Primaire:**

- Mizrayim vandaka nkaka ya inki bagroupe ya bantu?

oBantu ya bansi ya Lidia ti Libia, kisanga ya Kreta, bantu ya dikanda ya Anemi ti ya Naftu ti ya Patrosi ti ya Kaslu.)

- Inki groupe ya bantu yina kele zina ya Afrika bubuyai?

(Libia, na Afrique du nord. Bantu yai yonso zingaka na Ezipte, na Afrika du nord, ti na badesert.)

Niveau Secondaire:

- Dikanda ya Caslu kumaka groupe zole ya bantu na nganda ya Afrika. Bo zingaka na kisanga ya kele Krete penepene na Grece bubuyai na Mer Mediterranean. Bampangi na bo kumaka bantu ya Filistia. Bo zingaka na ndambu ya nsi ya Kanana. Beto ta mona bantu ya Filistia ti ya Kanana na baleso ya nkaka.

Bantu ya Filistia pesaka bantu ya Nzambi mpasi mingi. Muntu ya nene Goliati, ya Davidi kufwaka, vandaka muntu ya Filistia. Kansi

sesepiyai beto ke yindula luyantiku ya bantu ya Filistia. Mambu yai yonso salamaka na nima ya bamvula mingi.

Leo 33.4C Kusonga inki me salama:

Dessiner Afrika na tableau, papier to zelo. Dessiner kisanga ya fioti ya ?Cret Krete na zulu ya Afrika, ti Philistia na est ya Mer Mediterranee na kisika ya kele Israel bubuyai. Sola mwana mosi kucolorer Ezipte, ya nkaka kucolorer kisanga ya Krete, ya nkaka kucolorer nsi ya Philistia sika ya Israel kele bubuyai. Bana yonso tuba na kimvuka, “Misrayimi, nkaka ya bantu mingi.”

Leso 33.4D Kuyimba ti kukina:

Misrayimi, nkaka ya Ezipte, Nkaka ya Libie mpi Nge tata ya bantu mingi Nge me kuma nene.

Leso 33.5A Tangila bana: Kuyantika ch 10, vs. 15-19

Kanana butaka ntete Sidoni, na nima Heti. 16 Kanana vandaka mpi nkaka ya bantu ya dikanda ya Yebusi, ya Amore, ya Girgashi

17 ti ya Hivi; yandi vandaka mpi nkaka ya bantu ya babwala yai: Arka, Sina,

18 Arvadi, Semare ti Amati. Na nima bantu yonso ya Kanana panzanaka.

19 Ntoto na bo katukaka na bwala Sidoni, yo lutaka bwala Gerare, yo kumaka tii na bwala Gaza na ndambu ya sud, ebuna yo sukaka na babwala yai Sodome, Gomore, Adma ti Seboyimi penene na bwala Lesha na ndambu ya este.

Leso 33.5B Kuyula bana bonso yai-- Niveau Primaire:

- Nge bambuka inki sambu na muntu yai Kanana?

(Yandi vandaka ntekolo ya Noa, ti Noa tubaka lusilu na zulu na yandi nde yandi ta vanda mpika ya bampangi na yandi.)

- Nani bana ya Kanana?

(Sidoni ti Heti)

- Yandi Kanana vandaka nkaka ya inki bantu ya nkaka [vs. 16-18a] ?

(Bantu ya dikanda ya Yebusi, ya Amore, ya Girgashi (17) ti ya Hivi; yandi vandaka mpi nkaka ya bantu ya babwala yai: Arka, Sina, (18) Arvadi, Semare ti Amati. Mingi ya bantu yai vandaka bantu ya zingaka na nsi ya Nzambi pesaka na bantu ya Israel na nima.)

- Inki salamaka na nima makanda yai yantikaka?

(Bo me panzanaka.)

- Keti nge mona nde bantu yai ta vanda ya mbote to ya mbi?

(Ya mbi, sambu nkaka na bo me yantika na nzila ya mbi.)

Niveau Secondaire:

- Heti vandaka tata ya baHittite, ya pesaka bantu ya Israel mpasi na nima-nima. Nge mona zina Heti na baHittite?

NB: Bamvula mingi, bantu ya kwikilaka Bible tubaka nde Bible me sala kifu na mambu ya bantu ya Heti, sambu bo tangaka zina yina ya histoire ya nkaka ve. Bo sekaka

Bible sambu na yo.

Kansi na mvula 1946, muntu mosi ya sosa bima ya ntama ya me bumbana na nsi ya ntoto (archaeologiste), yandi monaka baville, ti kusonika, ti bima mingi ya bantu ya Heti ya me fikama na ntoto. Inki mambu yai ke songa beno?

(Bible ke pesa histoire ya kieleka, ata bantu ya nkaka seka yo ti ndima yo ve.)

Leso 33.5C Kusonga inki me salama:

Sola mwana mosi kuvanda Kanana ti mosi kutanga vs. 15-19 diaka.

Konso ntangu mutangi tanga zina ya mwana, Kanana sola mwana ti tuba nde, “Sidoni, mwana na mono,” etc. Na nima, bana ya me bikala tuba na kimvuka nde, “Bana ya Kanana, sambu na inki beno pesaka Nzambi mukongo?”

Leso 33.5D Kuyimba ti kukina:

Bana yimba bagroupe ya bantu na nima ya nge:

Bana ya Sidoni
Bana ya Heti
Dikanda ya Yebusi
Dikanda ya Amore
Dikanda ya Girgasi
Dikanda ya Hivi
Bwala ya Arka
Bwala ya Sina

Bwala ya Arvade
Bwala ya Semare
Bwala ya Amati

Bwala ya Gerare
Bwala ya Gaza

Bwala ya Sodome
Bwala ya Gomore
Bwala ya Adma

Bwala ya Sedoyimi

Bwala ya Lesha

Sambu na inki
Beno vilaka Nzambi?

Mawa na mawa!
Bana ya Kanana!

Leso 33.6A Tangila bana: Kuyantika ch 10 vs. 20

20 Bayai yonso kele bana ya Kami; bo ke zingaka konso bantu na dikanda na bo, na ntoto na bo ti na ndinga na bo.

Leso 33.6B Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Inki mutindu bana ya Kami zingaka?
(Na makanda, na ntoto ti na ndinga na bo.)

Niveau Secondaire:

- Keti nge mona bonso yai kele repetition ya mambu nge me tanga dezia?

(Style ya kusonika yai kele bonso yai: konso section yantika ti suka kiteso mosi. Konso section kele histoire ya mwana mosi ya Noa.)
- Na kati ya bana ya Kami, nani kumaka fondateur ya bamfumu ya nene?

(Mizrayim, fondateur ya Ezipte; Kushi, fondateur ya Etiopi ti Soudan; Nemrodi, fondateur ya Babilone ti Ninive.)
- Nani vandaka bana ya Kami ya pesaka Nzambi mukongo ngolo?

(Kanana, Nemrodi)

Leso 33.6C Kusonga inki me salama:

Yindula nde salle sika nge ke longa kele carte géographique ya nene.

Songa bisika bana ya Kami tungaka makanda na bo. Tinda ndambu bantu na konso kisika—Ezipte, Libia, Soudan, Etiopie, Kanana, etc.

Leso 33.6D Kuyimba ti kukina:

Oh, bana ya Kami
Batata ya Afrika

Beno vandaka bantu-nene
Kansi ya nkaka me vilaka

Nzambi na beno!
Mawa!

Batata ya Afrika!

Yimba: Vutuka, Afrika! Vutuka!

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Fami ya Kami vandaka na kati na yo, bantu ya mbi mingi, ti bafondateur ya bamfumu ya nene. Konso muntu ya fami yina vandaka na devoir kuzenga kana yandi ta landa Nzambi to yandi ta landa ve. Kana nge me yamba Yesu na ntima na nge, keti nge mpi me zenga nde nge ta landa Yandi na mambu yonso ? Beno bakristo, mono pesa beno devoir yai : nde na mposo yai, beno tula ngolo kulanda Yesu na mambu yonso.

Kubinga bana na Yesu ya me yamba Yandi ntete ve:

Muntu lenda tuba ve nde, “Mono kele mukristo sambu tata na mono kele mukristo.” Ikele ve. Nge mosi fweti zenga. Muntu kele mukristo ve katuka na divumu ya mama. Konso muntu fweti zenga yandi mosi. Konso muntu fweti ndima responsabilité sambu na luzingu na yandi. Keti nge me zenga sambu na Yesu?

Mbala ya nkaka mpi, na fami na nge bantu yonso zaba Yesu ntete ve. Mbala ya nkaka, na fami na nge ata muntu mosi me ndima Yesu. Ata mpidina, nge lenda zenga kulanda Yesu. Nge lenda vanda muntu ya ntete na fami. Nge lenda vanda fondateur ya

mambu ya mpa na fami na nge. Nge lenda vanda ntete ya bandonga ya bantu ya zola Yesu.

Lumbu mosi, bana na nge na tonda nge sambu na mpila nge me zenga. Kana nge me yamba Yesu ntete ve, keti nge ta tuba “ee” na Yandi bubuyai?

Kaka lomba Yandi kukota luzingu na nge. Songa Yandi nde nge kwikila Yesu. Lomba Yandi kulolula nge. Mono kele awa na nima ya classe kana nge kele na mfunu ya lusadisus na mambu yina.

===

NSUKA YA LESO 33

===

Leso 34 Fami ya Semi yelaka na Levant, ti Nzambi yidikaka bo kunatila beto yonso Mvulusi-Mesia.

Kuyantika ch 10 vs. 22-32

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde, katuka ntama Nzambi vandaka kuyidika ntangu ya Yandi ta tinda Mwana na Yandi na nsi-ntoto kuvanda Mvulusi na beto, Mesia. Ebuna bana ta baka kikesa ya mpa kusonga nsangu ya mbote na bantu ya nkaka.

Verse ya kulonguka: Galatia ch 4 vs. 4-5

4 Kansi ntangu kilumbu yina ya Nzambi tulaka yo lungaka, Nzambi tindaka mwana na yandi, yina butukaka na nkento, yina vandaka na nsi ya luyalu ya Bansiku ya Bayuda.

5 Nzambi tindaka yandi sambu na kwisa kukatula bantu yina vandaka na nsi ya luyalu ya Bansiku, na mpila nde beto kukuma bana na yandi.

Revisio:

Beto me mona mpila bafami ya bana zole ya Noa yelaka, ti bantu bo kumaka. Bo nani? (Yafeti ti Kami)

Beto me mona nde bo kuma bambuta ya inki bantu?

(Yafeti kumaka tata ya makanda ya Europe ti Russe, ti bisika penepene na masa. Kami kumaka tata ya Afrika, Kanana, kisanga ya Krete, ti ndambu bisika ya Levant.)

Beto me tanga ntete ve histoire ya fami ya inki mwana?

(Semi. Bonso yandi kele na nsuka, yai songa nde yandi me luta mfunu na lukanu ya mpulusu.)

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta:

Na mposi me luta beto lombaka beno kuyantika bubaka responsabilité sambu na luzingu ya nge mosi. Mambu ya ntete na yo kele kuzenga nge mosi kulanda Yesu bonso Mvulusi na nge. Keti muntu kele ya zengaka mambu yina na mposo me luta, yai mbala ya ntete nge me zenga kulanda Yandi?

Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Malongi ya Leso Yai :

(Na mukanda « Bankunga ya Ecodim »)

Emmanuele

Kikesa Kele

Kizitu Yonso Mene Katuka

Kwisa na Yesu Kristo

Kuyantika Leso:

Tata ya fami ya nene kuvandaka. Yandi zolaka kusala fête ya nene kusonga bana na yandi nde yandi zolaka bo yonso. Yandi solaka mwana mosi kutinda na marché sambu na kusumba madia sambu na fête. Ntangu mwana yina vutukaka ti madia, tata lambaka madia ya mingi, fête ya nene sambu na bo yonso. Bana yonso kudiaka ti bo yonso fulukaka.

Transitio na Leso ya Bible:

Keti tata yina zolaka mwana mosi kuluta bo ya nkaka? (Ikele ve. Yandi salaka fête sambu na bo yonso. Yandi tindaka mwana mosi na marché kusumba madia, kansi madia yina vandaka ve kaka sambu na mwana yina. Yo vandaka sambu na bana ya fami yonso.)

Nzambi salaka mambu bonso yina sambu na beto. Yandi solaka ti yandi yidikaka fami mosi na kati ya bafami yonso ya nsi-ntoto, sambu na kisalu special. Kisalu yina vandaka kupesa beto yonso Bible, ndinga ya Nzambi, mpi kubuta Mwana ya Nzambi, Mesia sambu na kuvanda Mvulusi ya bantu yonso ya ta ndima Yandi.

Fami yina vandaka fami ya Seti. Ikele ve nde Nzambi zolaka fami ya Seti kuluta bafami ya nkaka. Fami ya Seti pesaka makabu zole na bantu yonso. Makabu ya ntete, Bible, Ndinga ya Nzambi. Fami ya Seti sonikaka yo, kansi yo ikele sambu na beto yonso. Makabu ya zole Mvulusi-Mesia. Fami ya Seti butaka Yandi, kansi Nzambi tindak Yesu ve kaka sambu na fami ya Seti. Nzambi tindaka Mwana na Yandi sambu na beto yonso.

Beto me tanga ntete ve histoire ya fami ya Nzambi solaka ti yidikaka sambu na kunata Mwana na Yandi na nsi-ntoto yai. Beto landa diaka Kuyantika kapu 10, ti beto ta mona yo.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bandambu Iya--

Leso 34.1A Tangila bana: *Kuyantika ch 10 vs. 21-22*

21 Semi, mbuta ya Yafeti, vandaka nkaka ya bana yonso ya Ebere, disongidila nde ya Ba-Ebreo. Bana ya Semi bo yai:

22 Elami, Asure, Arpaksadi, Ludi ti Arami.

Leso 34.1B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- Semi vandaka nani?
(Mosi ya bana tatu ya Noa, mbuta na kati ya bo)
- ? • Mambu ya me luta mfunu sambu na mwana yai Seti vandaka nde yandi vandaka nkaka ya inki bantu?
(Nkaka ya Ba-Ebreo. Yai vandaka dikanda ya Nzambi solaka sambu na kupesa beto)

Ndinga na Yandi ti Mvulusi na beto Yesu Kristo.)

- Bible ke songa bana ikwa ya Semi?
(Bana tanu)
- Zina na bo banana?
(Elami, Asure, Arpaksadi, Ludi ti Arami.)

Niveau Secondaire:

- Yo ke possible nde bana bo me tanga awa kele ve bana ya bakala yonso ya bantu yai butaka. Beto me mona na kapu 5 dezia nde Bible tuba nde muntu yina butaka mpi bana ya nkaka ya bakala ti bankento. Kana yo kele mpidina na kapu yai, sambu na inki nge banza Bible ke tanga bazina yai kaka?

(Kapu yai bo ke binga yo “Table ya Banation.” Bazina na yo lenda vanda batata ti bankaka ya banation ya nene to ya mfunu.

- Bonso bana ya fami ya Kami, bantu ya nkaka ya dikanda ya Semi kumaka bafondateur ya bamfumu ya nene, ya bantu me zaba mingi. Inki kimfumu nge banza Asure yantikaka?

(Asure tata ya Assyrie.)

- Aram?
(Aram tata ya Aramea.) Na nima, bantu yai kumaka Syrie. Assyrie kele ve bubuyai, kansi Syrie ikele tii bubu. (Mwana lenda songa yo na carte géographique ya Levant.)

Leso 34.1C Kusonga inki me salama:

Mwana mosi ta vanda Semi, mwana ya nkaka mutangi. Ntangu mutangi

tanga zina ya mwana ya Semi, Semi ta songa mwana ya nkaka ti tuba nde, “Elami, mwana na mono,” etc. Mwana yina ta kwisa na ntuala ti tuba nde, “Semi, tata na mono.”

Leso 34.1D Kuyimba ti kukina:

Bana ya Semi
Bo kwendaka ntama ve.
 Lumbu mosi, mwana na bo
Ta vanda Mvulusi
Sambu na bantu yonso.

Leso 34.2A Tangila bana: Kuyantika ch 10, vs.23-25

 23 Arami butaka Usi, Ule, Getere ti Mashi.
24 Arpaksadi vandaka tata ya Shela, ebuna Shela vandaka tata ya Ebere.
25a Ebere butaka bana zole; yantete zina na yandi Pelegi (disongidila nde kukabana), sambu na ntangu na yandi bantu ya nsi-ntoto kabanaka...

Leso 34.2B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

?

- Bana iya ya Arami vandaka nani?
(Bana ya Arami Usi, Ule, Getere, ti Mashi)
- Nani vandaka mwana ya Arpaksadi?
(Shela)
- Ti mwana ya Shela?
(Ebere)
- Keti nge ke wa Eber bonso zina ya bantu ya nge me zaba? (Ba-ebreo, ya vandaka dikanda ya Abrami ti ya Yesu.)

- Mwana ya ntete ya Ebere vandaka nani?
(Pelegi)
- Inki mambu ya nene salamaka na bilumbu na yandi?
(Bantu kabanaka. Beto ta mona mutindu yina salamaka na mposo ke kwisa.)

Niveau Secondaire:

- Bana ya Semi vandaka tanu [vs. 22]. Na kati ya yai tanu, Bible pesa bana ya nani [vs 23-24]?
(Arami ti Arpaksadi)
- Yo pesa bazina ya bana ya nani ve?
(Elami, Asure, ti Ludi)
- Keti yai ke songa nde yai tatu vandaka mfunu ve?
(Ikele ve. Mbandu, beto zaba nde Asure kumaka fondateur ya kimfumu ya nene.)
- Kansi yo ke songa inki, nge banza?
(Yo ke songa nde bazina yina vandaka mfunu ve na kikuma ya généalogie yina. Kikuma yina kele kusonga dikanda ya Ebere ya ta pesa beto Mvulusi ya bantu yonso, Mesia.)
- Ebere vandaka inki relation na Noa?
(Ebere vandaka mwana ya Shelah, ntekolo ya Arami, grand-ntekolo ya Semi, grand-grand ntekolo ya Noa. Yandi vandaka ndonga ya iya ya bantu na nima ya Noa)
- Yo ke songa inki nde na bilumbu ya Pelegi, ntoto vandaka kukabana?
(Bantu ya longuka Bible mingi banza nde yo songa nde na ntangu na yandi, kukabana ya bantu ya Bible tuba na kapu 11 ya ke landa, yo salamaka. Ndambu bascientist ya longuka Bible, bo yindula nde na ntangu yina, Nzambi mpi kabaka)

ntoto kuformer bacontinent. Evidence ya geologie ti archaeologie ke songa nde mbala mosi ya ntama, ntoto vandaka mosi, ti na nima, bacontinent kabanaka.

Kukabana ya beto ta mona na mposo ke kwisa, yo vandaka judgement ya Nzambi. Na kati na yo, beto zaba nde kukabana ya bantu ti ya balangue vandaka. Mbala ya nkaka, kukabana ya ntoto vandaka ntangu yina, mpi.

Leso 34.2C Kusonga inki me salama:

Bana ya bakala sambanu lenda songa généalogie ya Ebere. Pesa bana tanu yina bazina yai ti papier ya kele na zina kusonika na yo. Nge binga bo na ordre yai: Noa, Semi, Arpaksadi, Shela, Ebere, Pelegi. Ntangu nge tanga zina, mwana yina kwisa na ntwala ya classe. Yandi simba papier ya zina, ti ntangu nge binga zina ya nkaka, yandi tula maboko na mwana na ntwala na yandi.

Bana lenda songa kukabana ya ntoto ti bantu mutindu yai: Sadila bansinga zole ya nda ya kulunga nda ya salle de classe. Tula bansinga yonso zole sika mosi. Bana yole simba nsuka na yo mosi, bana zole ya nkaka simba nsuka na yo ya nkaka. Bo tula yo na kati-kati ya bana ya classe.

Nge tanga, verse 25a diaka, ti ntangu nge tanga, bandinga yai, “na ntangu na yandi bantu ya nsi-ntoto kabanaka.” Ebuna bana ya ke simba nsinga, bo tula bansinga zole apart, ti bo yantika kupusa bana sambu bana kabana na bandambu zole.

Leso 34.2D Kuyimba ti kukina:

Na Ebere ta kwisa ba-Ebreo
Na bo ta kwisa Mvulusi

Na Mvulusi ta kwisa ndolula
Makabu sambu na bantu yonso!

Leso 34.3A Tangila bana: Kuyantika ch 10, vs. 25b-30

25b ebuna mwana ya nkaka zina na yandi Yuktani.

26 Bana ya Yuktani bo yai:
Almodadi, Shelefi, Asarmaveti, Year,

27 Adorami, Uzale, Dikla, 28 Ofire, Avila ti Yababi. Bayai yonso kele bana ya Yuktani.

30 Ntoto yina ya bo vandaka kuzinga yo katukaka na bwala Meshia tii na bwala Sefare na ntoto ya bangumba yina kele na ndambu ya este.

Leso 34.3B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- Nani vandaka leki ya Pelegi? (Yuktani)
- Yuktani vandaka na fami ya nene. Bana ya yandi vandaka ikwa? (13)
- Bo zingaka wapi? (Na ntoto ya ngumba na ndambu ya este.)

Niveau Secondaire:

- Na kati ya bazina yai, keti nge me wa mosi dezia?
(Mbala ya nkaka bo ta bambuka zina Avila bonso zina ya nzadi penepene jardin ya Edeni [Kuyantika ch 2 vs 11]. Mbala ya nkaka mwana yai bakaka zina ya nzadi yina sambu na kubambuka ntoto yina.)

Leso 34.3C Kusonga inki me salama:

Bana yonso tuba na kimvuka nde, “Yuktani, tata ya bana miiiiiiiiingii!

Leso 34.3D Kuyimba ti kukina:

 Yoktani tata ya bana mingi. Fami ya Neeene!

Leso 34.4A Tangila bana: *Kuyantika ch 10, vs. 31-32*

 31 Bayai yonso kele bana ya Semi; bo ke zingaka konso bantu na dikanda na bo, na ntoto na bo ti na ndinga na bo.

32 Makanda yai yonso kele makanda ya bana ya Noa, mutindu bo butukaka ti mutindu bo panzanaka na nsi-ntoto. Bantu yonso ya nsi-ntoto kele bana yina ya bana ya Noa butaka na nima, ntangu mvula yina ya ngolo zenganaka.

Leso 34.4B Kuyula bana bonso yai-**Niveau Primaire:**

- ?**
- Bible ke pesa rapport ya dikanda ya Semi bonso makanda ti bantoto, ti inki?
(Bandinga)
 - Bansi yonso ya ntoto vandaka kukabana na nani na nima ya masa ya ngolo ya Noa?
(Na bafami ya bana tatu ya Noa)

Niveau Secondaire:

- Yai ya beto me mona na bamposo tatu me luta, yo kele généalogie ya zole ya beto me mona na Bible. Nge bambuka généalogie ya ntete vandaka na inki kapu ya Bible? (Kapu 5)
- Inki vandaka kikuma ya généalogie ya kapu 5, ti ya kapu yai 10? (Kapu 5 songaka histoire ya bantu yantika na Adami tii na Noa. Kapu 10 ke songa Noa tii na kukabana ya ntoto ti Ebere ya kumaka tata ya Ba-Ebreo.

- Kana nge comparer kapu 5 ti kapu yai, inki diswaswanu ya nkaka nge mona?

(Kapu 5 ke songa nombre ya bamvula konso muntu zingaka. Kapu 10 ke songa yo ve.)

Leso 34.4C Kusonga inki me salama:

Nzambi solaka fami ya Ebere kupesa beto yonso Mvulusi.

Yidika bitini ya papier, mosi sambu na konso mwana na classe. Na mosi, sonika zina Ebere. Plier yo mbala mosi ti pesa kitini mosi na konso mwana. Bana kele mosi makanda yonso ya ntoto.

Bo yonso tuba na kimvuka nde, “Pesa beto Mvulusi!” Mwana Ebere nangula diboko na yandi. Bo yonso pesa yandi felicitatio sambu dikanda na yandi ta buta Mvulusi ya ta gulusa bantu ya makanda yonso. Bo yonso ta songa yandi nde, “Matondo, matondo.”

Leso 34.4D Kuyimba ti kukina:

 Bana tatu ya Noa
Makanda ya bo yelaka
Bo fulusaka ntoto yonso
O yea!

Dikanda mosi ya fami ya Semi
Ya dikanda ya Ebere
Ta pesa Mvulusi
Makabu ya mbote, o yea!

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Lumbu mosi bamvula mingi na nima Tata Ebere zingaka, mwana-nkento ya fami na yandi nataka na nsi-ntoto yai Mwana ya Nzambi, Mfumu Yesu Kristo. Yesu vandaka makabu ya luzolo sambu na bantu ya makanda mosi, nsi-ntoto ya mvimba.

Nzambi me songaka ntama, na jardin ya Edeni, nde Mesia ta butuka ya nkento, ti Nzambi lungisaka yina ya Yandi silaka.

Keti nge ta songa nsangu ya mbote yina na bantu mposo yai? (Longi, solula bampila ya bana ya classe lenda sala yo.)

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Kansi, mbala ya nkaka nge mosi, nge zaba Yesu ntete ve. Mbala ya nkaka nge me wa zina na Yandi mingi, kansi nge me kangula ntima na nge ntete ve kundima Yandi sambu Yandi kuma Mvulusi na nge. Yandi ke kinga nge bubuyai. Yandi zola kota na luzingu ya nge. Yandi zola nge kukuma mulonguki na Yandi.

Yesu nde, “Kuwa! Mono me telama na kielo, ke bula. Kana muntu kuwa ndinga na mono ti kukangula kielo, mono ta kota na nzo na yandi, ebuna beto ta dia mesa mosi ti yandi” (Kusonga Ch 3 vs 20).

Kana nge zola kuzaba mbote nde Yesu kele Mvulusi ya nge, kana nge zola kuzinga luzingu na nge na kintwadi to kinduku ti Yandi, nge lenda samba sesepiyai. Kana nge me samba mpidina dezia, kaka tonda Yandi diaka nde Yandi ke bikala kaka ti nge. Kansi kana nge me zenga mpidina ntete ve na ntima na nge, lombi Yandi kukota.

Kana nge me ndima Yandi bubu, mbala ya ntete ya nge kundima Yandi, keti nge ta telema sesepiyai, sika ya nge ikele? Beto yonso ta tula nge na lombilu. (Longi, kinga fioti. Kana mwana telema, bana yonso samba sambu na bo. Tala mbote bo kele nani sambu nge lenda landa bo na nima.)

====

NSUKA YA LESO 34

====

Leso 35 Bantu buyaka Nzambi na Babele, yo yina Nzambi tulaka bandinga na bo kisakasaka.

Kuyantika ch 11 vs. 1-9

Kikuma ya Leso:

Na nsuka ya lesu yai, bana ya classe ta bakisa nde ntangu beto buya nzila na Yandi ti sola nzila na beto mosi, yo nata mavanga mingi. Ebuna bana ta sola kulemfuka na Nzambi na mambu yonso, ti bo ta sosa lusadisus na Yandi kusala mpidina.

Verse ya kulonguka: *Bingana ch 3 vs. 5-6*

5 Tula ntima na nge yonso na Mfumu Nzambi; kutula ntima ve na mambu ya nge mosi ke yindulaka nde nge zaba.

6 Yindula Mfumu Nzambi na mambu yonso ya nge ke salaka, yandi ta songa nge nzila ya mbote.

Revisio:

Reviser mambu ya nene ya mukanda ya Kuyantika ya beto me mona tii ntangu yai kapu na kapu. Nge binga kapu na Ndonga, ti bana yonso kusonga nge mambu ya nene ya salamaka na kapu yina.

Nge: **Kapu 1-2** Bana: Nzambi salaka bima yonso ti bantu ya ntete.

Nge: **Kapu 3** Bana: Masumu kota na ntoto

Kapu 4 Kaini kufwaka leki na yandi Abele.

Kapu 5 Bazina ya makanda ya bantu Adami tii na Noa

Kapu 6—9 Masa fulukaka na ntoto

Kapu 10—Makanda ya bantu na Noa tii na Ebere to kukabana ya ntoto

Kuyula sambu na devoir ya mposo me luta: Na mposo me luta, beto pesaka beno devoir kusonga nsangu ya mbote ya Yesu na bantu ya nkaka. Nani lenda songa beto inki me salama na mposo yai na mambu yina? (Longi, pesa mwa-ntangu sambu bana kupesa rapport.)

Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

(Na mukanda « Bankunga ya Ecodim »)

BI-BI-LA ! (Vs. 2)

Kumisa Nzambi (Vs. 2 Lemvuka bubu, na kiese)

Landa, Mo' Ta Landa Nge, Mfumu

Kuyantika Leso:

Na mposo me luta, beto me tanga nde na bilumbu ya Pelegi, ntoto ti bantu kabanaka.

Na bilumbu na yandi Pelegi, batekolo yonso ya Noa, bo kabanaka, ti Nzambi panzaka bo na ntoto ya mvimba. Bubuyai beto ta mona inki mutindu yo salamaka ti sambu na inki yo salamaka.

Transitio na Leso ya Bible:

Na ntwala beto lenda bakisa lesu ya bubuyai ya Bible, ntete mono fweti yula nge mambu mosi. Kupesa mvutu ntete ve. Tula yo na dibanza na nge kuyindula yo. Mono ta tanga verse ya Bible kupesa beno mvutu.

Ngyifula, yo yai: Na nima masa ya nene me yuma, keti yo vandaka lukanu to luzolo ya Nzambi nde bantu yonso kubikala kaka na sika mosi, nde bo tunga ville mosi to kimfumu mosi ya nene? To, keti yo vandaka luzolo na Yandi nde bo panzana, bo kwenda na bisika mingi sambu na kufulusa ntoto ya mvimba? Yindula mambu yina fioti.

Ntangu yai, mono ta tanga mvutu na Bible. Nge tala kana nge me yindula mbote. Kuyantika kapu 9 nzila ya kutanga 1. Yai

vandaka kaka na nima masa me yuma sambu bantu kubasika na maswa.

“Nzambi sakumunaka Noa ti bana na yandi nde: ‘Beno buta bana mingi, mpidina bana na beno ta zingaka bisika yonso na nsi-ntoto.’”

Inki vandaka lukanu ya Nzambi sambu na bo? (Kubuta mingi ti kufulusa ntoto. Bo lenda sala yo ve kana bo zinga kaka na sika mosi. Yina vandaka ve lukanu ya Nzambi. Nzambi me pesa bo nsiku nde bo buta mingi, bana na bo zinga bisika yonso na nsi-ntoto.) Na lesa ya bubuyai, beto ta mona kana inki mutindu Noa ti fami na yandi lemfukaka na nsiku ya Nzambi yina.

Malongi ya Nene ya Lesa Yai na Bandambu Iya:

Leso 35.1A Tangila bana: Kuyantika ch 11 vs.1-2

1 Ntete-ntete bantu yonso ya nsi-ntoto vandaka kutuba ndinga mosi mpamba, bo vandaka kusadila bandinga ya mutindu mosi.

2 Ntangu bo katukaka na ndambu ya este ya ntoto ya bo vandaka, bo kwisaka kukuma na nseke mosi na nsi ya Babilonia; ebuna bo tungaka kuna.

Leso 35.1B Kuyula bangyifula bonso yai--

Niveau Primaire:

- Na nima ya masa ya nene, bantu tubaka bandinga to balangue ikwa?
(Kaka mosi. Bantu yonso vandaka ndinga mosi kaka.)
- Na nima ya masa ya nene ya fulusaka ntoto, bantu salaka inki?
(Bo kwendaka tii na nseke ya Babilonia.)

- Kuna, bo salaka inki?
(Bo tungaka kuna, to bo zingaka kuna.)
- Yina vandaka mbote to mbi?
(Yo vandaka mbi ve kukwenda kuna, kansi, yo vandaka mbi kubikala kaka kuna, sambu Nzambi songaka bo kukwenda kuzinga na bisika yonso na nsi-ntoto ya mvimba.)

Niveau Secondaire:

- Wapi kele Babilonia?
(Yo kele na kati-kati ya Nzadi Tigre ti Nzadi Eufрати, sika nde na histoire bo binga “Crescente Fertile.” Bubuyai sika yina me kuma desert, ti yo kele na kati ya nsi ya Iraki.)
- Yai vandaka sika ya vandaka bangumba ve. Sambu na inki nge banza bo solaka kisika yina?
(Bisalu mingi kele mpasi mingi ve na kisika ya kele na ngumba ve—kutunga, kukuna bilanga, kubaka masa, etc. Mpi, beto zaba nde sika yai vandaka mbote mingi na kukuna bilanga. Madia vandaka mingi kuna.)
- Yo kele mbi ve kutunga na sika ya kele na bangumba ve, ebuna inki vandaka probleme ti mambu yina?
(Kaka nde bo vandaka na mabanza kubikala sika mosi, kansi Nzambi songaka bo kufulusa ntoto. Bo monaka sika yina kitoko, ebuna bo solaka nzila ya bo mosi ti buyaka yina ya Nzambi songaka bo.)

Leso 35.1C Kusonga inki me salama:

Bana yonso lenda vanda batekolo ya Noa, ke kwenda kusosa bo ta zinga wapi. Mwana mosi ta vanda ntwadisi. Yandi ta sola sika mosi ya bangumba ve ti madia mingi. Yandi ta tuba nde yai kele sika ya mbote. Bo yonso ta bakisa kutuba na yandi,

ti landa yandi, ebuna bo ta tuba nde,
“Ee. Ee. Beto tunga kaka awa.
Beto kwenda ve na bisika ya nkaka.
Ee. Kaka awa.”

Leso 35.1D Kuyimba ti kukina:

 Bantu tubaka ndinga mosi
Kaka mosi, kaka mosi.
Bo tambulaka nzila mosi
Na nsi ya Babilonia.

Leso 35.2A Tangila bana: Kuyantika ch 11 vs. 3-4

 3-4 Bo tubaka bo na bo nde: “Beto saleno babriki, beto yoka yo.” Bo salaka babriki, ebuna bo tubaka nde: “Babriki yo yai ti gudro, beto tungeno bwala na beto mosi. Na kati ya bwala yango beto tungeno nzo mosi ya nda, nda ya nzo fweti kuma tii na zulu. Nzo yina ta pesa beto lukumu, mpidina beto ta panzana ve na nsi-ntoto.”

Leso 35.2B Kuyula bangyifula bonso yai- Niveau Primaire:

-
- Bantu awa kele kusolula ti nani? (Bo na bo.)
 - Bo tubaka inki bo na bo na makambo ya babriki? (Beto saleno babriki, beto yoka yo.)
 - Bo zolaka kutunga inki ti babriki yina? (Kutunga bwala ti nzo ya nda ya ta kuma tii na zulu.)
 - Sambu na inki bo zolaka kusala mpidina? (Sambu na lukumu na bo mosi, ti sambu bo panzana ve na ntoto ya mvimba.)
 - Kinga fioti! Bo zola ve kupanzana. Kansi inki vandaka lukanu ya Nzambi ti nsiku ya Nzambi? (Lukanu ya Nzambi nde bo panzana.)

- Keti bo ke lemfuka na Nzambi to ve? (Ikele ve.)
- Keti bo ke landa lukanu ya Nzambi to lukanu na bo mosi? (Ee, lukanu na bo mosi.)

Niveau Secondaire:

- **NB:** Bantu ya longuka archaeologie, bo me dima na nsi ya ntoto, ebuna bo me mona na Iraki, banzo mingi ya ntama ya nda mingi. Yo ke monika nde bo vandaka bisika ya bantu sambaka bima ya Nzambi tulaka na zulu, bonso ntangu, ngonda, ti bambwetete. Nzo yai ya Bible tuba lenda vanda bonso yo. Yo ke songa inki?

(Yo ke songa nde bo ke yantika kubuya nzila ya Nzambi. Yo ke sambila Yandi kaka diaka ve, kansi bo ke yantika kusamba bima ya Nzambi salaka.)

- Yindula phrase bo tubaka nde, “Nzo yina ta pesa beto lukumu.” Yo ke songa inki sambu na ntima na bo? (Bo me kuma lulendo. Bo ke yindula lukumu ya Nzambi diaka ve, kansi bo ke yindula lukumu na bo mosi kaka.)
- Sambu na inki yo vandaka masumu nde bo zolaka ve kupanzana na ntoto yonso? (Sambu Nzambi songaka bo kusala yo. Bo ke sala bonso mabanza na bo mosi me luta yina ya Nzambi.)

Leso 35.2C Kusonga inki me salama:

 Bana yonso na kimvuka lenda sala mime (bageste kukonda bandinga) kusonga mpila bantu salaka babriki, bo yokaka yo tiya, ti bo tulaka ngolo kutunga bwala ti nzo ya nda tii na zulu. Na yonso, bo ke songa mpi lulendo mingi.

Leso 35.2D Kuyimba ti kukina:

 Beto saleno babriki
Beto yoka yo mpi

Beto tungeno bwala
Beto ta zwa lukumu

Beto tungeno nzo
Ya nda tii na zulu

Nzambi zola beto panzana
Beto ta sala yo ve ata fioti,

Beto, bantu ya nene!
Beto bazoba ya nene!

Leso 35.3A Tangila bana: *Kuyantika*
ch 11 vs. 5-7

5 Ntangu yai Mfumu Nzambi kwisaka kukulumuka sambu na kutala bwala ti nzo yina ya nda ya bantu vandaka kutunga.

6 Ebuna yandi tubaka nde: “A! bantu yai yonso kele bantu mosi, bo ke tubaka mpi ndinga mosi. Mambu yai ya bo me sala, yo kele kaka luyantiku yina ke songa mambu ya bo ta bika kusala na nima. Kubika fioti bo ta kuka kusala konso mambu yina ya bo zola.

7 Beto kulumuka, beto kwenda kukumisa ndinga na bo kisakasaka, mpidina na kati na bo bantu ya nkaka ta waka ndinga ya bantu ya nkaka ve.”

Leso 35.3B Kuyula bana bonso yai-

Niveau Primaire:

- Sambu na kumona nzo ya nda na bo ya kwenda tii na zulu, yo lombaka nde Nzambi kusala inki?
(Yandi fweti kulumuka!)
- Kana Nzambi fweti kulumuka sambu na kutala yo, kieleka yo kwendaka tii na zulu?

(Ikele ve. Yo vandaka kaka lulendo na bo ya songaka bo nde bo lenda sala mpidina.)

- Sambu na inki Nzambi zolaka yo ve?
(Bo vandaka ve kulanda yina ya Yandi me songa bo kusala. Diaka, Nzambi monaka nde yai vandaka kaka luyantiku ya balukanu na bo.)
- Nzambi sukisaka lukanu na bo inki mutindu?
(Yandi kulumukaka ti Yandi tulaka ndinga na bo kisakasaka, ebuna bo vandaka ve na mpila kubakisa bo na bo.)

Niveau Secondaire:

- Sambu na inki beno banza yo vandaka mfunu na meso ya Nzambi nde bo bikaka ve sika mosi, kansi bo panzana na ntoto ya mvimba?

(Nzambi salaka ntoto ya mvimba ti Yandi fulusaka yo na bima ya kitoko sambu bantu kuzinga kuna. Mbala ya nkaka Nzambi zabaka nde kana bo vandaka sika mosi, mbi ta kuma mingi kuluta nswalu.)

- Na vs. 7, Nzambi tuba nde, “Beto kulumuka, beto kwenda kukumisa ndinga na bo kisakasaka. Sambu na inki pronom ya ke songa Nzambi kele na pluriel?

(Yo kele mbandu ya ke songa nde Nzambi kele baperson tatu kansi Nzambi mosi kaka, ti bo solula bo na bo. Yo ke songa butatu ya Nzambi.)

- Wapi beto me mona mambu bonso yai dezia? Beno bambuka?
(Tala Kuyantika ch 1 vs 26.)
- Inki vandaka kikuma ya Nzambi ntangu Yandi kumisaka ndinga na bo kisakasaka?

(Bo ta bakisa ve bantu ya nkaka, ebuna bo ta vanda na mpila diaka ve kutunga

bwala to nzo ya nda sikamosi. Yo ta sala nde bo fweti kangama kaka na bantu ya nkaka ya tubaka ndinga mosi ti bo. Yo ke monika nde Nzambi pesaka konso fami ndinga na bo.)

Leso 35.3C Kusonga inki me salama:

Bika bana sambanu sala bonso bo ke tunga nzo ya nda na lulendo mingi. Bana tatu ya nkaka kele bonso Nzambi Tata, Nzambi Mwana, ti Nzambi Mpeve ya Longo. Bo tuba nde, “Beto kulumuka kutala mambu yai.” Bo kuma penepene kutala.

Bo tuba nde, “Beto kumisa ndinga na bo kisakasaka.” Bo songa bana ya nkaka musapi.

Nswalu, bana sambanu yantika kutuba bandinga ya nkaka tatu, bana zole na konso ndinga. Bo mona diaka ve mpila kusala kisalu sikamosi. Bo kwenda na bagroupe tatu ya kele ndinga mosi, bo basika kukwenda na kisika ya nkaka.

Leso 35.3D Kuyimba ti kukina:

Nzambi kulumukaka
Ndinga na bo kumaka
Kaka kisakasaka

Bo bikaka kisalu (bula maboko mbala mosi)
Ti bantu panzanaka.

Leso 35.4A Tangila bana: *Kuyantika ch 11 vs. 8-9*

8 Yo yina Mfumu Nzambi panzanaka bo na nsi-ntoto yonso, ebuna bo bikisaka na kutunga bwala.

9 Bwala yina na yo Babilone, sambu na bwala yai Mfumu Nzambi kumisaka ndinga ya bantu yonso kisakasaka, yandi panzaka bo na nsi-ntoto yonso.

Leso 35.4B Kuyula bana bonso yai-- Niveau Primaire:

- Inki salamaka na nima Nzambi kumisaka ndinga na bo kisakasaka?

(Yandi panzaka bo na ntoto yonso.)

- Bo bikaka inki?

(Kutunga bwala ti kutunga nzo ya nda)

- Inki zina ya bwala yina?

(Babilone, disongidila nde, kisakasaka)

Niveau Secondaire:

- Beto me tanga zina yai ya Babilone to Babilonia dezia. Beto me longuka inki sambu na yo [Taka Kuyantika ch 10 vs 10].

(Yo vandaka muntu zina ya Nemrodi, muntu ya fami ya Kami, ya yantikaka bwala yina ti yalaka yo.)

- Beno bambuka inki sambu na Nemrodi?

(Yandi vandaka muzombi ya nene ti mutungi ya nene, mfumu ya nene. Histoire ya sika yina ke songa mpi nde yandi twadisaka rebellion ya nene kunwanisa Nzambi.)

- Kana Nemrodi yalaka Babilone, yo ke monika nde yandi twadisaka makambo beto tanga na kapu yai. Kansi Bible tuba nde bantu tubaka lukanu yina bo na bo. Sambu na inki nge banza nde Nzambi songa ve nde Nemrodi muntu salaka mambu yina?

- (Bo yonso vandaka responsible. Yo ke monika nde bo yonso vandaka ya mabanza yina, to bo landaka mabanza ya Nemrodi na kiese.)
- Babilone vandaka bwala ya nene, bonso cité, ti Babilonia vandaka kimfumu na lweka na yo, na nsi ya luyalu na yo. Tanga *Kusonga ch 17 vs 5*, ti mona inki ya nkaka nge lenda longuka sambu na kimfumu yai Babilonia:

“5 Na ilungi na yandi bo me sonikaka zina mosi ke na disongidila mosi ya kinsweki: “Bwala ya nene Babilone, mama ya bankento ya bandumba ti ya mambu ya mbi mpenza ya nsi-ntoto.”
 - Yo ke monika nde bwala yai vandaka inki mutindu?

(Fuluka ya mambu yonso ya Nzambi zolaka ve. Yo ke monika nde, kana Nzambi fwaka ve mabanza na bo, ntoto ya mvimba zolaka kuvila nzila ya Nzambi.)
 - Beto me mona dezia na Kuyantika kapu 10 nde makanda ya nkaka kwendaka kuzinga na bisika ya nkaka. Inki mutindu yai ke kwenda nzila mosi ti histoire ya kapu 11 ya ke songa mpila bandinga kumaka kisakasaka?

(Yo ke monika nde Nzambi, ya tulaka bantu na makanda na bo, balulaka bandinga dikanda na dikanda. Konso fami to dikanda monaka nde bo lenda solula bo na bo, kansi bo vandaka diaka ve na mpila ya kusolula ti bantu ya dikanda ya nkaka. Ebuna bo yantikaka kukwenda kusosa ntoto nde bo lenda tubana ti kubakisana mbote.

- Bantu salaka yonso sambu bo panzana ve na mpila Nzambi songaka bo kusala. Nani nungaka na nsuka? (Nzambi. Nzambi fweti nunga, ebuna kana beto nwanisa Yandi, beto ke kudipesaka mpasi.)

Leso 35.4 Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bonso bo ke bika Babilone, bo ke kwenda kusosa bwala na bo mosi.

Leso 35.4C Kuyimba ti kukina:

Bo bingaka sika yina Babilone Sika ya bandinga kisakasaka.

Bo panzanaka na ntoto Kusosa bwala na bo mosi.

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia:

Aa, bantu ya Babilone! Bo waka mfumu na bo ya nene Nemrodi, kansi mbote bo waka ndinga ya Mfumu Nzambi.

Konso ntangu beto sola nzila ya beto mosi kansi ya Nzambi ve, yo natila beto kaka mpasi, kaka mawa. Keti nge ke wa Ndinga ya Nzambi? Keti nge ke lemfuka na yonso ya Nzambi kele kusonga nge? Mbala ya nkaka, ata ntangu yai, Nzambi ke songa nde na sika mosi na luzingu ya nge, nge ke lemfuka na Yandi ve. Keti nge ta lomba Yandi kulolula nge sesepiyai? Nge ta yantika kulemfuka na Yandi na mambu yina? Devoir mono ke pesa beno bakristo kuyantika mposo yai kulemfuka na Nzambi na mambu yonso.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Mbala ya nkaka nge banza nde ata kuguluka, nge lenda sala yo mpila nge zola. Yo kele mpidina ve. Muntu lenda guluka ve na mpila ya yandi mosi. Nzambi dezia me sala

mpila ya beto lenda guluka. Yo kele na
nzila ya Mwana na Yandi, Mfumu Yesu
Kristo.

Yandi bikisaka nzo na Yandi na zulu, Yandi
kwisaka awa na nsi-ntoto sambu na
kugulusa nge. Yandi salaka ata disumu
mosi ve. Yandi salaka mbote kaka. Yandi
pesaka moyo na Yandi na zulu ya kulunsi ti
Yandi telemaka na lufwa, yonso sambu na
kugulusa nge. Yandi ke na moyo sesepiyai.
Kuna na zulu, Yandi ke yidikila beto kisika,
Yandi mpi kele kusamba Nzambi sambu na
beto bakwikidi.

Yandi kele kukinga nge bubuyai. Yandi
zola nge kubika makambo yonso ya kumeka
kusosa nzila ya nge mosi. Nge kwisa na
Tata kaka na nzila na Yandi.

Kana ntima na nge me yilama kukwisa na
Yandi bubuyai, nge telema sesepiyai, nge
kwisa ti vanda na zulu ya bakiti yai awa.
(Longi, songa bana wapi bo kuvanda. Kinga
fioti kana bana kwisa. Kana bo kwisa, nge
bika bana ya nkaka ti nsadisi, ebuna nge
kwenda kusamba ti bo ya zola ndima Yesu.

===

**NSUKA YA LESO 35 & NSUKA
YA BALESO YONSO YA
KUYANTIKA 2**

===

BANSAKA YA REVISIO SAMBU NA BALESO 16 TII NA 35

(Nge lenda sala bansaka yai bonso revisio na nsuka ya baleso yai.)

Nsaka ‘Mono nani?’

Yidika bitini ya papier ti nata bamarkeur zole. Lomba bana bazina ya bantu ya nene bo bambuka sambu na baleso yai yantika na Kuyantika ch 4 tii na ch 11. Bana zole lenda sonika na bisono ya nene bazina ya bantu ya bana bambuka. Nge lenda pesa bazina ya nkaka kana bo tuba yo ve. Na nima, nge balula bazina yina. Nge binga mwana mosi, yandi kwisa na ntuala ya classe. Mwana ya nkaka sola zina ti tula yo na zulu ya ntu na yandi. (Yandi kumona yo ve.) Mwana yina fweti yula bangyifula ya ke na mvutu ee, to ve. Nani yula mpidina tii ntangu yandi lenda zaba muntu yina kele nani.

Mbandu: Zina kele Abele.

Bana yula:

Keti mono kele nkento? (Bana tuba nde, ve.)

Keti mono tungaka maswa? (Ve.)

Keti mono fwaka mpangi na mono? (Ve.)

Keto mpangi na mono kufwaka mono? (Ee.)

Keti mono kele Abele? (Ee! Nge me nunga!)

Nsaka ya repetitio

Beto me mona mambu iya ya NENE-NENE na lukanu ya Bible. Beto tuba yo mbala mingi na ritime. Tanga na misapi sambanu sambu na kutuba. (Nge lenda yika ton ti yimba yo bonso nkunga mpi.)

Mambu ya nene ya ntete: Nzambi salaka bima yonso.

Mambu ya nene ya zole: Bantu salaka masumu.

Ya tatu: Nzambi fwaka ntoto na masa.

Ya sambanu: Bantu panzanaka na Babilone.

Yula bana diaka inki kapu ke songa mambu yai.

Nzambi salaka bima yonso? Kapu 1-2

Bantu salaka masumu ? Kapu 3

Nzambi fwaka ntoto na masa ? Kapu 6—9

Bantu panzanaka na Babilone ? Kapu 11

Nsaka ‘Manisa verse’:

Nge yantika kutuba baverse ya bana me longuka. Nge bika na kati-kati, ti bana fweti manisa yo na kimvuka.

Nsaka ‘Bo salaka inki?’

Mwana mosi yantika kutuba zina ya muntu beto ke longuka. Yandi songa mwana ya nkaka, ya ta tuba na nkufi, muntu yina salaka inki. Kana yandi tuba mbote, yandi ta tuba zina ya muntu ya nkaka ti songa mwana ya nkaka, ya ta tuba inki yandi salaka, etc.

Nsaka ‘Inki kwisaka ntete?’

Sonika na bapapier mambu ya nene ya me salama na mukanda ya Kuyantika tii ntangu yai. Pesa papier mosi na mwana mosi. Bo ya me zwa papier fweti kwenda na Ndonga yantika mambu ya ntete tii mambu ya nsuka. Bana ya nkaka ta juger kana ordre kele mbote to ve.

Mbandu:

Nzambi salaka banti.

Nzambi salaka bantu.
Nioka tubaka na Eva.
Bantu salaka masumu.
Kaini kufwaka Abele.
Nzambi kulaka Kaini.
Nzambi songaka Noa kutunga maswa.
Bambisi kotaka maswa.
Masa yantikaka.
Masa zenganaka.
Bantu basikaka na maswa.
Noa tondaka Nzambi.
Nkongolo monikaka.
Makanda ya Noa yelaka.
Bantu zolaka kutunga nzo ya nda ya Babilone.
Bantu panzanaka na bansi mingi.

Atasio, longi ! Yai kele mfunu !

Nge me defa materiel yai na Centre de Materiel de MCE, ti beto me vanda na kiese ya mingi kusadisa nge ti dibundu na nge na materiel yai.

Beto zola sadisa nge diaka, kundefisa nge materiels ya mpa. Kaka nge vutula materiels yonso na kati ya sachet (bafoto, baverse, mukanda ya lesa, etc.) ti vutula ya na Centre de Materiels. Kuna, bima ya mpa ke kinga nge diaka.

Kana nge vutula yo na ntangu ya mbote, yo ta sadisa mabundu ya nkaka ya ke kinga materiels yai, sambu bo sadila yo mpi. Yo kele effort sambu na nge kuvutula yo, kansi yo ke sadisa kimfumu ya Nzambi kukwenda na ntwala, sambu materiel yai kusadisa babwala mingi ti bana mingi kwisa na Yesu sambu na malongi yai.

Yo ke sadisa mpi bampangi na nge bakristo, ti yo ke sadisa nge mosi sambu nge kuzwa konso ntangu materiels ya mpa.

Bika sachet yai kulala mpamba ve. Vutula yo na ntangu ya mbote. Matondo mingi sambu na collaboration ya nge!

NZAMBI SAKUMUNA NGE, LONGI!